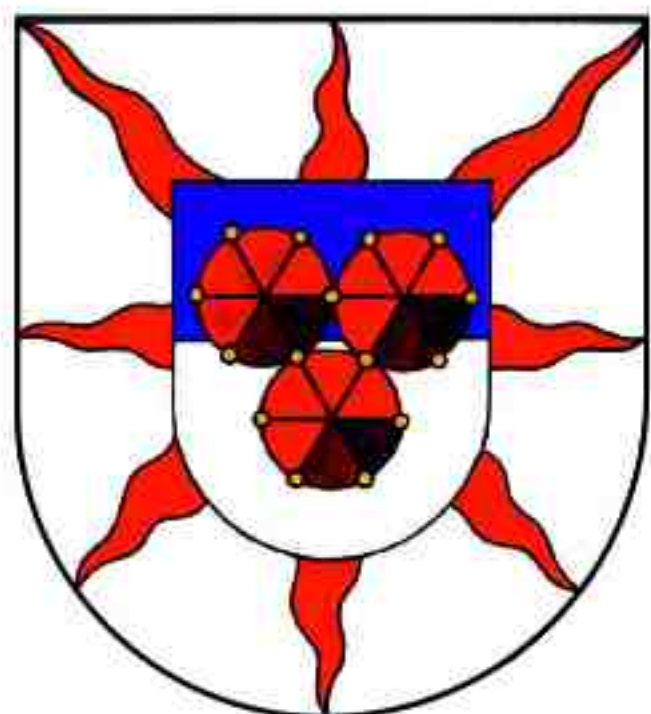

- Legenda:**
- Zlatá stezka Zemí hradů
 - Liběšicko-levínská stezka Zemí hradů
 - Zlatá stezka Zemí hradů (lovosická spojka)
 - Žižkova stezka Zemí hradů
 - Žitenická stezka Zemí hradů
 - Husitská stezka Zemí hradů
 - Vartemberkova stezka Zemí hradů
 - Kostomlatský hradní okruh

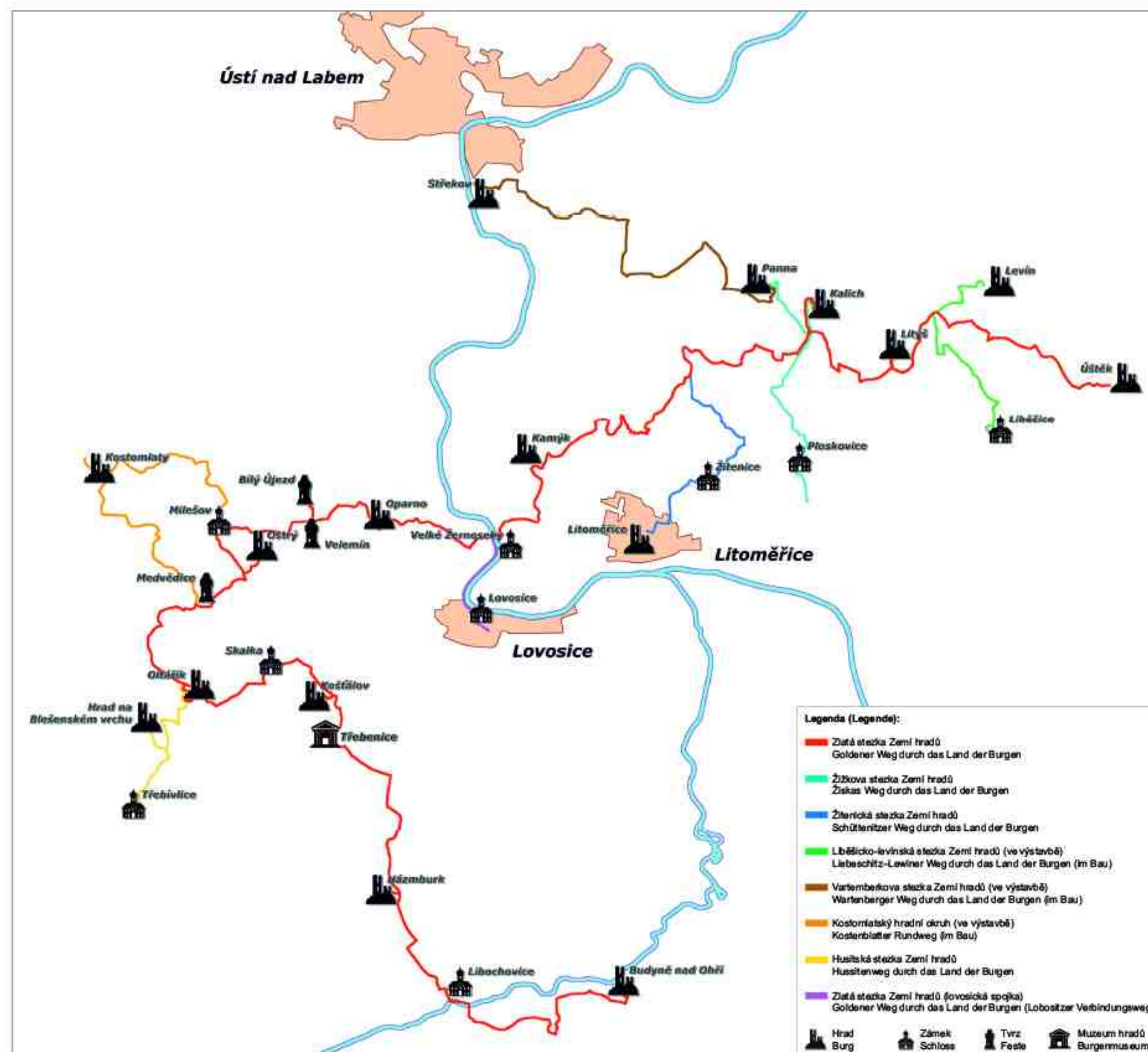

První zmínka o vsi Třebívlicích se datuje do roku 1318, kdy se uvádí Mikuláš z Třebívlic. Ve 14. století známe v souvislosti s Třebívlicemi několik zdejších zemanů a rytířů. Kde seděli, nevíme; na počátku 15. století je však doloženo, že v Třebívlicích existovaly dva dvorce a dvě tvrze – horní a dolní. Ves tehdy byla dlouhodobě rozdělena a majitelé jednotlivých dílů se zřejmě rychle střídali. Historicky nejvýznamnější postavou mezi nimi byl Zikmund Řepanský z Hrádku (? – † před rokem 1434), radikální husita a významný tábořský ideolog, který později přešel až na extrémní pozici pikartství; ten držel část Třebívlic někdy po roce 1408. Roku 1470 byl držitelem dolní tvrze Evan z Údrče, jehož

dědicové koupili roku 1560 i horní tvrz. Roku 1586 si synové Vojtěcha z Údrče dědictví rozdělili a od té doby byly Třebívlice rozčleněny na Horní a Dolní. Pamětihodnou v dějinách Třebívlic je éra Klebelsbergů, kteří v osmdesátých letech 18. století přestavěli dolní tvrz na zámek a k jejichž rodu náleží (jako nevlastní dcera Františka Klebelsberga) i známá Ulrika von Levetzow (1804 – 1895), poslední velká láska Johanna Wolfganga Goetha. Ulrika je pochována na místním hřbitově.

Třebívlický zámek je prostá klasicistní budova postavená v místě staršího zámku zbořeného roku 1837; dnes je v něm umístěna škola a v parku pavilon s muzeem Ulriky von Levetzow. Jinými významnými památkami jsou kostel svatého Václava přestavěný na konci 17. a počátku 18. století, barokní kaple z roku 1731 a barokní fara z roku 1787. V současnosti se v obci cílevědomě buduje vinařská tradice.

Die erste Erwähnung des Dorfes Třebívlice (dt. Triebnitz) datiert vom Jahr 1318, als Mikuláš von Třebívlice aufgeführt wird. Im 14. Jahrhundert sind im Zusammenhang mit Třebívlice mehrere dort ansässige Edelleute und Ritter bekannt. Wo genau sie ihren Sitz hatten, weiß man nicht; zu Beginn des 15. Jahrhunderts wird jedoch nachgewiesen, dass es in Třebívlice zwei Höfe und zwei Festen – die obere und die untere – gab. Das Dorf wurde damals für eine lange Zeit aufgeteilt, und die einzelnen Teile wechselten wohl sehr oft ihre Besitzer. Die historisch bedeutendste Persönlichkeit unter ihnen war Zikmund Řepanský von Hrádek (? – † vor 1434), ein radikaler Hussit und namhafter Ideologe der Taboriten, der sich später zu den extremen Ansichten der Pikarden bekannte; er hatte irgendwann nach 1408 einen Teil von Třebívlice in Besitz. Im Jahre 1470 war Evan von Údrč im Besitz von der unteren Feste, und seine Nachfahren kauften 1560 auch die obere Feste. Im Jahre 1586 teilten die Söhne von Vojtěch von Údrč die Erbschaft untereinander, und seit dieser Zeit war der Ort in Horní und Dolní Třebívlice (Ober- und Untertrieblicitz) aufgeteilt. Von großer Bedeutung ist in der Geschichte von Třebívlice die Ära der Herren Klebelsberg, die in den 80er Jahren des 18. Jahrhunderts die untere Feste zu einem Schloss umbauen ließen und zu deren Familie (als Stieftochter von Franz Klebelsberg) ebenfalls die bekannte Ulrike von Levetzow (1804 – 1895) gehörte, die letzte große Liebe von Johann Wolfgang von Goethe. Ulrike liegt auf dem örtlichen Friedhof begraben.

Das Schloss in Třebívlice ist ein schlichtes klassizistisches Gebäude, das an der Stelle eines älteren, im Jahre 1837 abgerissenen Schlosses erbaut wurde; heute ist dort eine Schule untergebracht, und im Schlosspark befindet sich ein Pavillon mit dem Ulrike von Levetzow-Museum. Zu weiteren Sehenswürdigkeiten zählen die Kirche St. Wenzel, die gegen Ende des 17. und zu Beginn des 18. Jahrhunderts umgebaut wurde, die Barockkapelle von 1731 und das barocke Pfarrhaus von 1787. Zurzeit wird der Weinbau gezielt zu einer Tradition entwickelt.

České středohoří

OBEC TŘEBÍVLICE

je centrem bohaté zemědělské oblasti ležící pod jižními svahy Českého středohoří. Vedle ovocnářství ji proslavilo vinařství a dále těžba českého granátu, jehož naleziště se vyskytují ve vrstvách štěrků podél potoka Granátka. Vznik tohoto drahokamu souvisí s vulkanickou činností, která se v oblasti odehrávala v průběhu třetihorní éry, což je mimo jiné doloženo výskytem matečných hornin českého granátu ve struktuře vrchu Linhorka u Starého. Zajímavou součástí historie obce je osobnost hraběnky Ulriky von Lewetzov, která sídlila na zdejším zámku a jejíž krásu uctíval německý básník J. W. Goethe.

Oblasti vede červená TZ přes vrch Hradištany až do lázeňského města Teplice. Modrá TZ směřuje na Hrádek se zříceninou hradu Skalka až do obce Děkovka. Okruh Ulričiny stezky nabízí příjemnou procházku po okolí.

Obecní úřad Třebívlice,
Komenského nám. 17,
411 15 Třebívlice,
infocentrum: 416 596 169,
e-mail:
obec.trebivlice@tiscali.cz

Kontakty:

Destinační agentura
České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch
v destinaci České středohoří
a Podlipsko
Komenského 748/4
41201 Litoměřice

e-mail:
info@ceskestredohori.info
telefon:
412 871 140, 412 871 141

TRASY V OBLASTI:

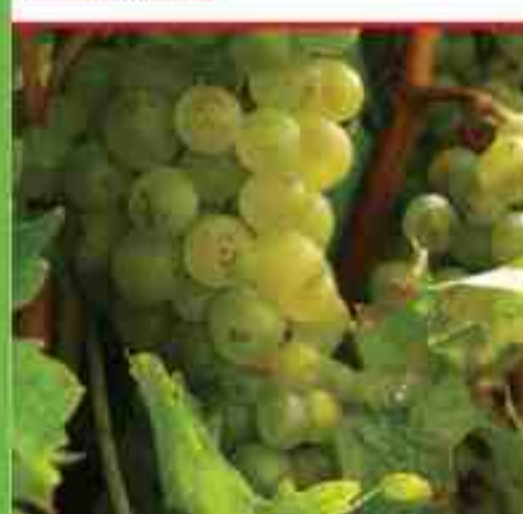
- Ulričina stezka
- turistická značka
- turistická značka
- Středohorský motoráček
- cyklobus č. 660
- cyklobus č. 704

OVOCNÁŘSTVÍ

Pěstování ovocných stromů v krajině Českého středohoří má dlouholetou tradici. Výsadba ovocných stromů souvisela úzce především s vinařstvím a zahradnictvím. Centrem obchodu s ovocem se stalo město Ústí nad Labem, s platnou Ovocnou burzou a se sídlem Svazu obchodníků s ovocem. V Třebívlicích a v Ústí nad Labem byly koncem 19. století založeny jedny z prvních českých továren na zpracování ovoce. Pěstovaly se zejména jabloně – např. Třebívlický granát. Anýzové české. Krajinu Českého středohoří však nejvíce proslavily hrušně – odrůdy Koporečka a Solanka. Z odrůd třetí se zde dochovaly např. Kaštánka, Rychlice německá, nebo Litoměřická. Místní klimatické podmínky umožňují pěstovat i méně známé ovocné stromy jako jsou mandloň, jeřáb oskeruše, mípule německá a další.

ZÁMECKÉ VINAŘSTVÍ TŘEBÍVLICE

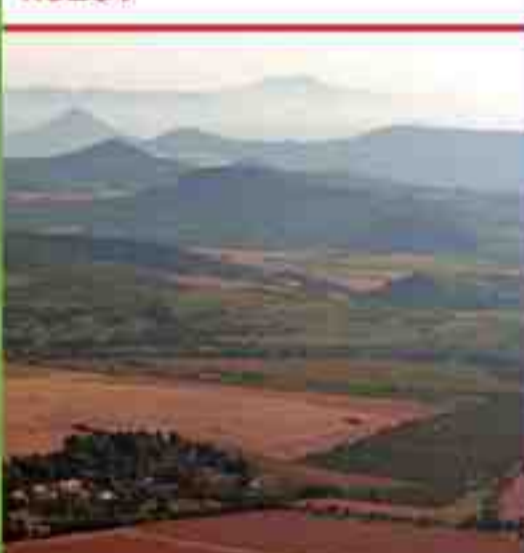
Třebívlické vinice patří mezi nejstarší viniční oblasti v Čechách, která byla založena darovací listinou Špytlhůva II. již v roce 1057 a následně povýšena českým králem Karlem IV. V 19. století bylo v okolí Třebívlic zhruba 100 hektarů vinic. Ty postupně likvidoval nebezpečnější škůdce révolaz. Od roku 2004 probíhala obnova vinných a nyníjší výměra vinic je cca 34 hektarů. K historii pěstování vína v Třebívlicích bezesporu patří hraběnka Ulrika von Lewetzov, jejíž příběh nenaplněné lásky je dosti známí. Hraběnka Ulrika je vyobrazena i v logu Zámeckého vinařství Třebívlice. Ve vinařství jsou dostupná bílá vína těchto odrůd: Müller Thurgau, Muškát moravský, Sylvánské zelené, Rulandské bílé, Rulandské šedé, Ryzlink rýnský a Tramin červený. Z červených vín, která jsou pěstována na historicky ověřených vinicích trati lze zmínit odrůdy: Modrý Portugal, Svatovavřínecké a Rulandské modré.

ULRIČINA STEZKA

Výcházková nenáročná Ulričina stezka v okolí Třebívlic je dlouhá přibližně 13 km. Stezka je pojmenovaná podle Ulriky von Lewetzov, která zde žila a jako 17letá se zamilovala do 72letého básníka J. W. Goetha, její láska však zůstala nenaplněná. Výchozím bodem putování jsou Třebívlice a po stezce lze navštívit obec Dřemčice, vrch Kuzov a obce Staré, Leská a zpět do Třebívlic.

KUZOV

Přírodní památka Kuzov, vyhlášenou v roce 1965, tvoří izolovaný vrch, který se vypíná nad potokem Granátka u Dřemčic. Jde o zajímavou ukázkou pozůstatků žilné struktury vulkanického původu tvořené dvěma tělesy navzájem se protínajícími. Třetihorní čedičové magma zde proniklo vrstvami starších měkkých usazených hornin, které byly poté rychle erodovány a došlo tak k vypreparování vulkanických útvarů budovaných tvrdými horninami. Skalní partie Kuzova hostí zajímavou teplomilnou a stepní květenou, například koniklec luční, tařiči skalní, kavýl Ivanův, bělozářku liliovitou a žesnek tuhý. Před vyhlášením přírodní památky tu došlo, podobně jako na blízkém Blešenském vrchu, k nevhodné výsadbě porostů borovice černé, která je v Českém středohoří nepůvodní dřevinou.

STŘEDOHORSKÝ MOTORÁČEK

Tímto dopravním prostředkem lze pohodlně procestovat skrz destinaci České středohoří a Podlipsko. Středohorský motoráček brzdí trasu Roudnice nad Labem – Lovosice – Litoměřice – Třebívlice – Třebívlice – Most a zpět v letních měsících. Částečně tedy jezdí po švestkové dráze, tak je nazývána lokálka z Lovosic do Mostu.

LABSKÁ STEZKA

KAMENNÁ SLUNCE

Národní přírodní památka Kamenná slunce je v rámci Chráněné krajinné oblasti České středohoří vzácnou ukázkou explozivní vulkanické činnosti. Ten typ sopek je nazván maar a je výsledkem freatomagmatické činnosti, tedy explozí, které následovaly po styku žhavého magmatu s vodou zaplňující starší kráterové struktury. Kráter byl zaplněna hrubými sopečnými vyvrženinami a úlomky starších hornin tvořících stěny přírodního sopouchu. Kolem těchto úlomků zapadlých do žhavých vulkanických vyvrženin vznikaly v průběhu chlazení celého komplexu paprskové pukliny připomínající sluníčka. Návští nad Hnojnickým potokem je významným geologickým objektem chráněným již od roku 1953.

TŘTĚNSKÉ STRÁNĚ

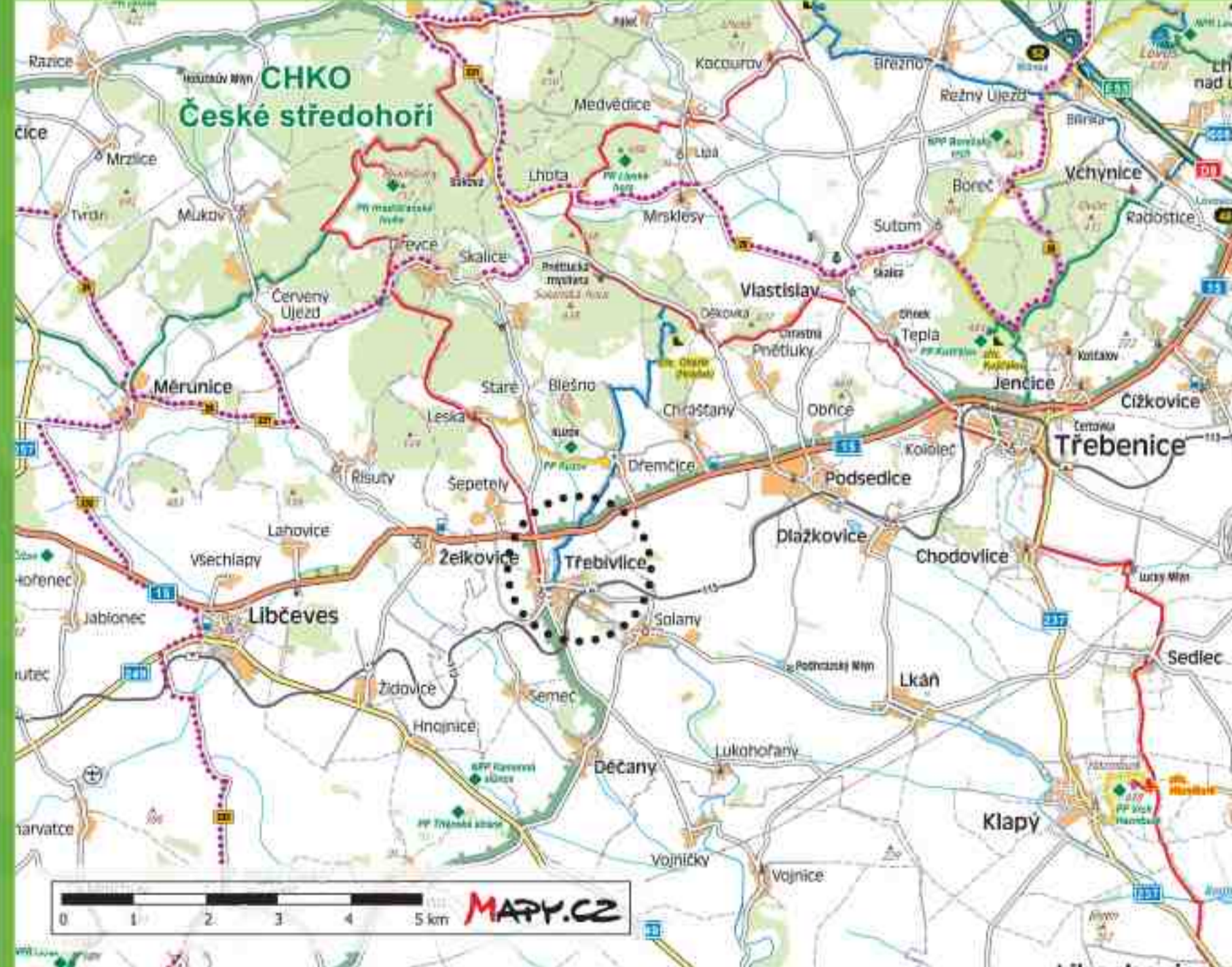
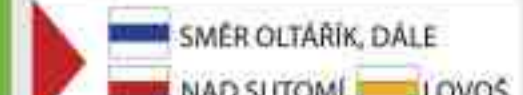
Přírodní památka Třtěnské stráně byla vyhlášena správou Chráněné krajinné oblasti České středohoří v roce 2002 v zájmu zachování stepní a slánomilné květeny. Toto území je geograficky součástí Dolnoohřecké tabule a je tvořeno vstřevami měkkých usazených hornin druhohorního stáří. Největšími klenoty travních porostů na těchto stráních jsou jitrocel přímořský, bařička bahenní, len žlutý, kozinec rakouský, hořec brvity, len tenkolistý a zlatovlásek obecný. Nověji bylo zjištěno, že jde o významnou lokalitu denních motýlů, jako jsou například hnědásek černýšový a modráček východní.

LOVOŠ

Lovoš tvoří přirozenou dominantu Lovosicka. Národní přírodní rezervace Lovoš zaujímá vrcholové a částečně svahové partie dvou vrchů s odlišnou geologickou stavbou. Velký Lovoš (570 m n. m.) je výrazným kuzelem tvořeným zásaditými čedičovými horninami, vypreparovanými na žilném tělese olivinitického nefelinitu. Malý Lovoš, spíše Kybička (489 m n. m.), je tvořena kyselými trachytovými horninami. Proto na obou sousedících kopcích najdeme odlišnou floru i faunu. Hojně jsou zastoupeny chráněné rostliny, například třemdava bílá, kosatec bezlistý, koniklec luční, bělozářka liliovitá. Bohatá je i hmyzí fauna. Pod jižním upatím vlastního kuzele Lovošě bývaly vinice, dnes ovocné sady a zahrady. Časné žjara jsou k vidění kvetoucí porosty mandloň, najdeme zde i starou zanedbanou lískovku. Na Kybičce je krásný výhled z trachytových věží zvaných podle pověsti Panenské kameny. Na vrcholku Lovošě je od roku 1891 turistická chata.

Další informace, interaktivní přílohy a možnosti dopravy naleznete na našem webu, načtete si QR kód.

www.ceskestredohori.info

Realizováno ve spolupráci s Hradem Českého středohoří, o.s. a jejich partnery. 12/2014

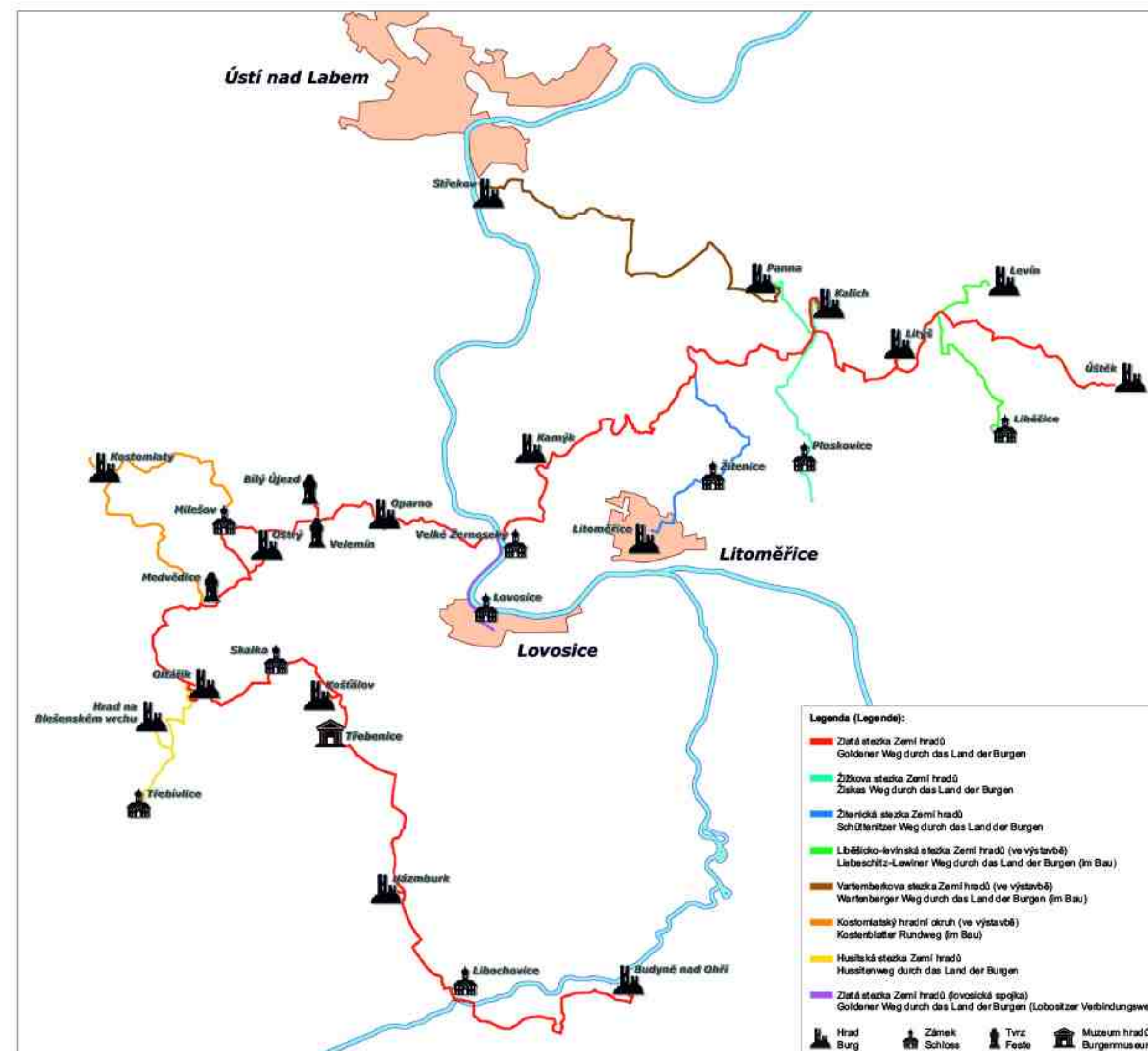

Historie Třebenic je velmi stará – již někdy před rokem 1173 je jako trhovou ves dal Vladislav I. klášteru sv. Jiří na Pražském hradě. Roku 1227 jsou Třebenice zmiňovány ve falzu jako městečko, roku 1299 se jim dostává majestátu města s hrdelem právem a od roku 1433 jsou vedeny městské knihy. Roku 1420 získali Třebenice Kaplířové ze Sulevic, kteří sídlili na blízkém hradě Košťálově a z jejichž popudu získaly Třebenice svůj městský znak. Významný rod, k němuž náleží i slavný obránce Vídně proti Turkům Zdeněk Kašpar Kaplíř ze Sulevic (1611 – 1686), hrál klíčovou roli v historii města až do svého vymření

roku 1686. Jinou pozoruhodnou postavou v historii Třebenic je osobnost národního buditele, zakladatele české školy a kempelčiky MUDr. Václava Paříka (1839 – 1901). Pařík byl také dlouholetým starostou města a inicioval založení Muzea českého granátu již v roce 1872! V té době byly také Třebenice proslulé svým ovocnářstvím, okolo roku 1895 zde vznikla první česká továrna na zpracování ovoce. Dominantou města je farní kostel Narození Panny Marie, který byl v místě starší stavby roku 1601 dobudován do současné podoby. Z let 1692 – 1696 pochází raně barokní hřbitovní kaple Nejsvětější Trojice s dřevěnou zvonící, fara je rovněž barokní, z 18. století. Nejmladší sakrální památkou je bývalý evangelický kostel z roku 1902, kde je dnes umístěno Muzeum českého granátu a stálá expozice hradů Českého středohoří. Velmi cennou movitou památkou je vzácný Třebenický kancionál, který v letech 1574 – 1578 z popudu města sepsal a iluminoval Matouš Omys z Lindperka. Dnes je město jednou z populárních turistických bran do Českého středohoří.

Die Geschichte von Třebenice (dt. Trebnitz) ist sehr alt – bereits irgendwann vor 1173 wurde der Ort von Wladislaw I. dem Kloster St. Georg auf der Prager Burg als Marktdorf geschenkt. Im Jahre 1227 wird Třebenice in einem Falsum als Städtchen aufgeführt, im Jahre 1299 erhielt es die peinliche Gerichtsbarkeit und seit dem Jahre 1433 werden hier Stadtbücher geführt. Im Jahre 1420 erwarben den Ort die Herren Kaplíř von Sulevice, die auf der nahegelegenen Burg Košťálov (Kostialow) ihren Sitz hatten und dank deren Initiative Třebenice sein Stadtwappen bekam. Diese bedeutende Adelsfamilie, zu der auch der berühmte Verteidiger von Wien gegen die Türken, Zdeněk Kašpar Kaplíř von Sulevice (1611 – 1686), gehörte, spielte bis zu ihrem Erlöschen im Jahre 1686 eine Schlüsselrolle in der Geschichte der Stadt. Eine weitere nennenswerte Persönlichkeit in der Geschichte von Třebenice ist der Arzt Václav Pařík (1839 – 1901), ein Vertreter der nationalen Aufklärung und der Gründer der örtlichen tschechischen Schule und Darlehenskasse. Pařík war auch langjähriger Bürgermeister der Stadt und initiierte die Gründung des Museums des böhmischen Granats bereits im Jahre 1872! In dieser Zeit war Třebenice auch durch den Obstanbau berühmt, und um 1895 entstand hier die erste tschechische obstverarbeitende Fabrik. Die Dominante der Stadt bildet die Kirche Mariä Geburt, die 1601 an der Stelle eines älteren Baus in der heutigen Gestalt fertiggestellt wurde. Aus den Jahren 1692 – 1696 stammt die frühbarocke Friedhofskapelle zur Allerheiligsten Dreifaltigkeit mit hölzernem Glockenturm.

Auch das Pfarrhaus aus dem 18. Jahrhundert ist im Barockstil gestaltet. Das jüngste sakrale Denkmal ist die ehemalige evangelische Kirche aus dem Jahre 1902, in der heute das Museum des böhmischen Granats und die Dauerausstellung zu Burgen des Böhmisches Mittelgebirges untergebracht sind. Ein wertvolles bewegliches Denkmal ist das kostbare Trebnitzer Gesangbuch, das in den Jahren 1574 – 1578 auf Anlass der Stadt von Matouš Ornys von Lindperk verfasst und illuminiert wurde. Die Stadt ist heute eines der populären touristischen Tore ins Böhmisches Mittelgebirge.

České středohoří

MĚSTO TŘEBENICE

a jeho místní části leží na úpatí překrásné krajiny Českého středohoří, rozprostřeno v údolí potoka Modly a zároveň obklopeno dramatickými vrchy, pozůstatky někdejší sopečné činnosti. K oblasti Třebenicka, jmenovitě Třebenice, Kocourov, Kololeč, Lhota, Lipá, Medvědice, Mrsklesy, Sutom a Teplá, neodmyslitelně patří zemědělství – ovocnářství, vinařství a lesnictví.

Oblast pobízí k výletům, např.: Muzeum českého granátu, Košťálov, Házmburk, Libochovice a další. Třebenicemi prochází červená TZ, která vede jedním směrem přes Házmburk do Doksan a opačným směrem přes Košťálov na Milešovku, dále pokračuje do krajského města Ústí nad Labem k rozhledně Větruší. Nejbližší cyklotrasa je č. 25, cca 2,5 km nedaleko vrchu Košťálov. Oblastí vede i tzv. Švestková dráha.

Kontakty:

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

TRASY V OBLASTI:

25 cyklotrasa Most – Doksy č. 25

turistická značka

Středohorský motoráček

cyklobus č. 660

cyklobus č. 662

cyklobus č. 664

MUZEUM ČESKÉHO GRANÁTU

Starobylé město Třebenice, ležící na Lovosicku v krásné krajině Českého středohoří, je proslulé ovocnářstvím a dobýváním českého granátu. Malebně pozadí města tvoří hora Košťálov se zříceninou bývalého královského hradu. V Třebenicích je Muzeum českého granátu, které nabízí ucelený přehled těžby a zpracování českého granátu, kolekci šperků z českého granátu včetně sady šperků Ulriky von Leyetow, poslední lásky německého básníka Johanna Wolfganga Goethe. Její pocházela z nedalekých Třebívlic. Expozice je umístěna v postorách bývalého luteránského kostela a je doplněna přehledem historie města a okolí. V muzeu je k vidění třetí největší český granát vážící 2,642 g. České granáty si návštěvníci mohou nejen prohlédnout, ale i sami nasbírat přímo před muzeem či v dovezeném granátovém písku.

TŘEBENICE

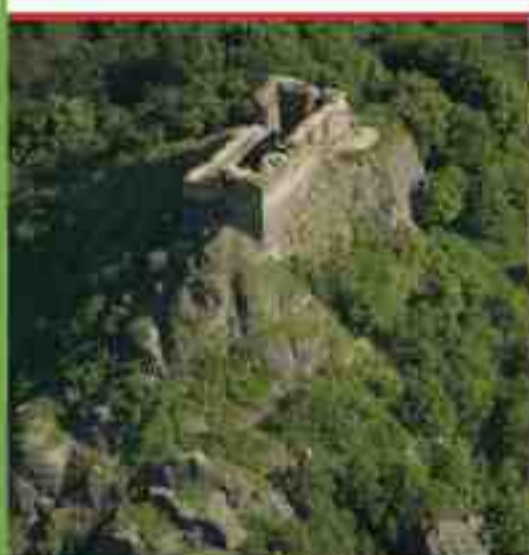
Město Třebenice bylo založeno podél toku Modly a pod vrchem Košťál, který je výraznou dominantou jižního okraje Českého středohoří. Město bývalo významné mísení českého a německého etnika a proslulo úspěšným pěstováním ovoce, takže je plným právem součástí oblasti nazývané Zahrada Cech. Druhým zdrojem věhlasu je místní bohatý výskyt drakohokamů – českého granátu, který je tu též rovněž s tradicí trvajícím po staletí. Chloubovou města je proto mimo jiné muzeum českého granátu situované do bývalého luteránského kostela.

STŘEDOHOŘSKÝ MOTORÁČEK

Tímto dopravním prostředkem lze pohodlně procestovat skrz destinaci České středohoří a Podřipsko. Středohorský motoráček brzdí trasu Roudnice nad Labem – Lovosice – Litoměřice – Třebenice – Třebívlice – Most a zpět v letních měsících. Částečně tedy jezdí po Švestkové dráze, tak je nazývána lokálka z Lovosic do Mostu.

KOŠTÁLOV

Vrch Košťálov – výrazný, bizarně skalnatý čedičový suk se zříceninou středověkého hradu na vrcholu (481 m n. m.), Kopec kryje z části smrkový les, zbytek pokrývá listnatý les, křovina a skalní step. Jižní část kopce je chráněna jako přírodní památka, kterou tvoří zachovalá teplomilná společenstva části svahů a skal krajinné dominanty s bohatým výskytem zvlášť chráněných druhů rostlin i živočichů. Na chráněném území probíhá postupné osidlování skal a suti teplomilnou vegetací, zvané sukcese. Ve zdejší krajině najdeme i několik starých vzrostlých oskeruší a zvlášť chráněných rostlinných druhů: hlaváček jarní, kosatec bezlistý, koniklec luční český, tařice skalní. Z fauny lze jmenovat: mlók skvrnitý, zmije obecná, výr velký, kalous utatý, duděk chocholatý, žluha šedá, pěnice vláská, dlask tlustozobý, slavík obecný, strnad zahradní, stepník rudý, ova otaláček a okáč skalní, či krajník pížmový.

BOREČ

Kraj kolem obce Boreč se nachází v kotlině, která je chráněná čedičovými vrchy. Borečským vrchem (449 m), Sutomským vrchem (505 m), Jezerkou (471 m) a Ovčínem (431 m). Svahy kopců jsou porostlé travinnými společenstvy, skalkami i listnatými lesy, vyskytují se zde i oskeruše. Zajímavostí Borečského vrchu – „Kouřové hory“ jsou výrony teplého vlhkého vzduchu – ventaroly, kde se udržuje stejná teplota po celý rok. Pohledy z vrcholů hor nejen do jihovýchodního okraje Českého středohoří patří k velmi zajímavým. Okolí Boreče lze poznat díky naučné stezce, která vede z Režného Újezdu, přes vrchol kopce a opět se do obce vrací.

SKALKA

Skalka je místní název pro zámek, zříceniny hradu a hospodářský dvůr nad severovýchodním okrajem Vlastislavi. Kromě vyjmenovaných staveb zde ještě byl pivovar a palírna. Hrad a zámek Skalka dominuje údolí potoka Modly, nad nímž bylo v pol. 9. stol. slovanské hradiště. Hrad byl zrušen v roce 1639 švédským vojskem a od té doby zůstala na nejvyšším bodě čedičové skály věž mírně oválného půdorysu. Pod ní byl vystavěn dvoupatrový zámek situovaný k severu na nepravidelném půdorysu písmene „F“. Roku 1796 zdědil Skalku Hugo Damián Ervin ze Schönbornu a Schönbornové povýšili roku 1811 Skalku na své třetí panství a postavili zde centrální fideiuství svých statků. Ze Skalky pocházela Klára Terezie Marie Lucie Raková, matka básníka a prozaika Svatopluka Čecha (1840 - 1908), který si její rodiště oblíbil a také zde pobýval.

VLASTISLAV

Obec s 287 m n. m. ležící v údolí Modly. Na skalnatém ostrohu, severně nad obcí, stávalo hradiště (strážní hrad) na rozmezí tří kmenových knížectví, a to bezprostředně před sjednocením pod přemyslovskou vládou. Jak je uvedeno v Kosmově kronice, jednalo se o lučké hradiště, nesoucí jméno lučkové knížectví Vlastislava. Hradiště mělo trojité mohutné valy, opatřené kůlovými palisádami, dále tu byly pletené předprsné s čelními kamennými plentami. V sondách na území hradiště byly odkryty zbytky kůlových staveb, základy kovářské dílny, kosti domácího zvířectva i lovné zvěře. Dodnes můžeme z pohledu z okolních kopců, brzo na jaře na polích, kde bylo hradiště, vidět jeho obrysy.

LOVOŠ

Lovoš tvoří přirozenou dominantu Lovosicka. Národní přírodní rezervace Lovoš zaujímá vrcholové a částečně svahové partie dvou vrchů s odlišnou geologickou stavbou. Velký Lovoš (570 m n. m.) je výrazným kuzelem tvořeným zásaditými čedičovými horninami, vypreparovanými na žilném tělese olivinitického nefelinitu. Malý Lovoš, spíše Kybička (489 m n. m.), je tvořena kyselější trachytovou horninou. Proto na obou sousedících kopcích najdeme odlišnou floru i faunu. Hojně jsou zastoupeny chráněné rostliny, například třemdava bílá, kosatec bezlistý, koniklec luční, bělozářka liliovitá. Bohatá je i hmyzí fauna. Pod jižním úpatím vlastního kuzele Lovošě bývaly vinice, dnes ovocné sady a zahrady. Časné zjara jsou k vidění kvetoucí porosty mandloní, najdeme zde i starou zanedbanou lískovnu. Na Kybičce je krásný výhled z trachytových věží zvaných podle pověsti Panenské kameny. Na vrcholku Lovošě je od roku 1891 turistická chata.

Další informace, interaktivní přílohy a možnosti dopravy naleznete na našem webu, načtete si QR kód.

www.ceskestredohori.info

Realizováno ve spolupráci s Hradem Českého středohoří, o.s. a jejich partnery, 12/2014

Archeologické výzkumy prokázaly osídlení v prostoru dnešního města již v mladší době bronzové. V 10. století byla již Budyně nejspíš lokálním centrem. První průkazná zpráva pochází z roku 1173, kdy si král Vladislav II. vyhradil příjmy z budyňského panství. Nepochybně zde tehdy existoval zeměpanský dvorec, na němž také král Přemysl Otakar I. vydal roku 1218 listinu, v níž potvrdil litoměřické kapitule privilegia a majetky získané roku 1057. Neznámo kdy byl dvorec přestavěn na kamenný hrad, který se z podstatné části dochoval dodnes a je nejvýznamnější budyňskou památkou. Roku 1316 ovládli Budyni přívrženci Jindřicha z Lipé, a proto ji král Jan Lucemburský dobyl. Roku 1336 král vyměnil budyňské panství

za žebrácké zboží se Zbyňkem Zajícem z Valdeka, čímž započala dlouhá éra tohoto rodu na Budyni, trvající až do počátku 17. století. Jan Zbyněk Zajíc z Házmburka musel roku 1614 kvůli dluhům Budyni přenechat svému největšímu věřiteli Adamovi ze Šternberka, který následně sloučil budyňské panství s libochovickým. Roku 1676 přešlo toto panství do rukou Ditrichštejnů, kteří roku 1700 potvrdili Budyňským jejich starší privilegia. Roku 1759 vypálili město Prusové a v následujících desetiletích je stihlo ještě několik požárů. Od roku 1848 je Budyně svobodným městem.

K významným budyňským pamětihodnostem náleží mimo vodního hradu zejména původně gotický kostel svatého Václava z počátku 13. století, přestavěný ve třetí čtvrtině 18. století do současné barokní podoby, a kostel Panny Marie Sněžné, rovněž původně gotický (ze 14. století) a následně přestavovaný v 16., 18. a 19. století.

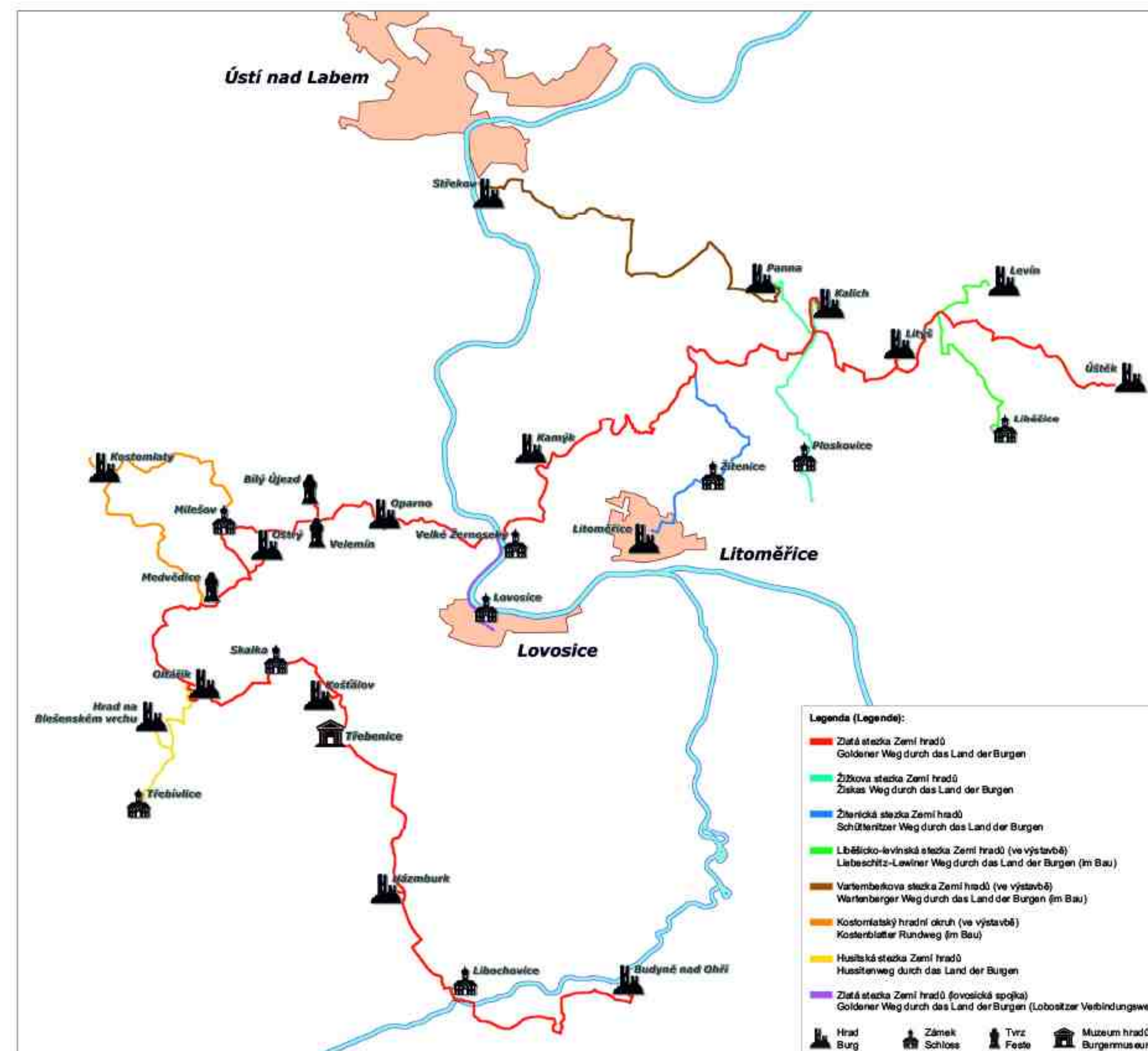
Durch archäologische Ausgrabungen wurde im Raum der heutigen Stadt eine Besiedlung bereits in der jüngeren Bronzezeit nachgewiesen. Im 10. Jahrhundert war Budyně nad Ohří (dt. Budin an der Eger) höchstwahrscheinlich ein lokales Zentrum. Die erste nachweisbare Erwähnung stammt aus dem Jahre 1173, als sich König Wladislaw II. das Anrecht auf die Einnahmen der Herrschaft Budyně vorbehielt. Ohne Zweifel gab es hier damals einen landesherrlichen Hof, wo König Premysl Ottokar I. im Jahre 1218 eine Urkunde herausgab, durch die er dem Leitmeritzer Kapitel die 1057 erworbenen Privilegien und Besitztümer bestätigte. Zu einem unbekanntem Zeitpunkt wurde der Hof zu einer steinernen Burg umgebaut, die zum größten Teil bis heute erhalten geblieben ist und das bedeutendste Denkmal von Budyně darstellt. Im Jahre 1316 nahmen Anhänger von Jindřich von Lipá die Burg Budyně in Besitz; deshalb wurde sie von König Johann von Luxemburg erobert. Der König wechselte 1336 mit Zbyněk Zajíc von Valdek die Herrschaft Budyně gegen das Gut Žebrák, wodurch eine lange Ära der Familie Zajíc auf der Burg Budyně begann, die bis zum Anfang des 17. Jahrhunderts dauerte. Jan Zbyněk Zajíc von Házmburk musste 1614 die Herrschaft wegen hoher Schulden seinem größten Gläubiger, Adam von Sternberg, überlassen, der anschließend die Herrschaften Budyně und Libochovice vereinigte. Im Jahre 1676 ging die vereinigte Herrschaft in die Hände

Nacházíte se v památkové zóně ve městě Budyně nad Ohří, v destinaci České středohoří a Podřipsko. V blízkém okolí lze navštívit: vodní hrad s alchymistickou dílnou, Jandovo muzeum s expozicí nářadí a pomůcek zdejšího posledního kata, zachovalý židovský hřbitov či přírodní park Dolní Poohří. Místem prochází červená TZ – směr Kostelec nad Ohří, Libochovice – známé díky zámku či zřícenině hradu Házmburk a směr Doksany, kde lze navštívit místní klášter a zámek s kostelem Narození Panny Marie. Vede zde i cyklotrasa č. 6, z které lze navázat na Labskou cyklostezku.

Sie befinden sich im Schutzgebiet in der Stadt Budyně nad Ohří, in Nordböhmen und Podřipsko. In der näheren Umgebung kann man folgendes besuchen: Wasserburg mit der alchimistischen Werkstatt, Janda Museum mit der Ausstellung von Werkzeugen und Hilfsmitteln des hiesigen letzten Heklers, den erhaltenen jüdischen Friedhof oder das Naturpark Dolní Poohří. Durch den Ort führt das rote Wanderzeichen – Richtung Kostelec nad Ohří, Libochovice – durch Schloss oder Burgruine Házmburk bekannt – und Richtung Doksany, wo man das hiesige Kloster und Schloss mit Kirche Narození Panny Marie (Kirche Mariä Geburt) besuchen kann. Hier führt auch die Radroute Nr. 6, von der aus der Elberadweg erreicht werden kann.

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

 Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko
www.ceskestredohori.info

der Dietrichsteiner über, die 1700 den Bewohnern von Budyně ihre älteren Rechte bestätigten. Im Jahre 1759 wurde die Stadt durch die Preußen niedergebrannt und in den folgenden Jahrzehnten noch mehrmals von Bränden heimgesucht. Seit 1848 ist Budyně eine Freistadt. Zu den bedeutenden Sehenswürdigkeiten des Ortes gehören neben der Wasserburg die ursprünglich gotische Kirche St. Wenzel vom Anfang des 13. Jahrhunderts, die im dritten Viertel des 18. Jahrhunderts durch einen Umbau im Barockstil ihre heutige Gestalt erhielt, sowie die ursprünglich ebenfalls gotische Kirche Maria Schnee aus dem 14. Jahrhundert, die im 16., 18. und 19. Jahrhundert umgestaltet wurde.

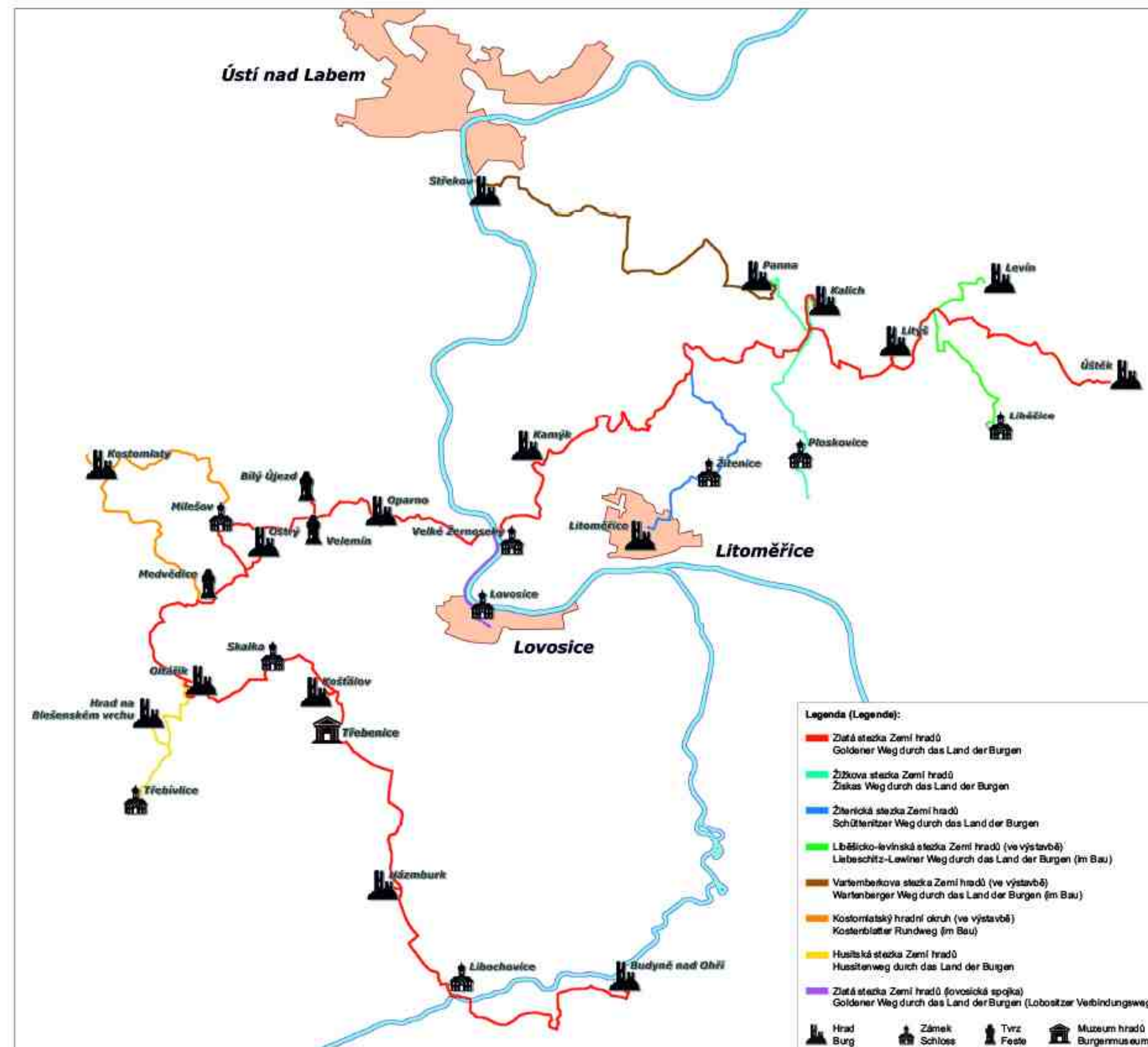

Historie osídlení Libochovic je zřejmě velmi stará, z hlediska písemných zpráv však minimálně doložená. Roku 1335 prodal král Jan Lucemburský hrad s panstvím Klapý a příslušenstvím, jehož součástí bylo i městečko Libochovice s tvrzí, Zbyňku Zajícovi z Valdeka. Pohromu pro město přinesl rok 1424, kdy je dobyli a vypálili husité, a utrpělo zřejmě i při tažení vojska Jiřího z Poděbrad proti odbojné šlechtě roku 1469. Obrat v situaci nastal ve století následujícím, na jehož počátku obdrželo obnovené město některá privilegia; po roce 1558, kdy házmburské panství koupil Jan

z Lobkovic, se Libochovice staly jeho centrem. Lobkovicové nechali na místě pusté tvrže zbudovat renesanční zámek a město tehdy získalo mnohé výsady, včetně práva vařit pivo (roku 1591). Lobkovicům náleželo libochovické panství do roku 1594, kdy z důvodu odbojného postoje Jiřího staršího z Lobkovic vůči císaři propadlo konfiskaci. Libochovice pak byly na čas komorním statkem, až je roku 1613 získal Adam ze Šternberka, který vzápětí potvrdil městu jeho výsady. Roku 1676 koupil libochovické panství Gundakar z Ditrichštejna, který následně nechal nákladně rekonstruovat zámek. Posledními soukromými majiteli libochovického panství byli v letech 1858 – 1945 Herbersteinové. 17. prosince 1787 se v Libochovicích narodil vynikající český vědec Jan Evangelista Purkyně.

Mezi významné libochovické pamětihodnosti náleží mimo zámku původně gotický, po roce 1700 znovu vybudovaný kostel Všech svatých, hřbitovní kostel sv. Vavřince z první čtvrtiny 18. století, řada soch a památkově chráněných domů.

Die Geschichte der Besiedlung von Libochovice (dt. Libochowitz) ist wahrscheinlich sehr alt, in schriftlichen Quellen wird sie jedoch nur sehr spärlich überliefert. Im Jahre 1335 verkaufte König Johann von Luxemburg an Zbyněk Zajíc von Valdek die Burg mit der Herrschaft Klapý (Klap) sowie dem wirtschaftlichen Hinterland, dessen Bestandteil auch das Städtchen Libochovice mit einer Feste war. Ein großes Unheil brachte der Stadt das Jahr 1424, als sie von den Hussiten erobert und niedergebrannt wurde, und sie litt wohl auch durch den Feldzug des Königs Georg von Podiebrad gegen rebellische Adelige im Jahre 1469. Eine Wende in der Situation trat im folgenden Jahrhundert ein, an dessen Anfang die erneuerte Stadt einige Privilegien erhielt; nachdem 1558 Johann von Lobkowitz die Herrschaft Házmburk (Hasenburg) gekauft hatte, wurde der Ort Libochovice zu ihrem Zentrum. Die Lobkowitzler ließen an der Stelle der verfallenen Feste ein Renaissanceschloss erbauen, und die Stadt erwarb damals manche Privilegien einschließlich des Braurechts (1591). Der Familie Lobkowitz gehörte die Herrschaft Libochovice bis 1594, als sie wegen der rebellischen Haltung Georgs des Älteren von Lobkowitz gegenüber dem Kaiser beschlagnahmt wurde. Libochovice war dann für eine gewisse Zeit ein Kammergut, bis der Ort im Jahre 1613 von Adam von Sternberg erworben wurde, der unmittelbar darauf der Stadt ihre Privilegien bestätigte. Im Jahre 1676 kaufte Gundakar von Dietrichstein die Herrschaft Libochovice und ließ kurz darauf das Schloss mit großem Aufwand rekonstruieren. Die letzten privaten Besitzer der Herrschaft

Libochovice waren in den Jahren 1858 – 1945 die Herbersteiner. Am 17. Dezember 1787 wurde in Libochovice der namhafte böhmische Wissenschaftler Jan Evangelista Purkyně geboren.

Zu den bedeutenden Sehenswürdigkeiten von Libochovice gehören neben dem Schloss die ursprünglich gotische, nach 1700 neu erbaute Kirche Allerheiligen, die Friedhofskirche St. Laurentius aus dem ersten Viertel des 18. Jahrhunderts und mehrere Plastiken sowie unter Denkmalschutz stehende Häuser.

České středohoří

TIPY V OKOLÍ LIBOCHOVIC

MĚSTO LIBOCHOVICE

se nachází v okrese Litoměřice v Ústeckém kraji. Leží převážně na levém břehu řeky Ohře v malebné krajině u paty Českého středohoří, nedaleko památné hory Říp.

Oblastí Libochovic prochází trasa červené TZ, jedním směrem přes Házmburk až do krajského města Ústí nad Labem a druhým směrem do Doksan přes Budyně nad Ohří. Po modré TZ lze navštívit Peruc a okolní vyhlídky. Na jízdě zde zve Podřipský motoráček, který brzdí trasu dnes již zrušené trati Budyňka. Cyklisté se mohou projet po cyklotrase Ohře se zastávkou v přírodním parku Dolní Poohří.

Kontakty:

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

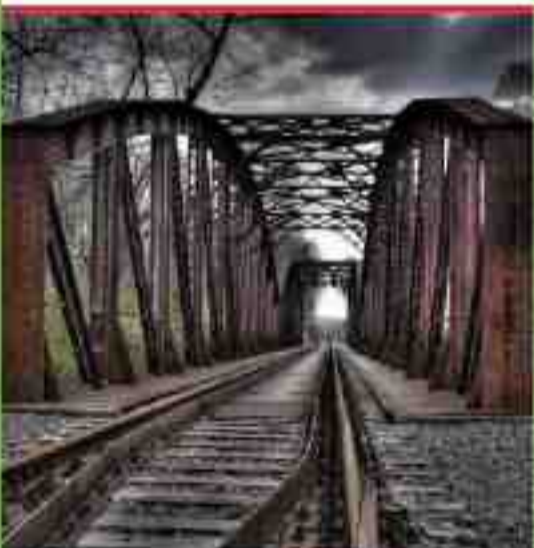
HÁZMBURK

Tato zřícenina patří k nepřehlédnutelným dominantám krajiny dolního Poohří. Spatřit ji můžete na vzdálenost až několika desítek kilometrů. Její věže se tyčí na vrcholu strmého Čedičového masivu a připomínají zálohu slávy nedobytného gotického hradu. Vrch dosahuje výšky 418 m a věž je vysoká 26 m a určité stojí za to vystoupat až na její vrchol, odkud se nabízí nádherný výhled do okolí. Vrch byl podle archeologických nálezů obydlen již v 5 tisíciletí př. n. l. lidem kultury s vypíchanou keramikou. Mohutný kamenný hrad, jehož zbytky (části dodnes nacházíme na kopci nad vesnicí Klapý, byl vybudován pravděpodobně v průběhu 14. století a jeho základ tvořil již dílve zde postavený malý kamenný hrad (spíše jen tvrz), zvaný Klepy, který koncem 13. století nechali postavit páni z Lichtemburka. Historicky doložené údaje o existenci hradu pocházejí však až z první poloviny 14. století.

PODŘIPSKÝ MOTORÁČEK

Podřipský motoráček vyrazí na své pravidelné jízdě v letních měsících po Českém středohoří na trase Roudnice nad Labem - Kleneč - Vražkov - Straškov - Račíněves - Charvatce - Mšené-lázně - Martiněves - Vrbka - Budyně nad Ohří - Břežany nad Ohří - Záboveský nad Ohří - Libochovice - Slatina pod Házmburkem - Chotěšov pod Házmburkem - Úpohlavy - Čížkovice - Sulejovice - Lovosice - Záhlostice - Litoměřice a zpět. Součástí motoráčku je Bikeum - přípojný vůz, který poskytuje cestujícím expozici mapující historii železnice na Podřipsku a také obilběné občerstvení. Zajímavostí Podřipského motoráčku je jízda po již zrušené trati Budyňka, která vede přes unikátní železniční most, pod nímž teče řeka Ohře. V okolí zastávek této trati jsou umístěny naučné tabule, které přibližují historii železnice a obcí tohoto úseku.

LIBOCHOVICE

Město Libochovice se nachází v okrese Litoměřice v Severočeském kraji. Leží převážně na levém břehu řeky Ohře v malebné krajině u paty Českého středohoří, nedaleko památné hory Říp. Součástí Libochovic jsou také vesnice Dubany vzdálené 2,5 km a Poplze vzdálené 1 km. V Libochovicích se nachází nádherný zámek, který patří k nejvýznamnějším barokním památkám v Čechách.

Infocentrum: náměstí 5, května 48, 411 17 Libochovice +420 416 725 857 info@libochovice.cz

www.libochovice.cz

ZÁMEK LIBOCHOVICE

Během své dlouhé historie prošel mnoha změnami. Svou dnešní podobu má ze 17. století, kdy ho nechal přestavět rakouský šlechtic Gundakar Dietrichstein italským architektem Antoniem della Portem. V zámeckém interiéru je největším a nejslavnostnějším prostorem tzv. Saturnův sál, který prostupuje dvě patra budovy. Jednotlivé komnaty zámku jsou zdobeny nástrojnými malbami - freskami od italského malíře Francesca Marchettiho. K nejcenějším exponátům pak patří řada gobelinů z Bruselu, Antverp a Audenardu. Navštěvníky zaujme také velké množství různých zámeckých kachlových kamen. Ve stálé expozici pamětní síně na zámku si můžete připomenout život a dílo geniálního vědce - lékaře, básníka a pedagoga světového věhlasu Jana Evangelisty Purkyně. K zámku patří také zámecký park a zámecké sklepení, kde se naskýtá pohled do autentických a neupravených prostorů.

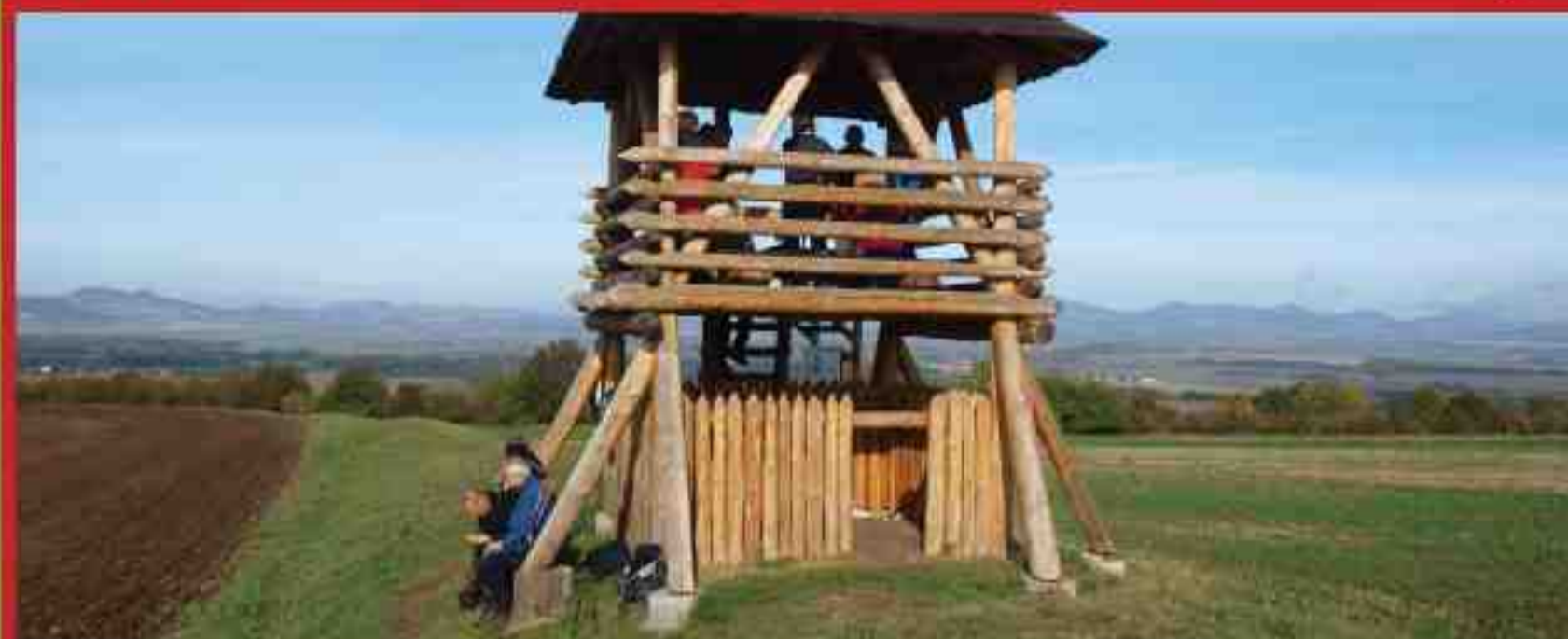
VODNÍ HRAD BUDYNĚ NAD OHŘÍ

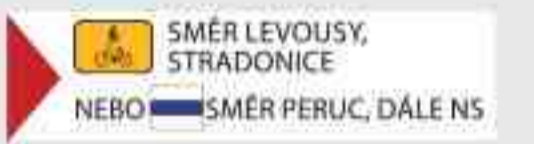
Vodní hrad byl postaven v pozdně gotickém stylu v 15. století Janem Zajícem, který k opěvněnému dvoru ze 13. století přidal hrady a vodní příkop. Hrad, který byl později přestavěn na zámek, často měnil majitele a značně chátral vlivem válek. Ve dvacátých letech 20. století bylo na hradě zřízeno řidičím žvostenská škola Antonínem Jandou „Jandova městské muzeum“. To bylo přístupné veřejnosti až do roku 1975, kdy na hradě opět proběhla rekonstrukce. Ke znovuotevření Jandova muzea došlo 1. 11. 1997 v bývalé konírně a expozice zahrnuje historické předměty, které se váží k historii Budyně či alchymistickou dílnu v původních prostorách, kde se za Jana Zbyňka Zajíce prováděly alchymistické pokusy. Přístupný je i zbytek hradu a navštěvníci tak mají možnost prohlednout si pozdně gotické a renesanční interiéry s malbami z 16. století. V létě se zde koná festival keltské, irské a alternativní hudby, tance a kultury nazvaný Keltský kruh.

HRADIŠTĚ NA LIBOCHOVICKU

Nedaleko Libochovic se nachází i několik hradišť. Ty byla stavěna především v době situované poloze, která využívala terénní ochrany např. na úpatí hor nebo v blízkosti řek. Keltské hradiště Stradonice ležící mezi stejno zvanou obcí Stradonice a obcí Chrástín je známé díky zlaté horečce, která zde vypukla po nálezů zlatých a stříbrných mincí. Stejně jak na hradiště, tak i na rozhlednu Stradonice se lze dostat po žluté TZ. Nad obcí Levousy a u hranic Přírodního parku Dolního Poohří se rozprostírá slovanské hradiště Levousy o celkové rozloze cca 12 ha.

MŠENÉ-LÁZNĚ

Mšené-lázně jsou jedinou lázeňskou obcí v litoměřickém okrese. Leží v údolí Mšenského potoka zhruba 12 km jihozápadně od Roudnice nad Labem. Součástí obce jsou Ječovice, Brnkov, Podbradec, Ředhošť a Vrbice. První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1262, kdy se jako její držitel připomíná Půta, řečený Petřík z Ryžmberka. Nejvýznamnějším objektem v obci je historický areál Lázní Mšené, který leží na východním okraji obce v údolí Mšenského potoka. Areál byl založen v roce 1796. Na počátku 20. století, když patřily lázně ve vlastnictví rodiny Tomanovy, byly zahájeny rozsáhlé rekonstrukce areálu i provozu lázní. Po druhé světové válce byly lázně zestátněny. V současné době jsou lázně akciovou společností. Naleznete zde sedm lázeňských pavilonů umístěných v rozlehlém parku s rybníkem. V příjemném prostředí, s bohatou nabídkou léčebných, preventivních a wellness procedur, si můžete léčit nemoci pohybového aparátu nebo regenerovat tělo i duši. Celý areál se svými historickými objekty je památkově chráněn. Nejznámější z nich je bezesporu jedinečné dílo architektky Jana Letzel, tzv. Dvoran z roku 1905. Ostatní lázeňské domy nesou názvy: Říp, Prácheň, Slovanka, Kyselka, Vitkov či Blaník.

PERUC

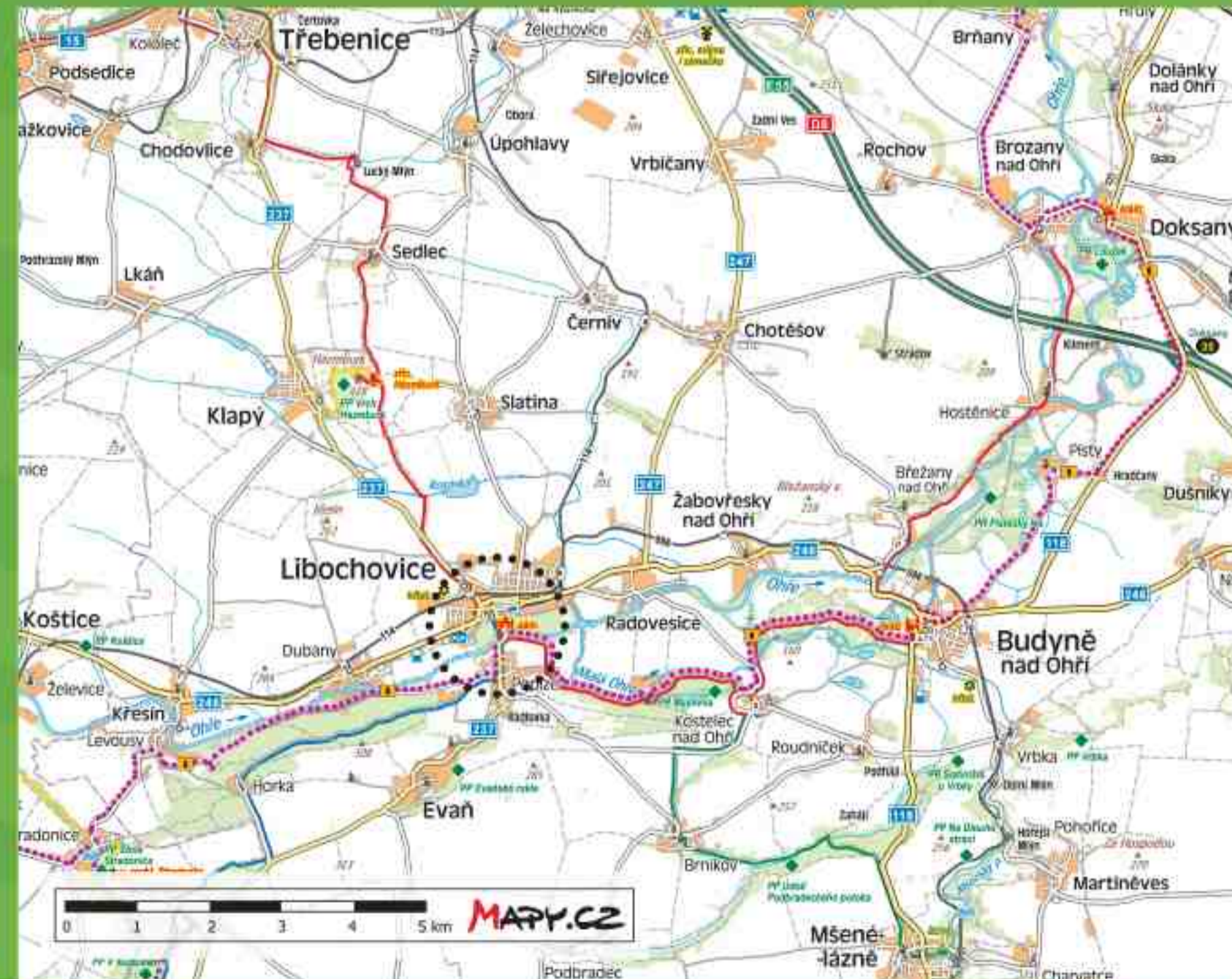
Peruc leží asi 14 km od okresního města Louny, nedaleko Libochovic. Peruc je místem, odkud si dle pověsti přivedl přemyslovský kníže Oldřich na Pražský hrad na počátku 11. století krásnou selku Boženu, jež u studánky prala prádlo, a učinil jí svou ženou a kněžnou. V Peruci můžete zavítat k památnému stromu „Oldřichův dub“, který patří mezi nejstarší stromy u nás a dle jeho stáří se odhaduje, že mohl být svědkem setkání Oldřicha s Boženu. V Peruci se lze dále podívat k Boženině studánce. Za návštěvu stojí i centrum obce postavené barokní zámek s pamětní síní Emila Filly. Tento přední představitel českého kubismu zde ve čtyřicátých a padesátých letech 20. století často pobýval. V barokní sípce v zámecké zahradě je pak umístěno Muzeum české vesnice. Nedaleko městyse Peruc doporučujeme navštívit dvě rozhledny, které nabízejí překvapivě daleké výhledy především na oblast Českého středohoří. Trámová rozhledna Stradonka nad vesnicí Stradonice stojí v místě keltského oppida z 5. století př. n. l. Podoba věže vychází z historického charakteru místa - připomíná strážní věž keltských opevnění. Druhá vyhlídka, přesněji spíše vyhlídkový altán, nese název Krásná vyhlídka, též Čechova vyhlídka.

CYKLOSTEZKA OHŘE

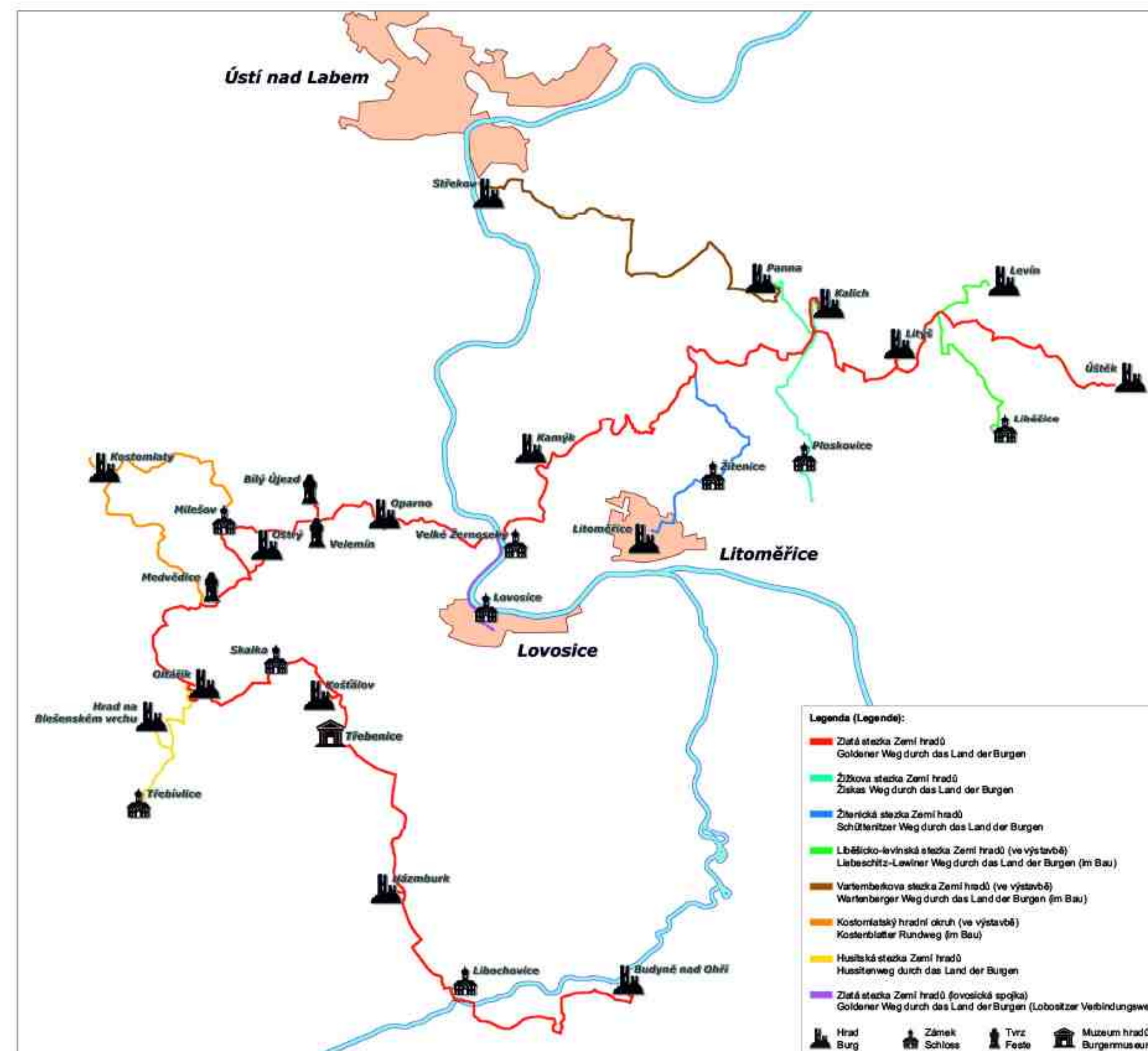
Cyklostezka Ohře je pěateří cyklotrasa podél toku Ohře spojující Karlovarský kraj od hranic s Německem a Ústecký kraj. Celková je cyklotrasa dlouhá cca 227 km a protíná města: Cheb, Sokolov, Karlovy Vary, Klášterec nad Ohří, Kadaň, Zatec, Louny, Libochovice a Litoměřice. V destinaci České středohoří a Podřipsko se tak nachází cca 40 km této trasy, která je také označována jako cyklotrasa č. 6.

Archeologické nálezy ukazují, že Lovosice byly významným obchodním centrem již v pravěku. První písemná zmínka o Lovosicích nicméně pochází „až“ z roku 1143, kdy je kníže Vladislav II. daroval Strahovskému klášteru. Ve 13. století náležely pánům z Lichtemburka, kteří je nadvakrát – v letech 1251 a 1272 – prodali míšeňskému cisterciáckému klášteru Altzella. Klášteru Lovosice náležely do roku 1415, kdy mu je král Václav IV. odebral a zastavil Vláškově z Kladna. Snad v 15. století vznikla v Lovosicích tvrz, o níž je však známo jen velmi málo. Roku 1510 byla ves zapsána do rukou Šlejniců, kteří patrně nechali zdejší tvrz, asi někdy ve třetí čtvrtině 16. století, přestavět na renesanční zámek. Roku 1574 získal Lovosice Jan z Valdštejna, jehož syn Adam dosáhl roku 1600 povýšení vsi na město. Roku 1756 byla u Lovosic svedena první bitva sedmileté války, v níž pruský král Fridrich II. Veliký porazil rakouskou armádu vedenou generálem von Brownem. Roku 1783 získali lovosické panství Schwarzenbergové, kteří je drželi až do roku 1945. V první polovině 19. století město postihly dvě katastrofy: roku 1809 rozsáhlý požár a roku 1845 velká povodeň, z obou se však vzpamatovalo. Od poloviny 19. století jsou Lovosice svobodným městem. Industriální rozvoj města podpořila železnice, která je v letech 1850 – 1851 spojila s Prahou a Drážďanami. Následuje založení továrny na cikorku, cukrovaru, pivovaru a zejména první chemické továrny v roce 1900. Moderní ráz získalo město radikální přestavbou ve druhé polovině 20. století, při níž byla demolována řada starších staveb včetně bývalého židovského ghetta. Přestože jsou Lovosice tradičně chápány jako průmyslové město, nacházejí se zde zajímavé památky: mimo již zmíněného zámku jde zejména o barokní kostel sv. Václava z roku 1745 a tzv. Pfannschmidtovu vilu z roku 1887 s pozoruhodnou štukovou výzdobou v interiéru. Lovosice jsou populárním východiskem na Lovoš a dále do Českého středohoří.

Archäologische Funde und Befunde zeigen, dass Lovosice (dt. Lobositz) bereits in der Vorgeschichte ein bedeutendes Handelszentrum war. Die erste schriftliche Erwähnung des Ortes stammt des ungeachtet doch „erst“ aus dem Jahre 1143, als ihn Fürst Wladislaw II. dem Kloster Strahov schenkte. Im 13. Jahrhundert gehörte er den Herren von Lichtenburk, die ihn in zwei Teilen – in den Jahren 1251 und 1272 – an das Meißener Zisterzienserkloster Altzella verkauften. Lovosice war in Besitz des Klosters bis zum Jahre 1415, dann entzog König Wenzel IV. ihm den Ort und verpfändete ihn an Vlášek von Kladno. Wohl im 15. Jahrhundert wurde in Lovosice eine Feste erbaut, von der nur sehr wenig bekannt ist. Im Jahre 1510 ging das Dorf in die Hände der Familie Šlejnic über, die vermutlich die hiesige Feste wohl irgendwann im dritten Viertel des 16. Jahrhunderts zu einem Renaissanceschloss umbauen ließ. Im Jahre 1574 wurde Lovosice von Johann von Waldstein erworben, dessen Sohn Adam im Jahre 1600 die Erhebung des Dorfes zu einer Stadt erwirkte. Im Jahre 1756 wurde bei Lovosice die erste Schlacht des Siebenjährigen Kriegs ausgetragen, in der der preußische König Friedrich II. der Große die österreichische Armee unter der Führung des Generals von Brownen besiegte. Im Jahre 1783 wurde die Herrschaft Lovosice von den Schwarzenbergern erworben, die sie bis 1945 in Besitz hatten. In der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts wurde die Stadt von zwei Katastrophen heimgesucht; 1809 von einem Brand und 1845 von einem Hochwasser, von denen sie sich jedoch sehr gut erholte. Seit der Mitte des 19. Jahrhunderts ist Lovosice eine Freistadt. Den industriellen Aufschwung der Stadt begünstigte die Eisenbahn, die 1850 – 1851 den Ort mit Prag und Dresden verband. Dann folgte die Gründung einer Zichorien- sowie einer Zuckerfabrik, einer Brauerei und insbesondere der ersten chemischen

Fabrik im Jahre 1900. Ihr modernes Gepräge gewann die Stadt durch einen radikalen Umbau in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts, bei dem viele ältere Häuser einschließlich des ehemaligen jüdischen Ghettos abgerissen wurden. Obwohl Lovosice traditionell als Industriestadt angesehen wird, befinden sich hier interessante Sehenswürdigkeiten. Neben dem bereits erwähnten Schloss handelt es sich vor allem um die Barockkirche St. Wenzel aus dem Jahre 1745 und die sog. Pfandschmidter Villa aus dem Jahre 1887 mit sehenswerter Stuckverzierung im Inneren. Lovosice ist ein populärer Ausgangspunkt für Ausflüge auf den Berg Lovoš (Lobosch) und weiter ins Böhmisches Mittelgebirge.

České středohoří

MĚSTO LOVOSICE

leží v malebné labské rovině na levém břehu Labe, na samém úpatí Českého středohoří. Průmyslové město táhnoucí se podél Labe si vysloužilo české úsloví „dlouhé jako Lovosice“. Přírodní dominantou města je Lovoš s Kybičkou.

Lovosice jsou důležitým dopravním uzlem mezi Prahou a Ústí nad Labem, Německem, a proto jsou dostupné turistům i cyklistům. Návštěvníkům se nabízí hned několik tras, jak poznat chráněné krásy Českého středohoří. Od nádraží vede modrá TZ, po které lze dojet až na samotný vrch Ostrý. Část trasy mapuje i Litoměřická vinařská naučná stezka, která vede z královského města Litoměřice přes vinařské obce, jako jsou Velké a Malé Žernoseky, kam se lze dostat přívozem, až do samých Lovosic. Zelená a žlutá TZ sahá až pod Lovoš a modrá až na samotný vrch. Železniční trať zde brzdí Podřipský a Středohorský motoráček, na cyklisty čeká cyklotrasa č. 25 a Labská stezka č. 2. Osvěžení v letních měsících poskytne rekreační Pištánské jezero, kam se lze přepravit přívozem Lovosice – Pištany.

TRASY V OBLASTI:

- cyklotrasa Most – Doksy č. 25
- Labská stezka č. 2
- turistická značka
- turistická značka
- turistická značka
- NS Lovoš
- Litoměřická vinařská NS
- Podřipský motoráček
- Středohorský motoráček
- cyklobus č. 660, 662, 663, 664, 665
- přívoz a lodní doprava

LOVOSICE

Město Lovosice leží na břehu Labe na úpatí Českého středohoří. O povýšení Lovosic na město se v roce 1600 zasloužil císař Rudolf II. Lovosice jsou od počátku obchodním městem, neboť se nachází na křižovatce dálkových cest. Dodnes město využívá své polohy na břehu řeky Labe pro výhodnou dopravní infrastrukturu v průmyslu a obchodu. Město však nežije pouze průmyslem, má svou bohatou historii a jeho území patří k nejvýznamnějším archeologickým lokalitám ve střední Evropě. Za návštěvu určitě stojí kostel sv. Václava, procházka po novém zeleném náměstí nebo aktivní odpočinek v lesoparku Osmička. Ve městě žije skoro 9 tisíc obyvatel se koná již každoročně tradiční Václavská pout.

www.meulovo.cz

PFANNSCHMIDTOVA VILA

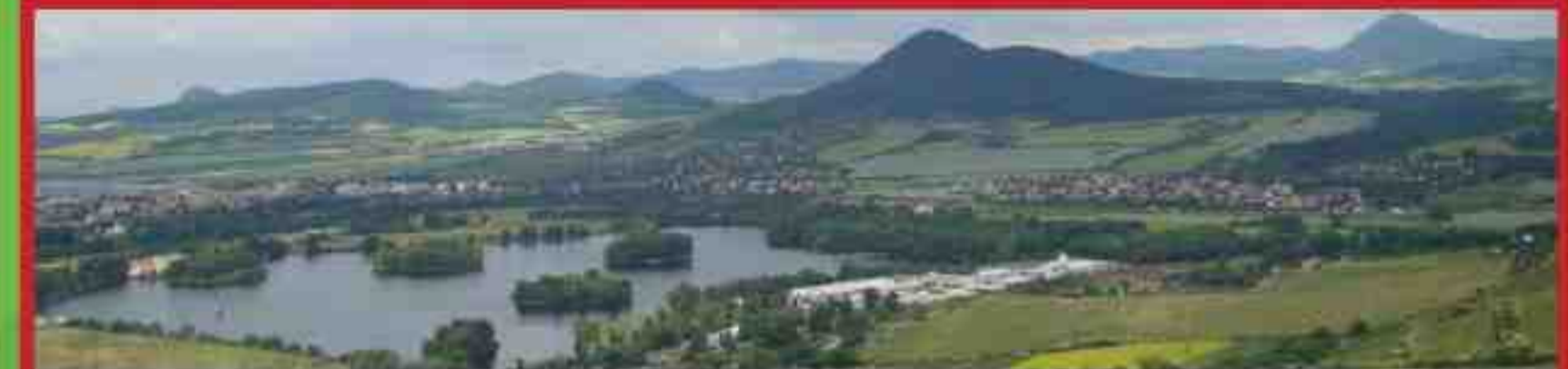

Tato vila byla postavena v roce 1887 lovosickým statkářem Franzem Pfansschmidtem a od roku 1948 sloužila jako Ústav národního zdraví. Její prostory lékaři opustili až v roce 2009. Do majetku města Lovosic přešla budova v roce 1991. V roce 2012 se pustilo město do rekonstrukce této své nejstarší historické budovy. Vila je nyní opravena a bude sloužit ke kulturním a společenským účelům, je zde např. knihovna či velký a malý sál. Aktuálně zde sídlí i informační centrum města Lovosice.

Informační centrum Lovosice, Osvoboditelů 109/12, Lovosice, +420 416 571 173, info@meulovo.cz

BITVA U LOVOSIC

Roku 1756 se odehrálo první významné střetnutí, které je označováno jako sedmiletá válka. Konflikt vyústil mezi rakouskými a pruskými vojsky na území Českého středohoří, mezi vesnicemi Vchynice, Lhotka nad Labem, Prosmyky a Čížkovice. Hlavní příčinou střetnutí bylo kvůli navrácení území císařovně Marii Terezií, o které přišla. Pruské vojsko v čele s pruským králem Fridrichem II. Velikým nevydrželo nátlak a zaútočilo jako první na svahu pod Lovošem na rakouskou armádu v brzkých ranních hodinách. Díky nepřízní počasí pruské vojsko neodhadlo sílu a rozmístění rakouské armády. Proto po sedmi hodinách boje nebyly Fridrichovy plány na drtivé vítězství naplněny. Bitvu u Lovosic pruský král Fridrich II. Veliký vyhrál a také jej obsadil, přesto odtud dál pokračovat díky rakouské obraně nemohl a tak se vrátil do Drážďan. A tak i rakouský maršál von Browne mohl považovat bitvu za úspěšnou. Povídá se, že na bitvu přihlíželi diváci nejen ze Sulejovické obory, ale i z Radobýlu. Na paměť padlých vojáků v bitvě u Lovosic 1756 byla postavena kaplička Panny Marie Einsiedelské.

Kontakty:

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

LOVOŠ

Lovoš tvoří přírodní dominantu Lovosicka. Národní přírodní rezervace Lovoš zaujímá vrcholové a částečně svahové partie dvou vrchů s odlišnou geologickou stavbou. Velký Lovoš (570 m n. m.) je výrazným kuzelem tvořeným zásaditými čedičovými horninami, vypravenými na žilném tělese olivinitického nefelinitu. Malý Lovoš, spíše Kybička (489 m n. m.), je tvořena kyselější trachytovou horninou. Proto na obou sousedících kopcích najdeme odlišnou floru i faunu. Hojně jsou zastoupeny chráněné rostliny, např. třemdava bílá, kosatec bezlistý, koniklec luční, běložárka liliovitá. Bohatá je i hmyzí fauna. Pod jižním úpatím vlastního kuzele Lovoše bývaly vinice, dnes ovocné sady a zahrady. Časné zjara jsou k vidění kvetoucí porosty mandloň, najdeme zde i starou zanedbanou lískovnu. Na Kybičce je krásný výhled z trachytových věží zvaných podle pověsti Panenské kamery. Na vrcholku Lovoše je od roku 1891 turistická chata.

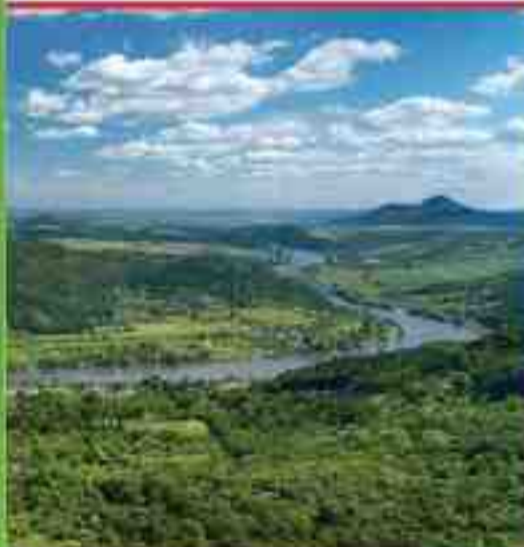
LABSKÁ STEZKA

Labská stezka nabízí cykloturistům i turistům v oblasti Podřipska, Českého středohoří a Českosaského Švýcarska zážitky a aktivní vyžití. Tato stezka (cyklotrasa č. 2) má v rámci cestování opravdu co nabídnout. Cyklotrasa v naší destinaci začíná ve Štětí, vede přes Roudnici nad Labem, Litoměřice, Velké Žernoseky, Ústí nad Labem, Děčín a končí v Dolním Žlebu, odkud pokračuje dále do Německa. Mezi úsekem od Litoměřic po Velké Žernoseky lze využít alternativní cestu přes Lovosice. Zpět na Labskou stezku se lze napojit pomocí přívozu Lovosice – Pištany a odtud pokračovat do Velkých Žernosek, nebo z Lovosic pokračovat do Malých Žernosek a přívozem se přepravit do Velkých Žernosek.

PORTA BOHEMICA

Bránu Čech se nazývá kaňonovitě údolí Labe, kterým řeka vstupuje do Českého středohoří. Najdeme ji cca 3 km po proudu za Litoměřicemi u Velkých Žernosek. Břehy jsou v úseku dlouhém zhruba 4 km lemovány skalnatými svahy. Řeka Labe zde vytvořila nevdětní krajinu s hlubokým zářezem říčního údolí do Českého středohoří. Na pravém břehu Labe se nacházejí výhledy z kopců Kalvárie (245 m n. m.), Hrádek (269 m n. m.), Malá Vendula (239 m n. m.), na levém břehu pak z vrchu Dobrý (311 m n. m.) a vyhlídky Mlýnsův kámen. V bezprostředním okolí Brány Čech se nacházejí rozlehlé vinice, na kterých se pěstuje tzv. žernosecké víno, jež patří k nejvalitnějším v České republice.

OPARENSKÉ ÚDOLÍ

Oparenské údolí je šest kilometrů dlouhé, velmi malebné údolí, kterým protéká a místy meandruje Milešovský potok pramenící ve výši 665 m v rybníce Březina. V několika místech se údolí rozšiřuje a vytváří tzv. devětšilové nivy (lovtěné podmačené louky). Oparenské údolí je se sousední Bránou Čech jedinečným rozsáhlým územím v Českém středohoří, kde jsou díky erozi vodního toku odkryty přeměněné a vyvěřelé horniny různého stáří.

KONGRESOVÁ A INCENTIVNÍ TURISTIKA

Destinace České středohoří a Podřipsko nabízí i plnou náruč komfortně vybavených míst pro pořádání nejrůznějších akcí od velkých kongresů až po neformální firemní akce. Jedním z nich je čtyřhvězdičkový hotel Lev v Lovosicích. Komfortní hotelový komplex nabízí řadu konferenčních služeb, wellness i příjemné ubytování.

Další informace, interaktivní přílohy a možnosti dopravy naleznete na našem webu, načtete si QR kód.

www.ceskestredohori.info

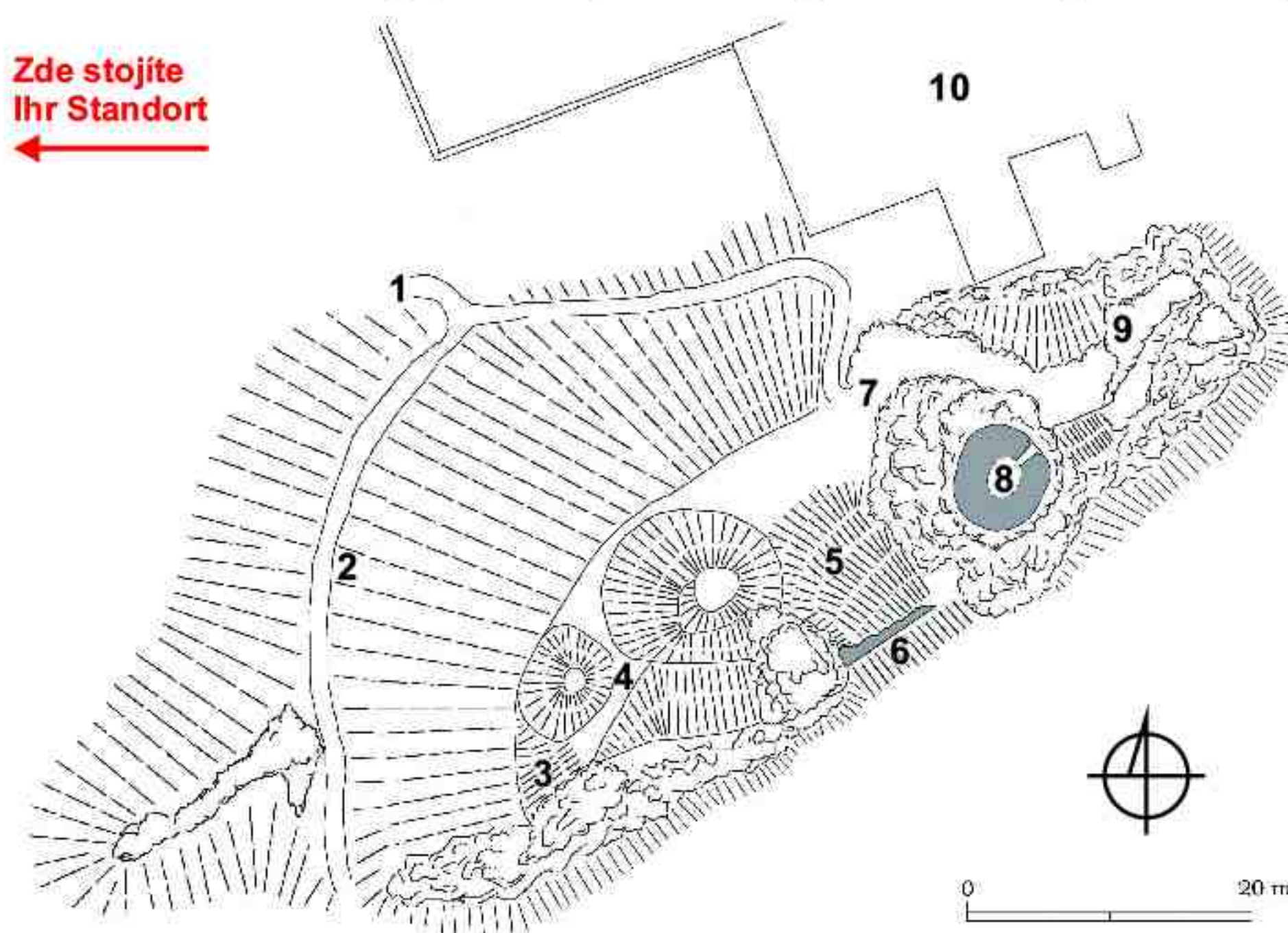
Realizováno ve spolupráci s Hradem Českého středohoří, o.s. a jejich partnery. 12/2014

Erb rodu Kaplířů ze Sulevic.
Wappen der Familie Kaplíř von Sulevice.

Zde stojíte
Ihr Standort

Plán situace bývalého hradu Skalka (dle M. Sýkory):

1 – současná přístupová cesta na hrad, 2 – původní (opevněná?) přístupová cesta, 3 – místo brány, 4 – předhradí, 5 – příkop, 6 – novověké terasní zidky (v místě středověké přepažovací zdi?), 7 – pravděpodobné místo branky, 8 – věž (bergfrit), 9 – místo paláce, 10 – novověká zámecká budova (v místě starší stavby).

Situationsplan der ehemaligen Burg Skalka (nach M. Sýkora):

1 – heutiger Zugangsweg zur Burg, 2 – ursprünglicher (fortifizierter?) Zugangsweg, 3 – Standort eines Tors, 4 – Vorburg, 5 – Graben, 6 – kleine neuzeitliche Terrassenmauern (an der Stelle einer mittelalterlichen Absperzwand?), 7 – vermutlicher Standort eines kleinen Tors, 8 – Turm (Bergfried), 9 – Standort des Palas, 10 – neuzeitliches Schlossgebäude (an der Stelle einer älteren Bebauung).

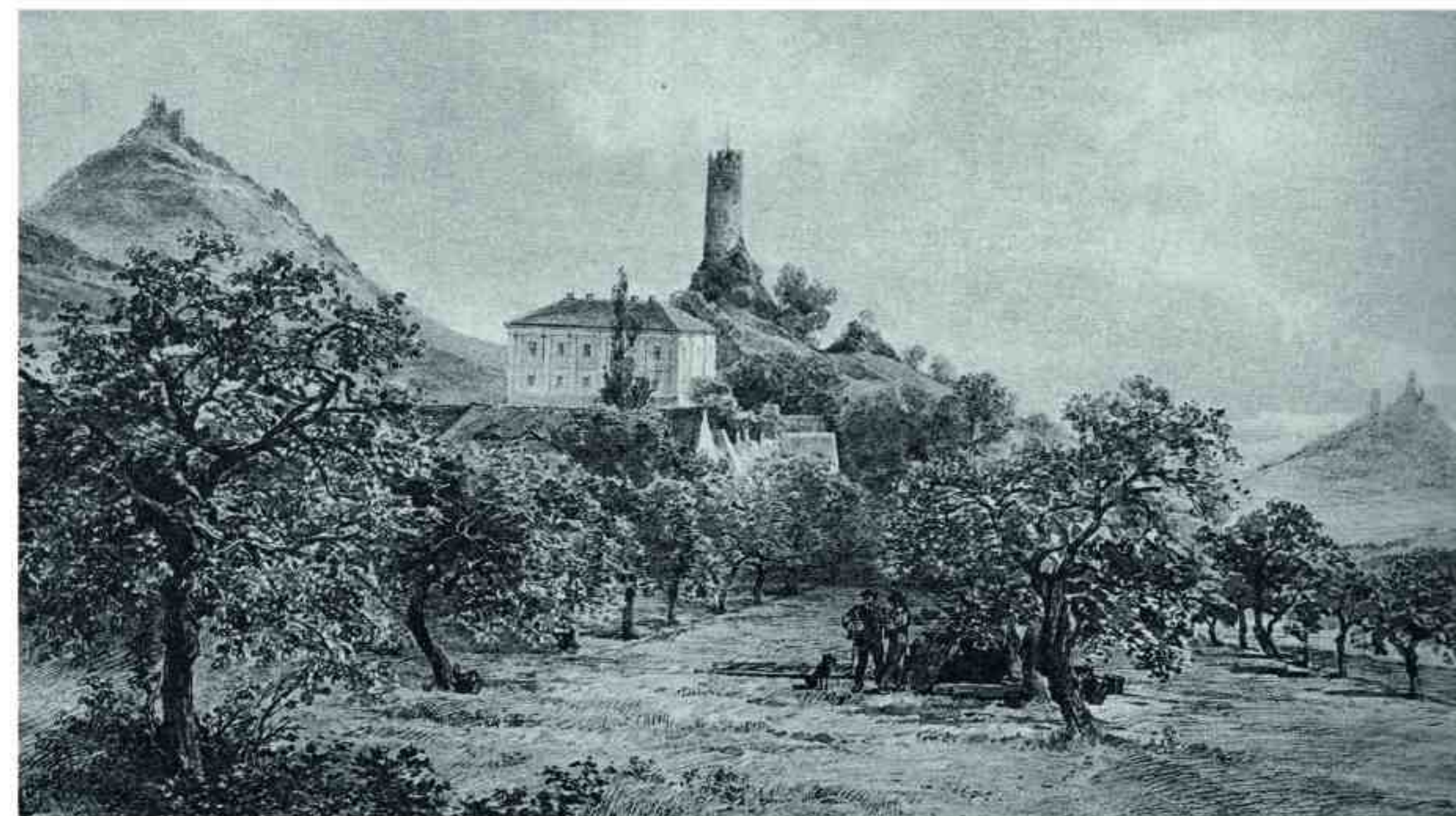
Hrad Skalka se poprvé připomíná roku 1357, kdy je zmiňován Petr zvaný Skála z rodu Kaplířů ze Sulevic. V průběhu staletí byla Skalka v držení několika šlechtických rodin, mimo jiné i Hrzánů z Harasova. Za třicetileté války, roku 1639, byl hrad Skalka zrušen švédskými vojsky. Jeho zdiva Hrzánové následně použili při budování barokního zámku, jehož renesanční předchůdce však v místě vznikl možná už před rokem 1579.

Skalka byla malým dvojdílným hradem. Předhradí, z něhož se prakticky nic nedochovalo, leželo na jihozápadě. Drobné jádro na severovýchodě zaujímal výrazný skalní suk, korunující temeno návrší. V nejvyšším místě staveniště se tyčí věž s překvapivě dochovanými stínkami cimbuří, která je vysoká 15,5 m a má nepravidelný půdorys; vstup do věže se nachází ve výšce 9,5 m nad zemí. Uvnitř věže lze vidět nápisy, které zde vyryli vězni (v době, kdy věž sloužila jako vězení) a později turisté. Věž

svoji hmotou kryje malé prostranství, kde patrně stával dnes zcela zaniklý palác. Zámek, stojící na severním úpatí hradní skály, je obdélná dvoupatrová barokní budova s krátkým bočním křídlem. Hlavní vstup do objektu se nachází v dlouhém severozápadním průčelí. Fasády budovy člení pilastrový řád.

Die Burg Skalka (dt. Skalken) wird erstmals im Jahre 1357 überliefert, als Petr genannt Skála aus der Familie Kaplíř von Sulevice erwähnt wird. Im Laufe der Jahrhunderte war die Burg im Besitz mehrerer adeliger Familien, unter anderem auch der Herren Hrzán von Harasov. Während des Dreißigjährigen Krieges, im Jahr 1639, wurde die Burg Skalka durch die schwedischen Heere zerstört. Das Mauerwerk wurde von den Herren Hrzán beim Bau eines barocken Schlosses verwendet, dessen renaissancezeitlicher Vorgänger vielleicht schon vor 1579 an dieser Stelle errichtet worden war.

Skalka war eine kleine zweiteilige Burg. Die Vorburg, von der praktisch nichts erhalten geblieben ist, lag im Südwesten. Die kleine Kernburg im Nordosten befand sich auf einem markanten Felsstumpf, der das Bergplateau krönte. An der höchsten Stelle der Anlage ragt ein Turm mit erstaunlich gut erhaltenen Zinnen empor. Er ist 15,5 m hoch und hat einen unregelmäßigen Grundriss; der Eingang in den Turm liegt 9,5 m über dem Boden. Innerhalb des Turmes kann man Inschriften sehen, die dort Häftlinge (in der Zeit, als der Turm als Gefängnis diente) und später Touristen einritzten. Der Turm nimmt eine kleine Fläche ein, auf der wohl früher ein heute jedoch völlig verfallener Palas stand. Das am nördlichen Fuß des Burgfelsens stehende Schloss ist ein rechteckiges zweistöckiges Barockgebäude mit einem kurzen Seitenflügel. Der Eingang in die Anlage befindet sich in der langen nordwestlichen Stirnwand. Die Fassaden werden durch eine Pilasterordnung gegliedert.

Skalka na kresbě A. Lewého z doby před rokem 1892 (vlevo Košťálov, vpravo Házmburk).
Skalka auf der Zeichnung von A. Lewý aus der Zeit vor 1892 (links Košťálov, rechts Házmburk).

SKALKA

Místní název Skalka pro zámek i zříceninu hradu je v okolí Vlastislavi a Sutomi velice známý. Oblastí prochází cyklotrasa č. 25 Most – Doksy a říčka jménem Modla. Nedaleko obce Sutom prochází trasa žluté TZ (od Lovosic pod Košťálov) a v blízkosti obce Vlastislav vede červená TZ Ústí nad Labem – Doksany.

Hrad a zámek Skalka dominuje údolí potoka Modly, nad nímž bylo v pol. 9. stol. slovanské hradiště. V oblasti se nachází několik přírodních pramenů, např. studánka Nová modla, V poli, V remízku a další. Za návštěvu stojí Třebeňice, Velemín, ale i vrchy jako jsou Košťálov, Boreč, Lovoš, Hrádek nebo Lipská hora.

Kontakty:

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podlipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

TRASY V OBLASTI:

cyklotrasa Most – Doksy č. 25

turistická značka

turistická značka

cyklobus č. 662

cyklobus č. 664

cyklobus č. 665

TŘEBENICE

Město bylo založeno podél toku Modly a pod vrchem Košťál, který je výraznou dominantou jižního okraje Českého středohoří. Město bývalo význačné mísení českého a německého etnika a proslulo úspěšným pěstováním ovoce, takže je plným právem součástí oblasti nazývané Zahradla Čech. Druhým zdrojem věhlasu je místní bohatý výskyt drahokamu – českého granátu, který je zde též rovněž s tradicí trvajícím po staletí. Chloubovou města je proto mimo jiné muzeum českého granátu situované do bývalého luteránského kostela. Sběrka nabízí ucelený přehled těžby a zpracování českého granátu, kolekci šperků z českého granátu včetně sady šperků Ulriky von Levetzov, poslední lásky německého básníka Johanna Wolfganga Goethe, jež pocházela z nedalekých Třebelvic. V muzeu je k vidění třetí největší český granát vážící 2,642 g. České granáty si návštěvníci mohou nejen prohlédnout, ale i sami nasbírat přímo před muzeem či v dovezeném granátovém písku.

SMĚR TŘEBENICE

KOŠTÁLOV

Vrch Košťálov – výrazný, bizarně skalnatý čedičový suk se zříceninou středověkého hradu na vrcholu (481 m n. m.). Kopeček kryje z části smrkový zbytek pokrývající listnatý les, křoviny a skalní step. Jižní část kopce je chráněna jako přírodní památka, kterou tvoří zachovalá teplomilná společenstva části svahů a skal krajinné dominanty s bohatým výskytem zvláště chráněných druhů rostlin i živočichů. Na chráněném území probíhá postupně osidlování skal a suti teplomilnou vegetací, zvané sukcese. Ve zdejší krajině najdeme i několik starých vzrostlých oskeruší a zvláště chráněných rostlinných druhů: hlaváček jární, kosatec bezlistý, koniklec luční český, tařice skalní. Z fauny lze jmenovat: mlouk skvrnitý, zmije obecná, výr velký, kalous ušatý, duděk chocholatý, žluna sedá, pěnice vlašská, dlatk tužozobý, slavík obecný, strnád zahradní, stepník rudý, oba otakáři a okáč skalní, či krajink pítmový.

SMĚR KOŠTÁLOV, SMĚR KOŠTÁLOV

BOREČ

Kraj kolem obce Boreč se nachází v kotlině, která je chráněná čedičovými vrchy, Borečským vrchem (449 m), Sutomským vrchem (505 m), Jezerkou (471 m) a Ovčínem (431 m). Svahy kopců jsou porostlé travinnými společenstvy, skalkami i listnatými lesy, vyskytují se zde i oskeruše. Zajímavostí Borečského vrchu – „Kouřové hory“ jsou výrony teplého vlhkého vzduchu – ventaroly, kde se udržuje stejná teplota po celý rok. Pohledy z vrcholů hor nejen do jihovýchodního okraje Českého středohoří patří k velmi zajímavým. Okolí Boreče lze poznat díky naučné stezce, která vede z Režného Újezdu, přes vrchol kopce a opět se do obce vrací.

SMĚR NAD SUTOMÍ A PAK, DO OBCE BOREČ A DALE PO A NS BOREČ

LOVOŠ

Lovoš tvoří přirozenou dominantu Lovosicka. Národní přírodní rezervace Lovoš zaujímá vrcholové a částečně svahové partie dvou vrchů s odlišnou geologickou stavbou. Velký Lovoš (570 m n. m.) je výrazným kuzelem tvořeným zásaditými čedičovými horninami, vypreparovanými na žilném tělese olivitického nefelinitu. Malý Lovoš, spíše Kybička (489 m n. m.), je tvořena kyselější trachytovou horninou. Proto na obou sousedících kopcích najdeme odlišnou floru i faunu. Hojně jsou zastoupeny chráněné rostliny, např. třemdava bílá, kosatec bezlistý, koniklec luční, běložáčka liliovitá. Bohatá je i hmyzí fauna. Pod jižním úpatím vlastního kuzele Lovoše bývaly vinice, dnes ovocné sady a zahrady. Časné zjara jsou k vidění kvetoucí porosty mandloní, najdeme zde i starou zanedbanou lískovnu. Na Kybičce je krásný výhled z trachytových věží zvaných počte pověsti Panenské kameny. Na vrcholku Lovoše je od roku 1891 turistická chata.

SMĚR BOREČ, DALE SMĚR LOVOŠ

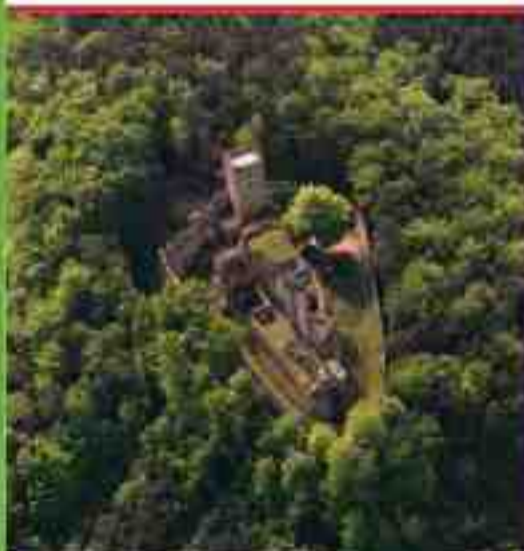
LIPSKÁ HORA

Lipská hora s 689 m nad mořem, předvídaná též Medvědice, patří k nejvýraznějším kopcům jihozápadní části Českého středohoří, zejména její asymetrický tvar z jihovýchodního směru. Východiskem ke zdoání Lipské hory je vesnička Medvědice, místní část obce Třebeňice. Zde se lze napojit na červenou TZ a pokračovat po trase. Nebo se lze připojit i na opačné straně pod vrcholem z obce Lhota, takéž po červené TZ. Při pohledu z Lipské hory se nabízí romantická silueta hradku Oltářník nebo také Hrádek na protější kopcovitém návrší.

SMĚR MRSKLESY, NEBO SMĚR DĚKOVKA

HRÁDEK (OLTÁŘÍK)

Čedičová kupa Hrádek s 566 m nad mořem se vypíná v chráněné krajinné oblasti Českého středohoří nad vsí Děkovka, přibližně 10 km jihozápadně od Lovosic. Na vrchu hory stojí zřícenina hradu Oltářník, zvaná též Hrádek, vystavěná za husitských válek roku 1426. Přístup na vrchol umožňuje modře značená turistická trasa od Děkovky nebo od obce Dřemčice.

SMĚR DĚKOVKA, DALE SMĚR HRÁDEK

VELEMÍN

Vznik obce Velemín patrně souvisí s provozem tzv. Chlumecké cesty z Prahy do Saská. Historie osídlení území však sahá až do mladší doby kamenné. První nepochybná zmínka o vsi se však vyskytuje až v listině papeže Řehoře IX. z 2. července 1233, kdy náležela benediktinskému klášteru sv. Jiří na Pražském hradě. K roku 1397 je ve Velemíně doložena tvrz, kterou držel spolu s částí vsi Kunrát Kaplíř ze Sulevic; druhý díl se pak dostal do světských rukou roku 1436. Od roku 1474 význam Velemína jako sídelního a správního centra klesal v důsledku růstu významu Bláho Újezdu. V letech 1538 – 1782 se část obce opět dostala do klášterních rukou; k definitivní sekularizaci Velemína pak dochází roku 1819. Dominantou obce je kostel sv. Martina, který si zachoval tvářnost po své pozdně barokní přestavbě z doby před polovinou 18. století. Z někdejšího panského sídla – tvrze – se dochovaly pouze nevelké pozůstatky severně od kostela v místě domu čp. 58. Obec je dnes oblíbeným východiskem turistů a cykloturistů do okolí; k nejvýhledavějším turistickým cílům náleží nejvyšší hora Českého středohoří Milešovka, malebné Opatovské údolí a zřícenina hradu Ostrý.

DO OPARNA, DALE SMĚR VELEMÍN

HÁZMBURK

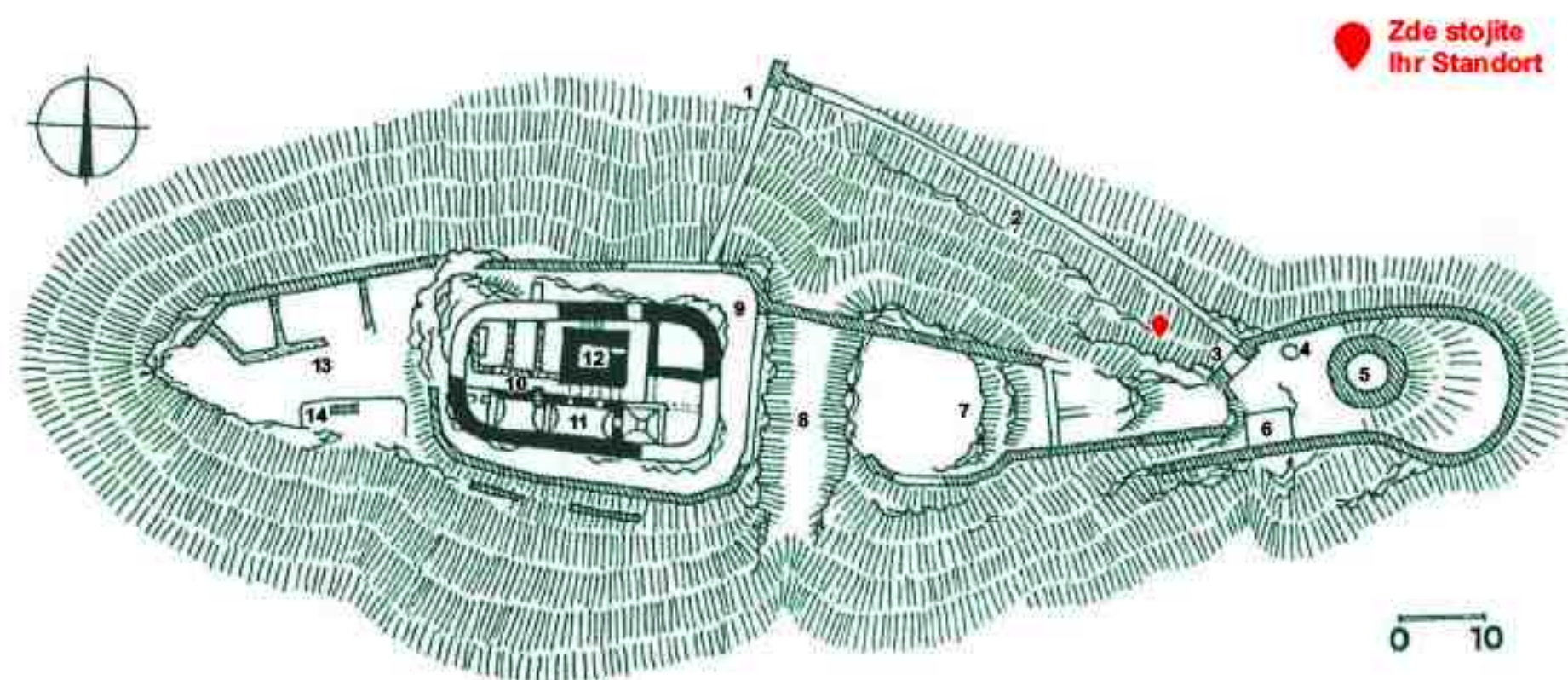
Tato zřícenina patří k nepřehlédnutelným dominantám krajiny dolního Pooohří. Spatřit ji můžete na vzdálenost až několika desítek kilometrů. Její věže se tyčí na vrcholu strmého čedičového masivu a připomínají záslavu nedobytného gotického hradu. Vrch dosahuje výšky 418 m a věž je vysoká 26 m a určité stojí za to vystoupit až na její vrchol, odkud se nabízí nádherný výhled do okolí. Vrch byl podle archeologických nálezů obydlen již v 5 tisíciletí př. n. l. Lidem kultury s vypichanou keramikou. Mohutný kamenný hrad, jehož zbylé části dodnes nacházíme na kopcích nad vesnicí Klapy, byl vybudován pravděpodobně v průběhu 14. století a jeho základ tvoří již dříve zde postavený malý kamenný hrad (spíše jen tvrz), zvaný Klapy, který koncem 13. století nechali postavit páni z Lichtemburka. Historicky doložené údaje o existenci hradu pocházejí však až z první poloviny 14. století.

SMĚR TŘEBENICE

O vzniku hradu Házmburku nemáme písemných zpráv; snad ho nechali vybudovat Lichtemburkové někdy okolo roku 1250. První bezpečně doložená zpráva o hradu je až z roku 1335, kdy ho král Jan Lucemburský prodal – tehdy ještě pod starším názvem Klapý – Zbyňkovi Zajícovi z Valdeka. Zbyněk Zajíc, který zastával vysoké funkce u dvora, hrad následně nejen přejmenoval podle části svého erbů na Házmburk, ale zřejmě se zasloužil i o jeho výrazné rozšíření. Důležitou roli hrál Házmburk v 15. století, kdy se za husitských bouří stal jednou z významných bašt katolické strany a v době polipanské centrem rozšířeného panství. V první třetině 15. století také bylo ke hradu přihrazeno městečko Podhradí s kostelem. Od konce 15. století rostl význam sousedních Libochovic a Házmburk postupně upadal. V letech 1550 a 1553 se už jako pusté uvádí podhradní městečko a hrad sám je následoval brzy poté – po roce 1558, kdy jej Kryštof z Házmburka prodal Janovi staršímu z Lobkovic. Jako pustý je výslovně označen roku 1586.

Stavenišťem hradu Házmburku se stalo místo mimořádně příhodné – soliterně stojící kopec severoseverozápadně od Libochovic. Na vrcholu vymezila malé obdélné jádro vysoká plášťová zeď se zaoblenými nárožními, k níž se na nádvoří straně přimykala zástavba. Ve stíněném nádvoří stojí hranolová věž zvaná Bílá, jejíž spodní část náleží k nejstarší etapě výstavby. Mladší je naopak parkán, který obklopoval jádro ze všech stran. Hradbou byl opevněn spočinek západně pod jádrem a zejména táhlé, k východu mírně klesající temeno hradního kopce. Zde se nacházela zástavba neznámé podoby a na východní straně, ve smyčce hradby, válcová věž zvaná Černá.

Zde stojíte
Ihr Standort

Věž zajišťovala ostrahu brány, jež byla prolomena v hradbě předhradí severozápadně od její paty a k níž stoupala příhradkem v severním úbočí přístupová cesta. Při jižním úpatí kopce se nachází zbytky opevněného městečka Podhradí.

Plán hradu Házmburk (dle D. Menclové a T. Durdíka):

1 – první brána, 2 – příhradek, 3 – druhá brána, 4 – cisterna (původně snad studna), 5 – Černá věž, 6 – současný domek kastelána, 7 – prostor předhradí se zástavbou neznámé podoby, 8 – příkop, 9 – parkán jádra, 10 – nádvoří jádra, 11 – palác s rytířským sálem, 12 – Bílá věž, 13 – opevněný spočinek na západě, 14 – suterén zaniklé budovy.

Černě zdivo z nejstarší fáze, šrafovaně z doby po roce 1335, tečkovaně mladší.

Plan der Burg Házmburk (nach D. Menclová und T. Durdík):

1 – erstes Tor, 2 – Zwinger, 3 – zweites Tor, 4 – Zisterne (ursprünglich vielleicht Brunnen), 5 – Schwarzer Turm, 6 – heutiges Haus des Kastellans, 7 – Vorburg mit Bebauung unbekanntem Aussehens, 8 – Graben, 9 – Zwinger der Kernburg, 10 – Hof der Kernburg, 11 – Palas mit Rittersaal, 12 – Weißer Turm, 13 – befestigtes Hangplateau im Westen, 14 – Kellerraum eines verfallenen Gebäudes.

Schwarz – Mauerwerk aus der ältesten Bauphase, schraffiert – Mauerwerk aus der Zeit nach 1335, gepunktet – jüngeres Mauerwerk.

Über die Gründung der Burg Házmburk (dt. Hasenburg) gibt es keine schriftlichen Quellen; vielleicht dürfte sie um 1250 durch die Herren Lichtenburk errichtet worden sein. Die erste sichere Erwähnung der Burg stammt erst aus dem Jahre 1335, als König Johann von Luxemburg diese Anlage – damals noch unter dem älteren Namen Klapý – an Zbyněk Zajíc von Valdek verkaufte. Zbyněk Zajíc, der hohe Stellungen am Hof bekleidete, benannte später die Burg nicht nur nach einem Teil seines Wappens um, sondern er machte sich auch um ihre bedeutende Erweiterung verdient. Eine wichtige Rolle spielte Házmburk im 15. Jahrhundert, als sie während der Hussitenstürme eine der bedeutenden Stützpunkte der katholischen Seite und in der Zeit nach der Schlacht bei Lipany das Zentrum der erweiterten Herrschaft wurde. Im ersten Drittel des 15. Jahrhunderts wurde auch das Städtchen Podhradí samt Kirche von einer Mauer umgeben und dadurch der Burg angegliedert. Seit dem Ende des 15. Jahrhunderts gewann der benachbarte Ort Libochovice an Bedeutung, und die Burg Házmburk verfiel allmählich. In den Jahren 1550 und 1553 wird das unterhalb der Burg gelegene Städtchen schon als verlassen überliefert, und kurz darauf ereilte das gleiche Schicksal auch die Burg, nachdem Kryštof von Házmburk sie im Jahre 1558 an Jan den Älteren von Lobkowitz verkauft hatte. Als völlig zerstört wird sie 1586 beschrieben.

Als Bauplatz für die Burg Házmburk wurde ein besonders günstiger Ort gewählt – ein einzeln stehender Hügel nordnordwestlich von Libochovice. Auf dem Gipfel wurde die rechteckige Kernburg durch eine Mantelmauer mit abgerundeten Ecken abgegrenzt, an die sich auf der Hofseite weitere Bauten anschlossen. Auf dem engen Hof steht ein prismatischer Turm, genannt Weißer Turm, dessen unterer Bereich der ältesten Bauphase angehört. Jünger ist dagegen der Zwinger, der die gesamte Kernburg umschloss. Durch eine Ringmauer waren ebenfalls

das Hangplateau westlich unterhalb der Burg und insbesondere das nach Osten sanft abfallende Hügelplateau befestigt. Dort befand sich eine Bebauung unbekanntem Aussehens und in einer Ausbuchtung der Mauer auf der Ostseite stand ein Walzenturm, genannt Schwarzer Turm. Dieser sicherte den Schutz des Tores, das in der Ringmauer der Vorburg nordwestlich des Turmfußes durchbrochen war und zu dem ein Zugangsweg durch den Zwinger am Nordhang anstieg. Am südlichen Fuß des Hügel sind Reste des befestigten Städtchens Podhradí erkennbar.

Házmburk na kresbě K. Liebschera.

Házmburk auf einer Zeichnung von K. Liebscher.

České středohoří

OBLAST LIBOCHOVICKA A TŘEBENICKA

Je nejen známá díky státnímu zámku Libochovice a Muzeu českého granátu, ale i horou a zříceninou hradu Házmburk. Jedinečné panorama vulkanického vrchu se zříceninou hradu dominuje širší oblasti Dolního Poohří, které dává zeměpisný název Klapská tabule. Okolní obce jsou proslulé zejména ovocnářskou tradicí a úspěšným zemědělským hospodařením i v dalších oborech, neboť jsou zde velmi úrodné půdy a příznivé klimatické podmínky. Pohled z vrchu do širokého okolí tak patří hoře Říp, Lovoši i nejvyššímu vrchu Českého středohoří Milešovce.

Oblastí v okolí Házmburka prochází červená TZ, která vede až na vrchol, jedním směrem do krajského města Ústí nad Labem a opačným směrem do Doksan. Pod králem Českého středohoří, jak je Házmburk také označován, vede žlutá TZ z nedaleké obce Klapy. Z okolních tipů lze doporučit výlet do měst Libochovice, Třebenice, Mšené-lázně, na horu Říp či do kláštera a zámku v Doksanech.

Kontakty:

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

TŘEBENICE

Město bylo založeno podél toku Modly a pod vrchem Košťál, který je výraznou dominantou jižního okraje Českého středohoří. Město bývalo významné mísení českého a německého etnika a proslulo úspěšným pěstováním ovoce, takže je plným právem součástí oblasti nazývané Zahradla Čech. Druhým zdrojem věhlasu je místní bohatý výskyt dráhošů – českého granátu, který je zde též rovněž s tradicí trávající po staletí. Chloubovou města je proto mimo jiné muzeum českého granátu situované do bývalého luteránského kostela. Sběrka nabízí ucelený přehled těžby a zpracování českého granátu, kolekci šperků z českého granátu včetně sady šperků Ulrika von Leytzenow, poslední lásky německého básníka Johanna Wolfganga Goethe, jež pocházela z nedalekých Třebívlic. V muzeu je k vidění třetí největší český granát vážící 2,642 g. České granáty si návštěvníci mohou nejen prohlédnout, ale i sami nasbírat přímo před muzeem či v dovezeném granátovém psku.

SMĚR TŘEBENICE

MŠENÉ-LÁZNE

Mšené-lázně jsou jedinou lázeňskou obcí v litoměřickém okrese. Leží v údolí Mšenského potoka zhruba 12 km jihovýchodně od Roudnice nad Labem. Součástí obce jsou Ječovice, Brnkov, Podbradec, Ředhošť a Vrbičice. První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1262, kdy se jako její držitel připomíná Půta, řečený Petřík z Ryzmberka. Nejvýznamnějším objektem v obci je historický areál Lázní Mšené, který leží na východním okraji obce v údolí Mšenského potoka. Areál byl založen v roce 1796. Na počátku 20. století, kdy patřily lázně do vlastnictví rodiny Tomanovců, byly zahájeny rozsáhlé rekonstrukce areálu i provozu lázní. Po druhé světové válce byly lázně zestátněny. V současné době jsou lázně akcíovou společností. Naleznete zde sedm lázeňských pavilonů umístěných v rozlehlém parku s rybníkem. V příjemném prostředí s bohatou nabídkou léčebných, preventivních a wellness procedur, si můžete léčit nemoc pohybového aparátu nebo regenerovat tělo i duši. Celý areál se svými historickými objekty je památkově chráněn. Nejznámější z nich je bezesporu jedinečné dílo architekta Jana Letzela, tzv. Dvůrana z roku 1905. Ostatní lázeňské domy nesou názvy: Říp, Prádel, Slovanka, Kyselka, Vitkov či Blaník.

KOSTELEČ NAD OHŘÍ, DÁLE SMĚR MŠENÉ-LÁZNE

ŘÍP

Dominanta zdejšího kraje doslova vybíjí k výletům. Podle legendy na Říp vystoupil praotec Čech se svou družinou. Dnes místo patří mezi základní symboly české státnosti. Archeologické nálezy však svědčí o tom, že Říp přitahoval pozornost již mnohem dříve. Na samém vrcholu, v nadmořské výšce 456 m n. m., stojí románská rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha. Její současná podoba je výsledkem několika rekonstrukcí z 19. až 21. století. Uvnitř rotundy je umístěna pískovcová deska s reliéfem ztvárněním boje sv. Jiří s drakem a socha sv. Jiří, kterou vytvořil v roce 1881 sochař Eduard Veselý. Každoročně se zde koná Svatojiříská pouť, a pokud se váš kompas zmateně roztáčí, bude to jasným důkazem toho, že místní čedič obsahuje příměs magnetové.

SILNICE II/237 LIBOCHOVICE, DÁLE II/246 ROUDNICE NAD LABEM, DÁLE SMĚR ŘÍP

LIBOCHOVICE

Město Libochovice se nachází v okrese Litoměřice v Severočeském kraji. Leží převážně na levém břehu řeky Ohře v malebné krajině u paty Českého středohoří, nedaleko památkového řípu. Součástí Libochovic jsou také vesnice Dubany vzdálené 2,5 km a Poplze vzdálené 1 km. V Libochovicích se nachází nádherný zámek, který patří k nejvýznamnějším barokním památkám v Čechách.

Infocentrum: náměstí 5, května 48, 411 17 Libochovice +420 416 725 857 info@libochovice.cz

www.libochovice.cz

SMĚR LIBOCHOVICE

ZÁMEK LIBOCHOVICE

Během své dlouhé historie prošel mnoha změnami. Svou dnešní podobu má ze 17. století, kdy ho nechal přestavět rakouský šlechtic Gundakar Dietrichstein italským architektem Antoniem de'la Portem. V zámeckém interiéru je největším a nejvládnostnějším prostorem tzv. Saturnův sál, který prostupuje dvě patra budovy. Jednotlivé komnaty zámku jsou zdobeny nástrojnými malbami – freskami od italského malíře Francesca Marchettiho. K nejceněnějším exponátům pak patří řada gobelinů z Bruselu, Antverp a Audenardu. Návštěvníky zaujme také velké množství různých zámeckých kachlových kamen. Ve stále expozici pamětní síně na zámku si můžeme připomenout život a dílo geniálního vědce – lékaře, básníka a pedagoga světového věhlasu Jana Evangelisty Purkyně. K zámku patří také zámecký park a zámecké sklepení, kde se nachází pohled do autentických a neupravených prostorů.

SMĚR LIBOCHOVICE

ZÁMEK A KLÁŠTER DOKSANY

Klášter v Doksanech se těšil největšímu rozmachu ve 13. a 14. století. Za husitství a během třicetileté války byl vypleněn. V 2. polovině 17. století byl velkoryse barokně přestavěn. Po zrušení kláštera (roku 1782) císařem Josefem II. byla stavba využívána jako nemocnice či kasárna. Později po úpravách na panské sídlo nabyl klášter charakteru zámku. V 90. letech 20. století se do Doksan vrátili řádové sestry. Asi nejpůsobivější částí doksanského kláštera je románská krypta. Ples úpravu z konce 19. století se tu otcnete v románském prostředí 12. a 13. století. Prohlédnout si lze i klášterní kostel Narození Panny Marie na severní straně druhého nádvoří. Areál kláštera je z jižní a západní strany obklopen barokními zahradami a parkem.

PŘES BUDYNI NAD OHŘÍ, NEBO Z LIBOCHOVIC

CYKLOSTEZKA OHŘE

Cyklostezka Ohře je pěateří cyklotrasa podél toku Ohře spojující Karlovarský kraj od hranic s Německem a Ústecký kraj. Celková cyklotrasa dlouhá cca 227 km a protíná města: Cheb, Sokolov, Karlovy Vary, Klášterec nad Ohří, Kadaň, Zatec, Louny, Libochovice a Litoměřice. V destinaci České středohoří a Podřipsko se tak nachází cca 40 km této trasy, která je také označována jako cyklotrasa č. 6.

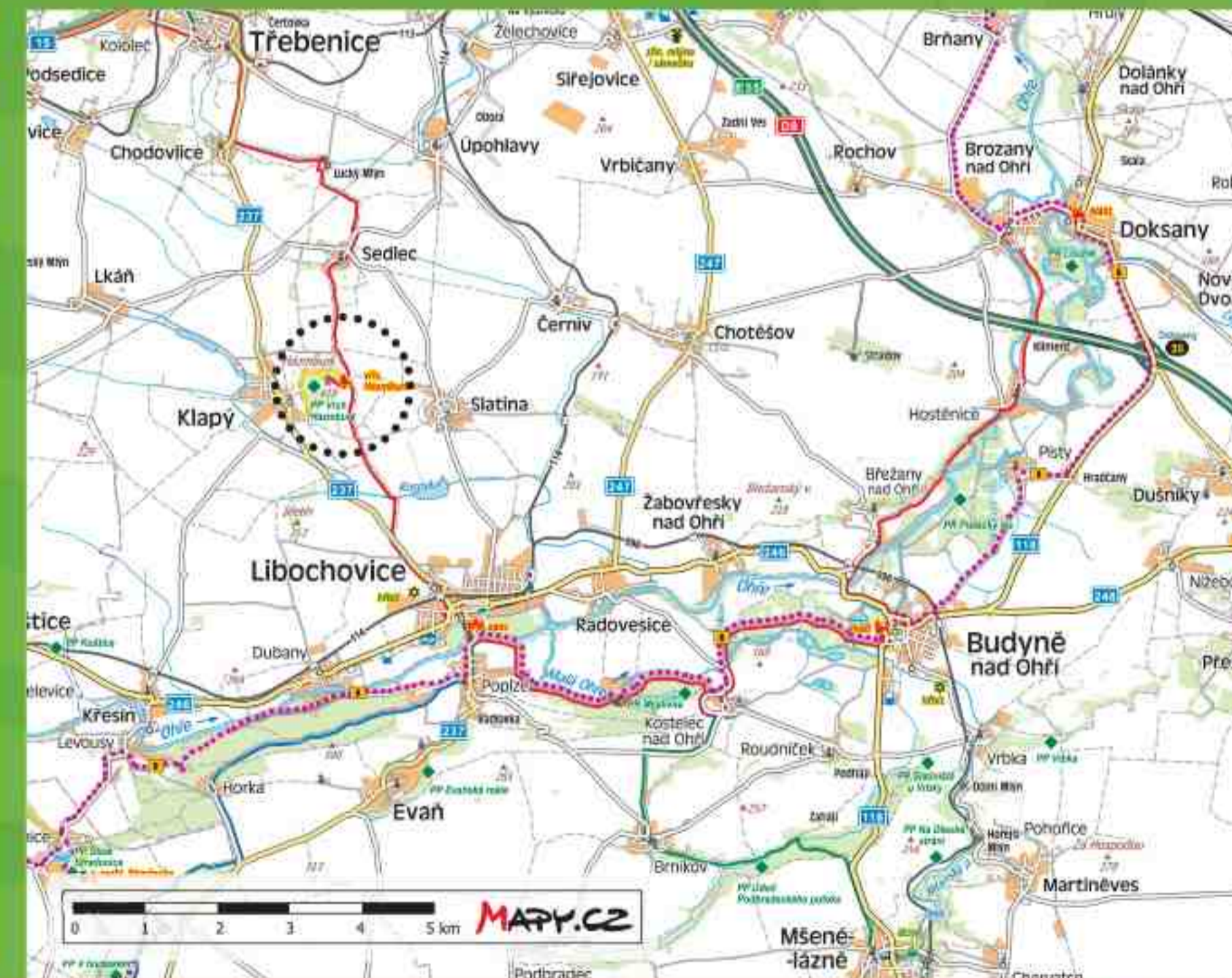
www.cykloohre.cz

www.dolnipohori.cz

POVĚST OD HRADU HÁZMBURK

Jednoho krásného prosluněného dne se sešla na ladech větší společnost pasáků, kde pobývali a hráli hry, až došlo na hru „Házmburští loupežníci“. Mezi pasáky byl jeden chudý sirotek, který byl hodný a poslušný. Hoši mu jako loupežníci sebrali botu. Jeden loupežník byl syn bohatého sedláka, byl závistivý a nepřející lakomec, ten botu hodil do „Čertovy díry“. Sirotek plakal a nařikal. Ostatním loupežníkům bylo sirotka líto, a tak ho spustili dolů do díry, aby si botu vynesl nahoru. Co se přihodilo? Hoch měl botu plnou zlata. Lakomý loupežník ihned zul botu a hodil jej do díry, když se pro botu vydal a ostatní hoši ho vytáhli z „Čertovy díry“, ustrašeně spatřili jenom jednu nohu lakomého loupežníka. Řadu let se nikdo k „Čertově díře“ nepřiblížil a ta časem zanikla.

Další informace, interaktivní přílohy a možnosti dopravy naleznete na našem webu, načtete si QR kód.

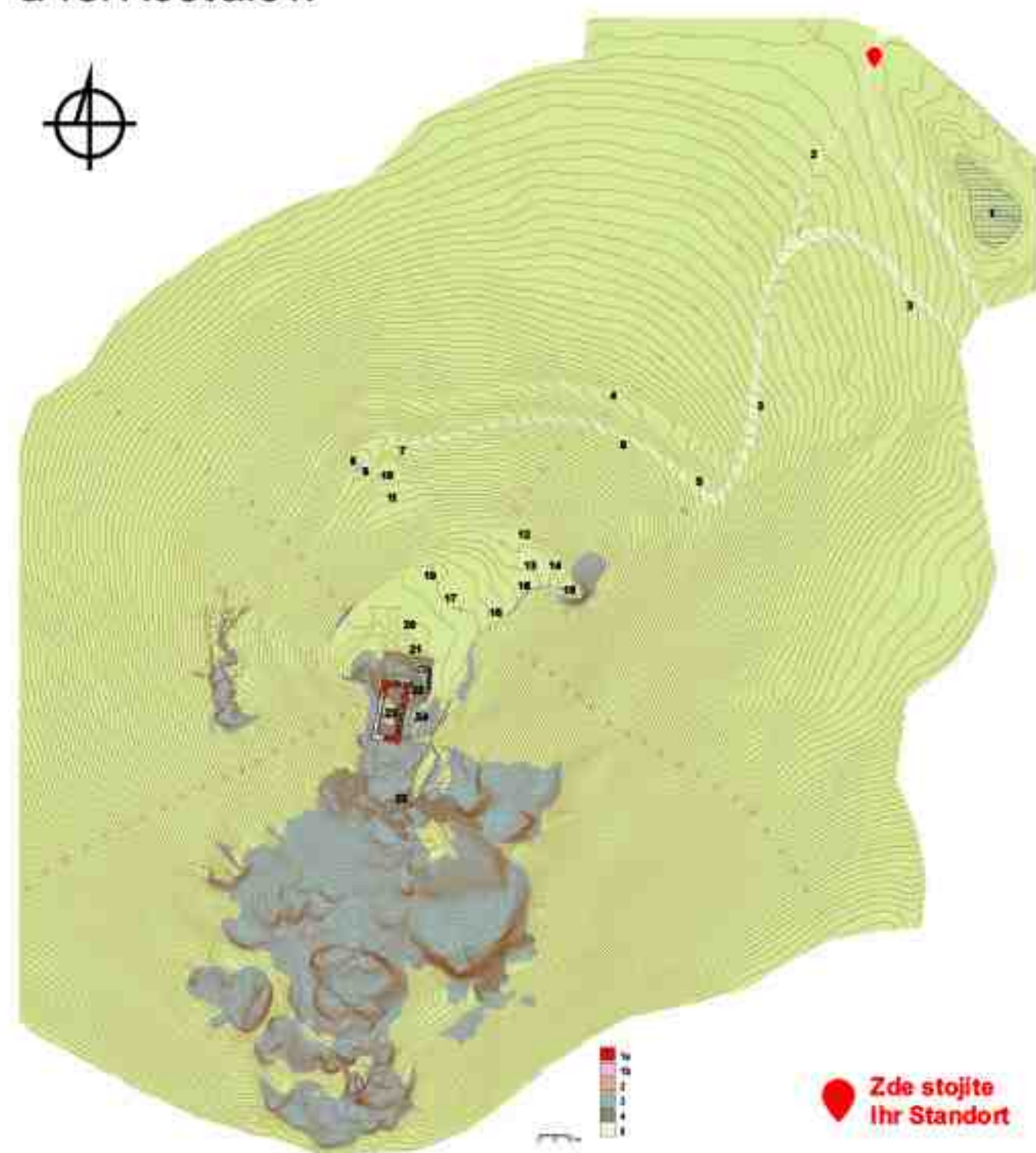
www.ceskestredohori.info

Realizováno ve spolupráci s Hradem Českého středohoří, o.s. a jejich partnery. 12/2014

Historie hradu Košťálov sahá do 14. století, jeho stavitele však spolehlivě neznáme. První zmínka o něm je v kronice Beneše z Veitmile, který k roku 1372 zaznamenal historiku o tom, jak do věže hradu uhodil blesk, sjel do velké síně a upálil purkrabímu Alešovi mladšímu ze Slavětína a jeho ženě špice tehdy módních dlouhých střevíců. Po Alešovi mladším ze Slavětína drželi Košťálov Zajícové z Házmburka a někdy v době husitských válek ho neznámým způsobem získali Kaplířové ze Sulevic. Oba rody patřily k oporám královské moci a k nejvýraznějším odpůrcům kalicha v severních Čechách, pročež údajně hrad roku 1422 neúspěšně obléhali husité. V průběhu 16. století přestalo sídlo, navíc od roku 1486 vždy rozdělené mezi minimálně dva majitele, vyhovovat životnímu stylu renesanční šlechty a nahradily ho lépe dostupné tvrze při dvorech ve vsi Košťálov.

Hrad Košťálov zaujal temeno dominantní čedičové kupy (481,5 m n.m.) u Třebenic. Na samotném vrcholu se dosud tyčí ruina obdélného paláce, do něhož se vstupovalo z krátkého parkánu na severovýchodě. Ten byl přístupný z níže položeného nádvoří na severu, kde se nacházely další palácové budovy připomínané k roku 1486: tzv. „Veliký dům“ a „Dolní domek“. Do nádvoří se přicházelo od severu táhlým, převážně lehčí fortifikací uzavřeným příhrádkem, k němuž stoupal složitý systém úvozových cest od níže položeného rybníka a vsi Košťálov.

Plán hradu (letecká fotogrammetrie P. Hlavenka, geodetické doměření J. Šály – M. Sýkora – H. Veselý, kresba I. Lehký):

1 – zaniklý rybník, 2 – současná cesta, 3 – původní středověká cesta, 4 – první linie opevnění lehčí konstrukce, 5 – místo první brány, 6 – vstupní koridor ohrazený opevněním lehčí konstrukce, 7 – předpokládaná druhá brána, 8 – zpevněná rampa nájezdu ke třetí bráně, 9 – příkop, 10 – třetí brána, 11 – terénní deprese po budově či fortifikaci, 12 – čtvrtá brána, 13 – dvorek, 14 – budova č. 1, 15 – opevněný skalní výběžek, 16 – pátá brána, 17 – nádvoří dolního hradu, 18 – budova č. 2, 19 – budova č. 3 (tzv. „Dolní domek“?), 20 – budova č. 4 (tzv. „Veliký dům“?), 21 – předpokládaná přístupová komunikace do horního hradu, 22 – parkán, 23 – palác horního hradu, 24 – zpevnění svahu na východě, 25 – opevnění spočinku na jižní straně.

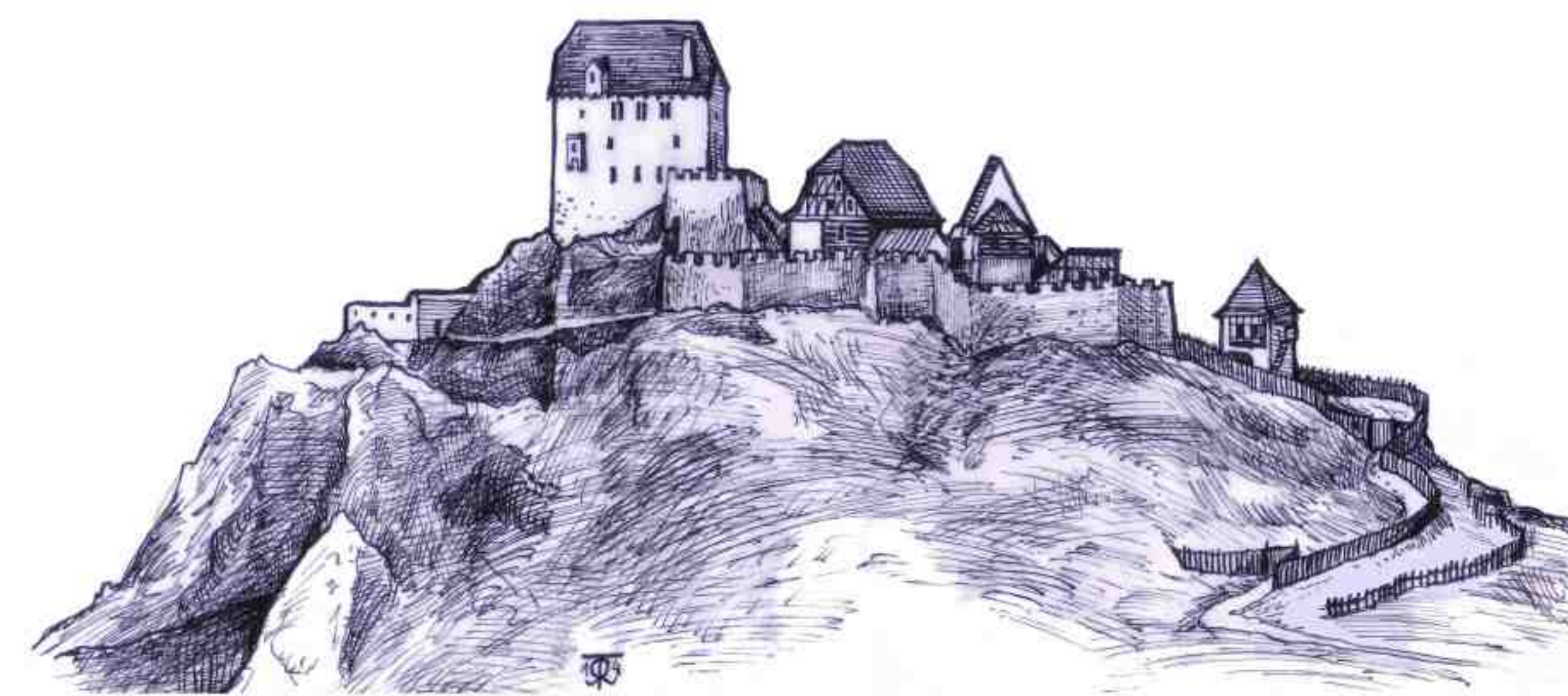
Plan der Burg (Luftphotogrammetrie: P. Hlavenka, zusätzliche geodätische Vermessung: J. Šály, M. Sýkora und H. Veselý, Zeichnung: I. Lehký):

1 – verschwundener Teich, 2 – heutiger Weg, 3 – ursprünglicher mittelalterlicher Weg, 4 – erste Befestigungslinie von leichter Konstruktion, 5 – Standort des ersten Tores, 6 – Eingangskorridor, eingeschlossen durch eine Befestigung von leichter Konstruktion, 7 – vermutliches zweites Tor, 8 – befestigte Zufahrtsrampe zum dritten Tor, 9 – Graben, 10 – drittes Tor, 11 – Terraindepression nach einem Gebäude oder einer Befestigung, 12 – viertes Tor, 13 – kleiner Hof, 14 – Gebäude Nr. 1, 15 – befestigter Felsenausläufer, 16 – fünftes Tor, 17 – Hof der Unterburg, 18 – Gebäude Nr. 2, 19 – Gebäude Nr. 3 (sog. „Unteres Häuschen“), 20 – Gebäude Nr. 4 (sog. „Großes Haus“), 21 – Vermutlicher Zugangsweg zur oberen Burg, 22 – Zwinger, 23 – Palas der Oberburg, 24 – Hangstabilisierung im Osten, 25 – Befestigung des Hangplateaus auf der Südseite.

1a – zdívo na maltu v řezu • Mörtelmauerwerk, Schnitt | 1b – zdívo na maltu v pohledu • Mörtelmauerwerk, Ansicht | 2 – zdívo nasucho • Trockenmauerwerk | 3 – obnažená skála • freigelegter Felsen | 4 – rozrušený povrch skály, suť • zerstörte Felsenoberfläche, Schotter (Geröll) | 5 – komunikace • Verbindungswege

Die Geschichte der Burg Košťálov (dt. Kostial) reicht ins 14. Jahrhundert zurück, ihren Bauherrn kennt man jedoch nicht zuverlässig. Erstmals wird die Burg in der Chronik von Beneš von Veitmile erwähnt, der im Jahre 1372 ein Histörchen darüber aufzeichnete, wie ein Blitz in den Burgturm einschlug, in den großen Saal hinunterfuhr und dem Burggrafen Aleš dem Jüngeren von Slavětín und seiner Frau die Spitzen ihrer damals modisch langen Schuhe abbrannte. Nach Aleš dem Jüngeren von Slavětín besaß die Familie Zajíc von Házmburk die Burg und in der Zeit der Hussitenkriege erwarben sie auf unbekannte Weise die Herren Kaplíř von Sulevice. Die beiden letztgenannten Familien gehörten zu den Stützen der königlichen Macht und zu den entschiedensten Gegnern des Kelchs in Nordböhmen, weswegen angeblich im Jahre 1422 die Burg von den Hussiten erfolglos belagert wurde. Im Laufe des 16. Jahrhunderts verlor die Burg, die dazu seit 1486 immer zwischen zumindest zwei Besitzern aufgeteilt war, an Bedeutung, weil sie dem Lebensstil der renaissancezeitlichen Adeligen nicht mehr genügte. Deshalb wurde sie durch besser zugängliche Festen an den Höfen im Dorf Košťálov ersetzt.

Die Burg Košťálov lag auf einer dominanten Basalt-Bergkuppe (481,5 m ü. d. M.) bei Třebenice (dt. Trebnitz). Auf dem eigentlichen Berggipfel ragt bis heute die Ruine eines viereckigen Palas empor, den man aus einem kurzen Zwinger im Nordosten betrat. Dieser war vom niedriger gelegenen Hof im Norden zugänglich, in dem sich weitere, im Jahre 1486 erwähnte Palas-Gebäude befanden: das sog. „Große Haus“ und das „Untere Häuschen“. Den Hof erreichte man durch einen lang gezogenen und von einer überwiegend leichten Befestigung eingeschlossenen Zwinger im Norden, zu dem Hohlwege in einem komplizierten Netz von einem niedriger gelegenen Teich und dem Dorf Košťálov anstiegen.

Hypotetická rekonstrukce hradu (kresba J. Otradovec podle 3D modelu I. Lehkého).
Hypothetische Rekonstruktion der Burg (Zeichnung: J. Otradovec nach einem 3-D-Modell von I. Lehký).

České středohoří

VRCH KOŠŤÁLOV

je přírodní památka se zříceninou stejnojmenného hradu na svém vrcholu, dominuje okraji Českého středohoří na Třebeňsku. Třebenice, Borečský vrch, Lovoš, Vlastislav, či Skalka je jen výčet toho, co lze spatřit pohledem z vrchu Košťálov do lokality s neopakovatelnou atmosférou krásné přírody, vysokých čedičových kup a oblastí hradních zřícenin.

K zřícenině hradu vede červená TZ jedním směrem na Milešovku a druhým směrem do města Třebenice. Krajinou pod Košťálovem prochází cyklotrasa č. 25 i trasa žluté a zelené TZ. Krajinný ráz ovlivněný nejen dálnicí D8, ale i průmyslem na Lovosicku přesto patří k velmi zajímavým a má co nabídnout. Nenechte si ujít procházku na Lovoš, jízdu Středohorským motoráčkem po Českém středohoří,

malebné město Třebenice a nebo zámek Skalka či obec Vlastislav a další.

Kontakty:

Destinační agentura Českého středohoří, o.p.s.

Agentura pro cestovní ruch v destinaci Českého středohoří a Podřipsko Komenského 748/4 41201 Litoměřice

e-mail: info@ceskestredohori.info telefon: 412 871 140, 412 871 141

LOVOŠ

Lovoš tvoří přirozenou dominantu Lovosicka. Národní přírodní rezervace Lovoš zaujímá vrcholové a částečně svahové partie dvou vrchů s odlišnou geologickou stavbou. Velký Lovoš (570 m n. m.) je výrazným kuzelem tvořeným zásaditými čedičovými horninami, vyprázdněnými na žilném tělese olivnického nefelinitu. Malý Lovoš, spíše kybičká (489 m n. m.), je tvořena kyselější trachytovou horninou. Proto na obou sousedících kopcích najdeme odlišnou floru i faunu. Hojně jsou zastoupeny chráněné rostliny, např. třemdava bílá, kosatec bezlistý, koniklec luční, běložárka liliovitá. Bohatě je i hmyzí fauna. Pod jižním úpatím vlastního kuzele Lovoše bývaly vinice, dnes ovocné sady a zahrady. Časné zjara jsou k vidění kvetoucí porosty mandloň, najdeme zde i stáru zanedbanou lískovnu. Na Kybičce je krásný výhled z trachytových věží zvaných podle pověsti Panenské kameny. Na vrcholku Lovoše je od roku 1891 turistická chůta.

VLASTISLAV

Obec s 287 m n. m. ležící v údolí Modly. Na skalnatém ostrohu, severně nad obcí, stávalo hradíště (strážní hrad) na rozmezí tří kmenových knížectví, a to bezprostředně před sjednocením pod přemyslovskou vládou. Jak je uvedeno v Kosmově kronice, jednalo se o lucké hradíště, nesoucí jméno luckého knížete Vlastislava. Hradíště mělo trojitě mohutné vály, opatřené kůlovými palisádami, dále tu byly pletené předpráse s čelními kamennými plentami. V sondách na území hradíště byly odkryty zbytky kůlových staveb, základy kovářské dílny, kosti domácího zvířectva i lovné zvěře. Dodnes můžeme z pohledů z okolních kopců, brzo na jaře na polích, kde bylo hradíště, vidět jeho obrysy.

SKALKA

Skalka je místní název pro zámek, zříceniny hradu a hospodářský dvůr nad severovýchodním okrajem Vlastislavi. Kromě vyjmenovaných staveb zde ještě byl pivovar a palírna. Hrad a zámek Skalka dominuje údolí potoka Modly, nad nímž bylo v pol. 9. stol. slovanské hradíště. Hrad byl zrušen v roce 1639 švédským vojskem a od té doby zůstala na nejvyšším bodě čedičové skály věž mírně oválného půdorysu. Pod ní byl vystavěn dvoupatrový zámek situovaný k severu na nepravidelném půdorysu písmene „F“. Roku 1796 zdědil Skalku Hugo Damián Ervin ze Schönbornu a Schönbornové povýšili roku 1811 Skalku na své třetí panství a postavili zde centrální ředitelství svých statků. Ze Skalky pocházela Klára Terezie Marie Lucie Raková, matka básníka a prozaika Svatopluka Čecha (1840 - 1908), který si její rodiště oblíbil a také zde pobýval.

TŘEBENICE

Město bylo založeno podél toku Modly a pod vrchem Košťál, který je výraznou dominantou jižního okraje Českého středohoří. Město bývalo významné mísení českého a německého etnika a proslulo úspěšným pěstováním ovoce, takže je plným právem součástí oblasti nazvané Zahradá Čech. Druhým zdrojem věhlasu je místní bohatý výskyt dráhokamu – českého granátu, který je zde těžen rovněž s tradicí trávící po staletí. Chloubou města je proto mimo jiné muzeum českého granátu situované do bývalého luteránského kostela. Sběrka nabízí ucelený přehled těžby a zpracování českého granátu, kolekci šperků z českého granátu včetně sady šperků Ulrika von Levetzow, poslední lásky německého básníka Johanna Wolfganga Goethe, jet pocházela z nedalekých Třebívlic. V muzeu je k vidění třetí největší český granát vážící 2,642 g. České granáty si návštěvníci mohou nejen prohlédnout, ale i sami nasbírat přímo před muzeem či v dovezeném granátovém písku.

BOREČ

Kraj kolem obce Boreč se nachází v kotlině, která je chráněná čedičovými vrchy, Borečským vrchem (449 m), Sutomským vrchem (505 m), Jezerkou (471 m) a Ovcínem (431 m). Svahy kopců jsou porostlé travinnými společenstvy, skalkami i listnatými lesy, vyskytují se zde i oskeruše. Zajímavostí Borečského vrchu – „Koulové hory“ jsou výrony teplého vlhkého vzduchu – ventaroly, kde se udržuje stejná teplota po celý rok. Pohledy z vrcholů hor nejen do jihovýchodního okraje Českého středohoří patří k velmi zajímavým. Okolí Boreče lze poznat díky naučné stezce, která vede z Rezného Újezdu, přes vrchol kopce a opět se do obce vrací.

OPARENSKÉ ÚDOLÍ

Oparenské údolí je šest kilometrů dlouhé, velmi malebné údolí, kterým protéká a místy meandruje Milešovský potok pramenící ve výši 665 m v rybníce Březina. V několika místech se údolí rozšiřuje a vytváří tzv. devětsilové nivy (květné podmáčené louky). Oparenské údolí je se sousední Bránou Čech jedinečným rozsáhlým územím v Českém středohoří, kde jsou díky erozi vodního toku odkryty přeměněné a vyvěřelé horniny různého stáří.

VELEMÍN

Vznik obce Velemin patrně souvisí s provozem tzv. Chlumecké cesty z Prahy do Saska; historie osídlení území však sahá až do mladší doby kamenné. První nepochybná zmínka o vsi se však vyskytuje až v listině papeže Řehoře IX. z 2. července 1233, kdy náležela benediktinskému klášteru sv. Jiří na Pražském hradě. K roku 1397 je ve Velemině doložena tvrz, kterou držel spolu s částí vsi Kunrát Kaplír ze Sulevic; druhý díl se pak dostal do světských rukou roku 1436. Od roku 1474 význam Velemina jako sídelního a správního centra klesal v důsledku růstu významu Bláheho Újezdu. V letech 1538 – 1782 se část obce opět dostala do klášterních rukou; k definitivní secularizaci Velemina pak dochází roku 1819. Dominantou obce je kostel sv. Martina, který si zachoval tvářnost po své pozdně barokní přestavbě z doby před polovinou 18. století. Z někdejšího panství sídla – tvrze – se dochovaly pouze neveliké pozůstatky severně od kostela v místě domu čp. 58. Obec je dnes oblíbeným východiskem turistů a cyklistů do okolí; k nevyhledávanějším turistickým cílům náleží nejvyšší hora Českého středohoří Milešovka, malebné Oparenské údolí a zřícenina hradu Ostrý.

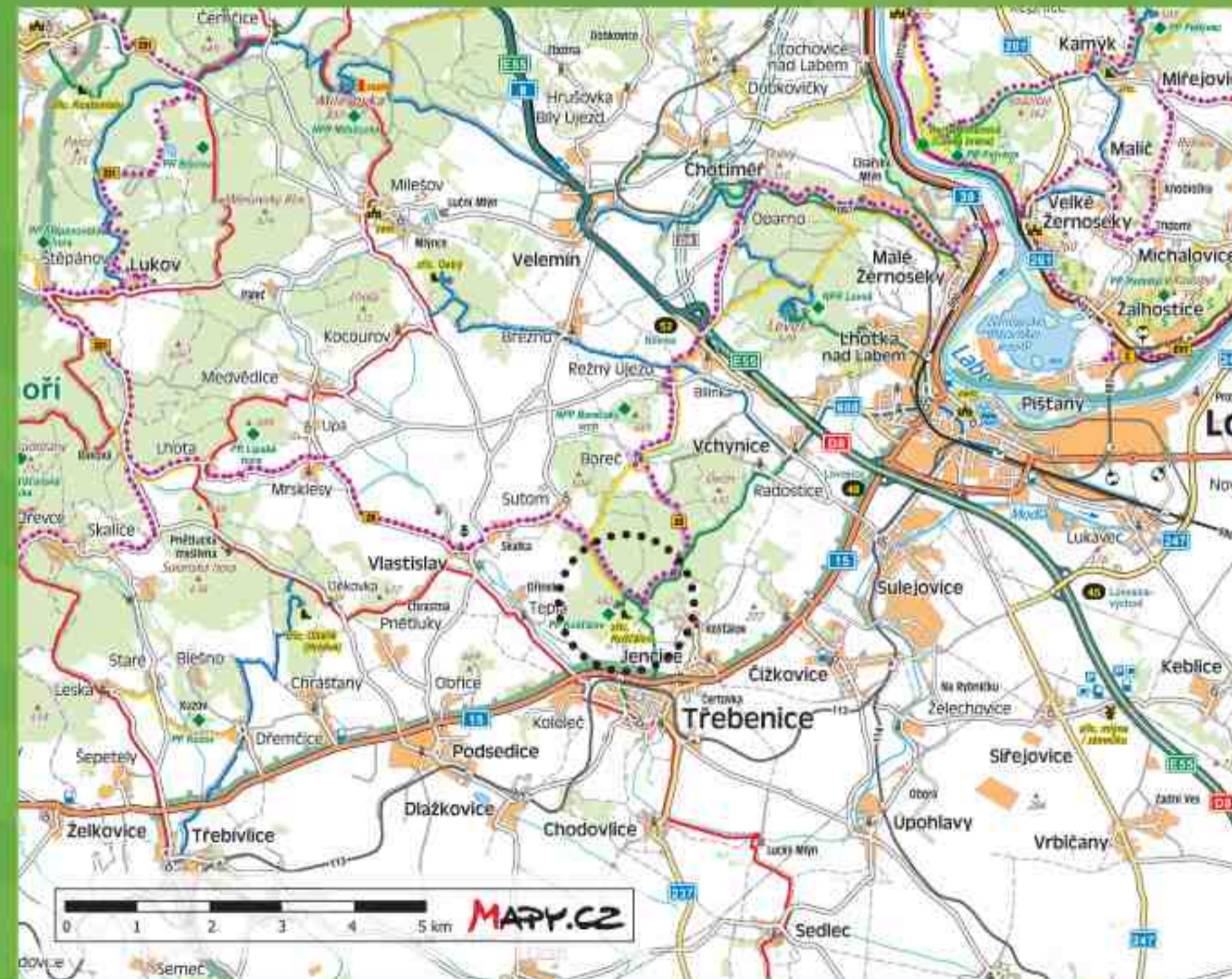

STŘEDOHORSKÝ MOTORÁČEK

Tímto dopravním prostředkem lze pohodlně procestovat skrz destinaci Českého středohoří a Podřipsko. Středohorský motoráček brázdí trasu Roudnice nad Labem – Lovosice – Utoměřice – Třebeňské údolí – Třebívlice – Most a zpět v letních měsících. Částečně tedy jezdí po Švestkové dráze, tak je nazývána lokálka z Lovosic do Mostu.

LABSKÁ STEZKA

Další informace, interaktivní přílohy a možnosti dopravy naleznete na našem webu, načtete si QR kód.

www.ceskestredohori.info

Realizováno ve spolupráci s Hradem Českého středohoří, o.s. a jejich partnery, 12/2014

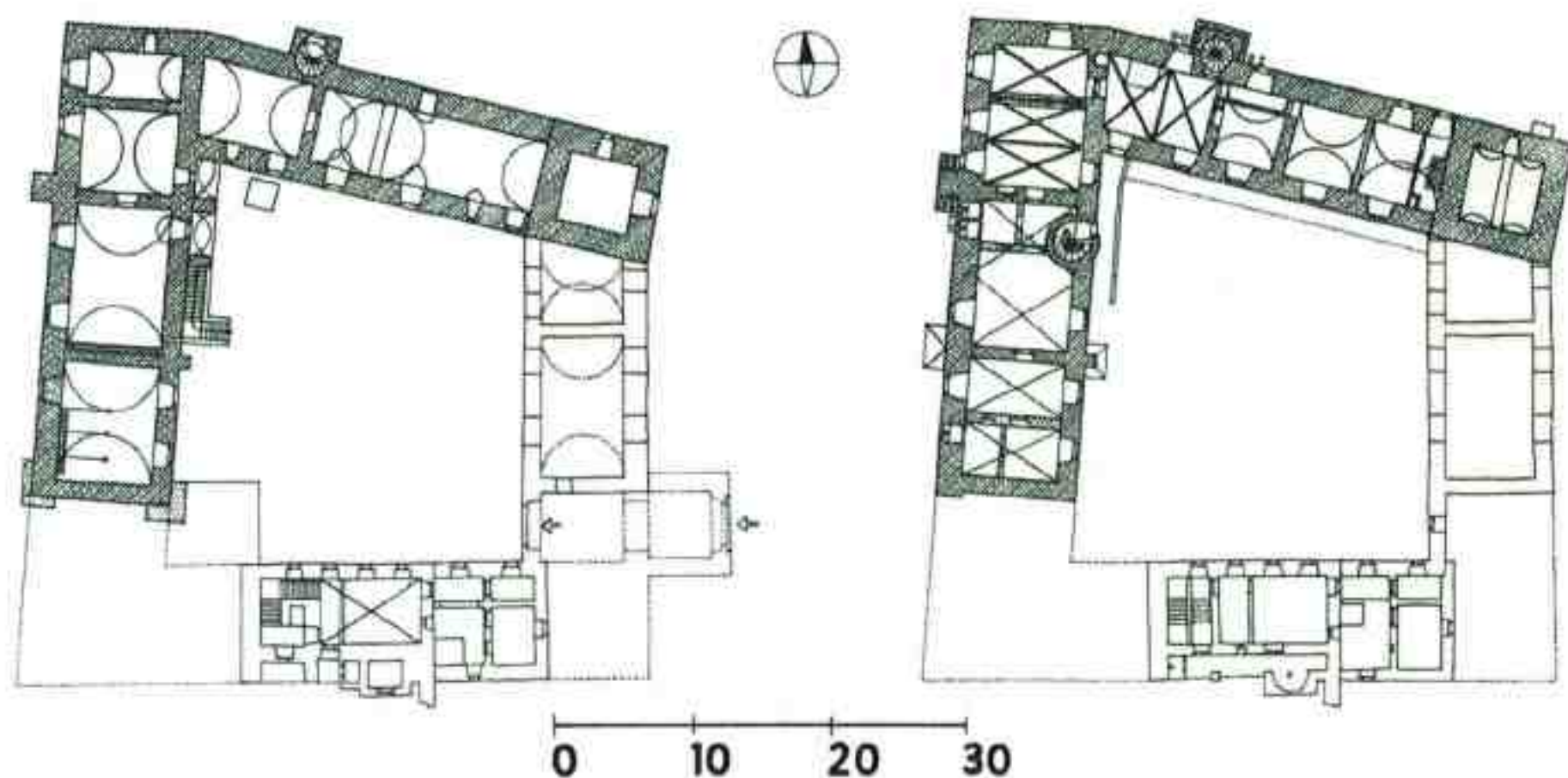

Erb českého krále.
Wappen des böhmischen Königs.

Předchůdcem hradu v Budyni nad Ohří byl přemyslovský dvorec. Kdy se budyňský dvorec změnil v kamenný hrad, neumíme s jistotou stanovit, nejpozději se tak však stalo za pokročilé vlády Přemysla Otakara II. ve druhé polovině 13. století. Roku 1316 ovládli Budyni přívrženci Jindřicha z Lipé, a proto ji král Jan Lucemburský dobyl. Roku 1336 král vyměnil budyňské panství za žebrácké zboží se Zbyňkem Zajícem z Valdeka, čímž započala dlouhá éra tohoto rodu na Budyni, trvající až do počátku 17. století. Centrem rozsáhlého panství Zajíců se stal na staletí hrad Házmburk; budyňský hrad zažil největší rozkvět za Jana Zajíce z Házmburka, který na něm sídlil a po roce 1463 ho rozšířil a přestavěl v pozdně gotickém slohu. Další, tentokrát renesanční přestavby se hrad dočkal za Jana Zbyňka Zajíce z Házmburka po roce 1585. Jan Zbyněk se však zadlužil natolik, že byl roku 1614 nucen Budyni přenechat svému největšímu věřiteli Adamovi ze Šternberka, který následně sloučil budyňské panství s libochovickým. Roku 1676 získal sloučené panství od Šternberků Gundakar z Ditrichštejna, který dal před Budyní přednost Libochovicím. Budyňský hrad pak už jen chátral a roku 1823 byla dokonce zbořena část jeho palácových budov. Před úplným zánikem ho zachránily jen opravy za Herbersteinů (vlastnili Budyni v letech 1858 – 1945) a v letech 1975 – 1990.

Budyňský hrad, stojící v bažinatém terénu při Ohří, tvořil severozápadní kout komplexu města, do jehož opevnění byl zavázán. Po obvodu ho chránila hradba s klíčovými střílnami, jejíž odolnost byla na vnější, západní straně zesílena dvěma okrouhlými flankovacími věžemi a speciálním baštovitým předbraním s vedlejším vstupem. Hlavní vjezd do komplexu vedl od východu z města bránou v hradbě a po mostě přes příkop. V areálu volně stojící hradní jádro mělo čtyřkřídlovou dispozici s honosnými arkýři a dvěma hranolovými věžemi. Jedna z nich byla – stejně jako jižní a východní křídlo – v roce 1823 do základů zbořena a příkop na straně proti městu byl zasypán.

Plán jádra hradu (přízemí a prvního patra) dle D. Menclové. Šrafovane zprava do leva zdvo pozdně gotické, šrafovane opačným směrem zdvo renesanční, tečkované pozdější. Zbořená křídla bíle.

Plan der Kernburg (des ersten und zweiten Obergeschosses) nach D. Menclová. Von rechts nach links schraffiert – spätgotisches Mauerwerk, verkehrt schraffiert – renaissancezeitliches Mauerwerk, gepunktet – jüngerer Mauerwerk, weiß – abgerissene Flügel.

Der Vorgänger der Burg in Budyně nad Ohří (dt. Budin an der Eger) war ein premylidischer Meierhof. Wann er in eine Burg umgewandelt wurde, kann man nicht mit Sicherheit nachweisen, es müsste aber spätestens unter der Regierung Premysl Ottokars II. in der zweiten Hälfte des 13. Jahrhunderts geschehen sein. Im Jahre 1316 nahmen Anhänger von Jindřich von Lipá die Burg in Besitz, und deshalb wurde sie von König Johann von Luxemburg erobert. Der König wechselte 1336 mit Zbyněk Zajíc von Valdek die Herrschaft Budyně gegen das Gut Žebrák, wodurch eine lange Ära der Familie Zajíc auf der Burg Budyně begann und bis zum Anfang des 17. Jahrhunderts dauerte. Zum Zentrum der ausgedehnten Herrschaft wurde für Jahrhunderte die Burg Házmburk; die Burg Budyně erreichte die größte Blütezeit unter Jan Zajíc von Házmburk, der dort seinen Sitz hatte und nach 1463 die Anlage im spätgotischen Stil um- und zugleich ausbauen ließ. Einen weiteren, diesmal renaissancezeitlichen Umbau erfuhr die Burg nach 1585 unter Jan Zbyněk Zajíc von Házmburk. Dieser verschuldete sich so sehr, dass er 1614 gezwungen war, die Burg samt Herrschaft seinem größten Gläubiger, Adam von Šternberk, zu überlassen, der anschließend die Herrschaften Budyně und Libochovice vereinigte. Von der Familie Šternberk erwarb diese vereinigte Herrschaft 1676 Gundakar von Ditrichštejn, der der Burg Budyně die in Libochovice vorzog. Budyně verfiel dann allmählich, und ein Teil der Palasgebäude wurde im Jahre 1823 sogar abgetragen. Vor einem totalen Niedergang wurde die Anlage durch Baumaßnahmen unter den Herren Heberstein (1858 – 1945) und in den Jahren 1975 – 1990 gerettet. Die in einem Sumpfgebiet an der Eger gelegene Burg Budyně bildete die nordwestliche Ecke des Stadtkomplexes, in dessen Befestigung sie eingebunden war. Die Burg wurde von einer Ringmauer mit Schlüsselschießscharten geschützt. Ihre Wehrhaftigkeit wurde auf der westlichen Außenseite mit zwei rundlichen Flankentürmen und einem speziellen basteiartig gestalteten Vortorbereich mit Nebeneingang verstärkt. Der Haupteingang in die Anlage erfolgte durch ein Tor in der östlichen, der Stadt zugewandten Ringmauer und über eine Grabenbrücke. Die im Areal frei stehende Kernburg war ein Vierflügelbau mit prächtigen Erkern und zwei prismatischen Türmen, von denen einer – ebenso wie der südliche und östliche Flügel – im Jahre 1823 bis auf die Fundamente abgerissen wurde; der Graben gegenüber der Stadt wurde zugeschüttet.

Hrad na rytině W. Bergera podle kresby A. Pucherny z roku 1803, před zbořením jižního a východního palácového křídla. Burg auf einem Stich von W. Berger nach einer Zeichnung von A. Pucherna aus dem Jahre 1803, vor dem Abriss des südlichen und östlichen Palasflügels.

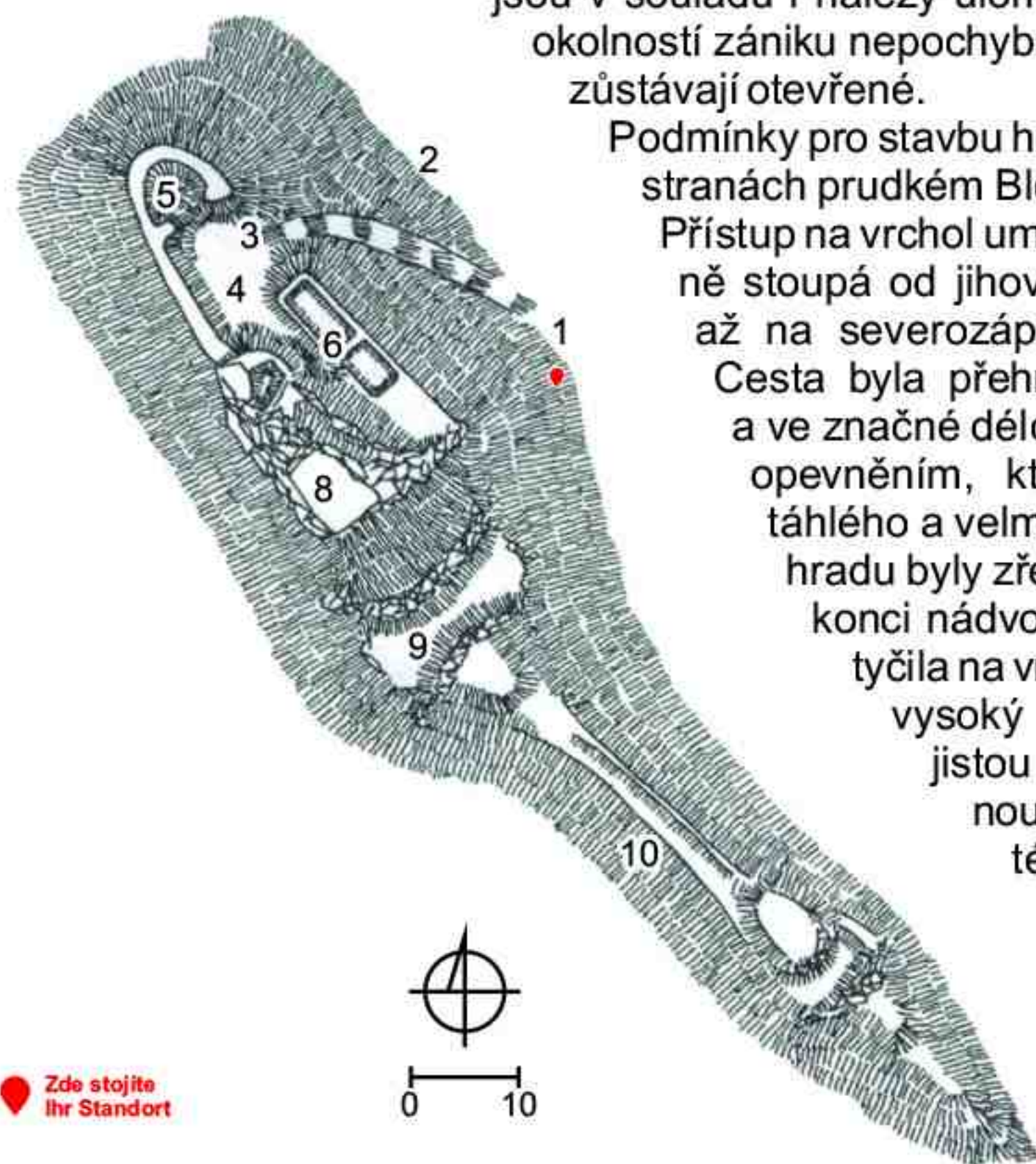
Nacházíte se v památkové zóně ve městě Budyně nad Ohří, v destinaci České středohoří a Podřipsko. V blízkém okolí lze navštívit: Jandovo muzeum s expozicí nářadí a pomůcek zdejšího posledního káta, zachovalý židovský hřbitov, tradiční Budyňskou pouť či přírodní park Dolní Poohří. Místem prochází červená TZ – směr Kostelec nad Ohří, Libochovice – známé díky zámku či zřícenině hradu Házmburk a směr Doksaný, kde lze navštívit místní klášter a zámek s kostelem Narození Panny Marie. Vede zde i cyklotrasa č. 6, z které lze navázat na Labskou cyklostezku.

Sie befinden sich im Schutzgebiet in der Stadt Budyně nad Ohří, in Nordböhmen und Podřipsko. In der näheren Umgebung kann man folgendes besuchen: Janda Museum mit der Ausstellung von Werkzeugen und Hilfsmitteln des hiesigen letzten Henkers, den erhaltenen jüdischen Friedhof, traditionelles Budyňské Fest oder das Naturpark Dolní Poohří. Durch den Ort führt das rote Wanderzeichen – Richtung Kostelec nad Ohří, Libochovice – durch Schloss oder Burgruine Házmburk bekannt – und Richtung Doksaný, wo man das hiesige Kloster und Schloss mit Kirche Narození Panny Marie (Kirche Mariä Geburt) besuchen kann. Hier führt auch die Radroute Nr. 6, von der aus der Elberadweg erreicht werden kann.

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

 Agentura pro osobní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko
www.ceskestredohori.info

Blešenský vrch je dominantní vyvřelinová kupa (520 m n.m.), která se zvedá 2,5 kilometru severoseverovýchodně od Třebívlic. Na jejím temeni jsou dodnes patrné zbytky hradu, o němž se nedochovaly žádné písemné zprávy; dokonce ani v otázce jeho jména nepanuje jistota. Víska Blešno, která leží při západním úpatí hradního kopce, je snad sice zmíněna v listině Přemysla Otakara I. z roku 1226, později však – neznámo kdy – zanikla a znovu založena byla až v roce 1725. Zda tedy vůbec mohla tvořit součást příslušenství neznámého hradu, není jasné. Určité světlo na původ a historii hradu vrhají právě probíhající výzkumy jeho podoby, která jednoznačně ukazuje na vznik v době husitských válek; s tímto závěrem jsou v souladu i nálezy úlomků keramiky. Otázky zakladatele a okolností zániku nepochybně pouze krátce existujícího objektu zůstávají otevřené.

Podmínky pro stavbu hradu na soliterně stojícím a na všech stranách prudkém Blešenském vrchu jsou takřka ideální. Přístup na vrchol umožňovala jediná cesta, která pozvolně stoupá od jihovýchodu táhlým východním úbočím až na severozápad, do malého hradního nádvoří. Cesta byla přehrazena minimálně dvěma branami a ve značné délce kontrolována vysunutým zemním opevněním, které obsadilo jihovýchodní konec táhlého a velmi úzkého hřebene. Hlavními objekty hradu byly zřejmě rozměrná budova na severním konci nádvoří a snad věžovitá stavba, která se tyčila na vrcholu skály na straně protější. I přes vysoký podíl dřevohlinitých konstrukcí a jistou úspornost stavby je třeba vyzdvihnout značně promyšlený fortifikační systém, jehož provedením se hrad na Blešenském vrchu částečně přibližuje jedné z nejkvalitnějších soudobých opevněných staveb – Žižkovu hradu Kalichu.

Zde stojíte
Ihr Standort

Skica půdorysu hradu (dle F. Záruby):

1 – místo první brány, 2 – opevněná terasa, 3 – místo druhé (?) brány, 4 – nádvoří, 5 – zahloubený relikt po objektu (palác?), 6 – reliéfní známky budov, 7 – cisterna, 8 – plošina na temeni skály (věžiště?), 9 – příkop, 10 – vysunutá opevnění.

Skizze des Burg-Grundrisses (nach F. Záruba):

1 – Standort des ersten Tores, 2 – befestigte Terrasse, 3 – Standort des zweiten (?) Tores, 4 – Hof, 5 – eingetieftes Relikt eines Gebäudes (Palas?), 6 – Anzeichen von Gebäuden im Relief, 7 – Zisterne, 8 – kleines Plateau auf dem Felsgipfel (Turmbereich?), 9 – Graben, 10 – vorgelagerte Befestigung.

Nacházíte se v chráněné krajinné oblasti České středohoří v destinaci České středohoří a Podřipsko. Pod Blešenským vrchem vede modrá TZ od zříceniny hradu Oltařik do Třebívlic. Třebívlicemi, známými díky vinařství, ale i zámku s expozicí Ulriky von Levetzow, prochází dráha sezónního Středohořského motoráčku. Část trasy označená modrou a červenou TZ mapuje Ulričinu stezku. Za návštěvu stojí Muzeum českého granátu v nedalekých Třebenicích.

Sie befinden sich im Landschaftsschutzgebiet Nordböhmen in der Lokalität Nordböhmen und Podřipsko. Unter dem Burg Blešenský führt das blaue Wanderzeichen von der Burgruine Oltařik hin bis nach Třebívlice. Durch die Gemeinde Třebívlice, die durch Weingut sowie Schloss mit der Ausstellung von Ulrike von Levetzow bekannt ist, führt die Bahn des Ausflugszugs Středohořský motoráček in der Saison. Ein Teil der mit dem blauen und roten Wanderzeichen markierten Route mappiert den Pfad von Ulrike. Besuchswert ist auch das Museum des böhmischen Granats in der nahe gelegenen Stadt Třebenice.

Der Plöschner Berg ist eine dominante magmatische Bergkuppe (520 m ü. d. M.), die sich 2,5 km nordnordöstlich von Třebívlice (dt. Triebnitz) erhebt. Auf ihrem Gipfelplateau sind bis heute Reste einer Burg erkennbar, von der keine schriftlichen Erwähnungen vorliegen; es herrscht sogar keine Sicherheit über ihren Namen. Das Dorf Blešno (dt. Plöschchen), das am westlichen Fuß des Burghügels liegt, wird zwar wohl in einer Urkunde Premysl Ottokars I. aus dem Jahre 1226 erwähnt, erlosch jedoch später – zu einem unbekanntem Zeitpunkt – und wurde erst im Jahre 1725 wieder gegründet. Ob also das Dorf zum wirtschaftlichen Hinterland der unbekannten Burg gehört haben dürfte, ist nicht klar. Ein bestimmtes Licht auf den Ursprung und die Geschichte der Anlage werfen die zurzeit stattfindenden Untersuchungen ihrer baulichen Gestalt, die eindeutig auf eine Erbauung in der Zeit der Hussitenkriege schließen lässt; mit diesem Schluss stehen auch Funde von Keramikscherben in Übereinstimmung. Fragen nach dem Gründer sowie den Umständen des Verfalls dieser ohne Zweifel nur kurz bestehenden Burganlage stehen nach wie vor offen. Bedingungen für den Bau der Burg auf dem einzeln stehenden und auf allen Seiten steil abfallenden Plöschner Berg waren fast ideal. Der Zugang zum Berggipfel erfolgt nur auf einem einzigen Weg, der von Südosten am lang gezogenen Osthang bis nach Nordwesten sanft ansteigt und in einen kleinen Burghof führt. Der Weg wurde durch mindestens zwei Tore abgesperrt und konnte in einem ziemlich langen Abschnitt von einer vorgelagerten Erdbefestigung aus überwacht werden, die sich am südöstlichen Ende des lang gezogenen und sehr

Vyobrazení na mapě prvního vojenského mapování z let 1764 – 1768 ukazuje, že Blešenský vrch se dříve nazýval Chlum (Klampenberk). Možnost, že starší označení kopce uchovává i jméno zaniklého hradu, není malá – zvláště, když pojmenování „Chlum“ není mezi českými hrady nijak výjimečné.

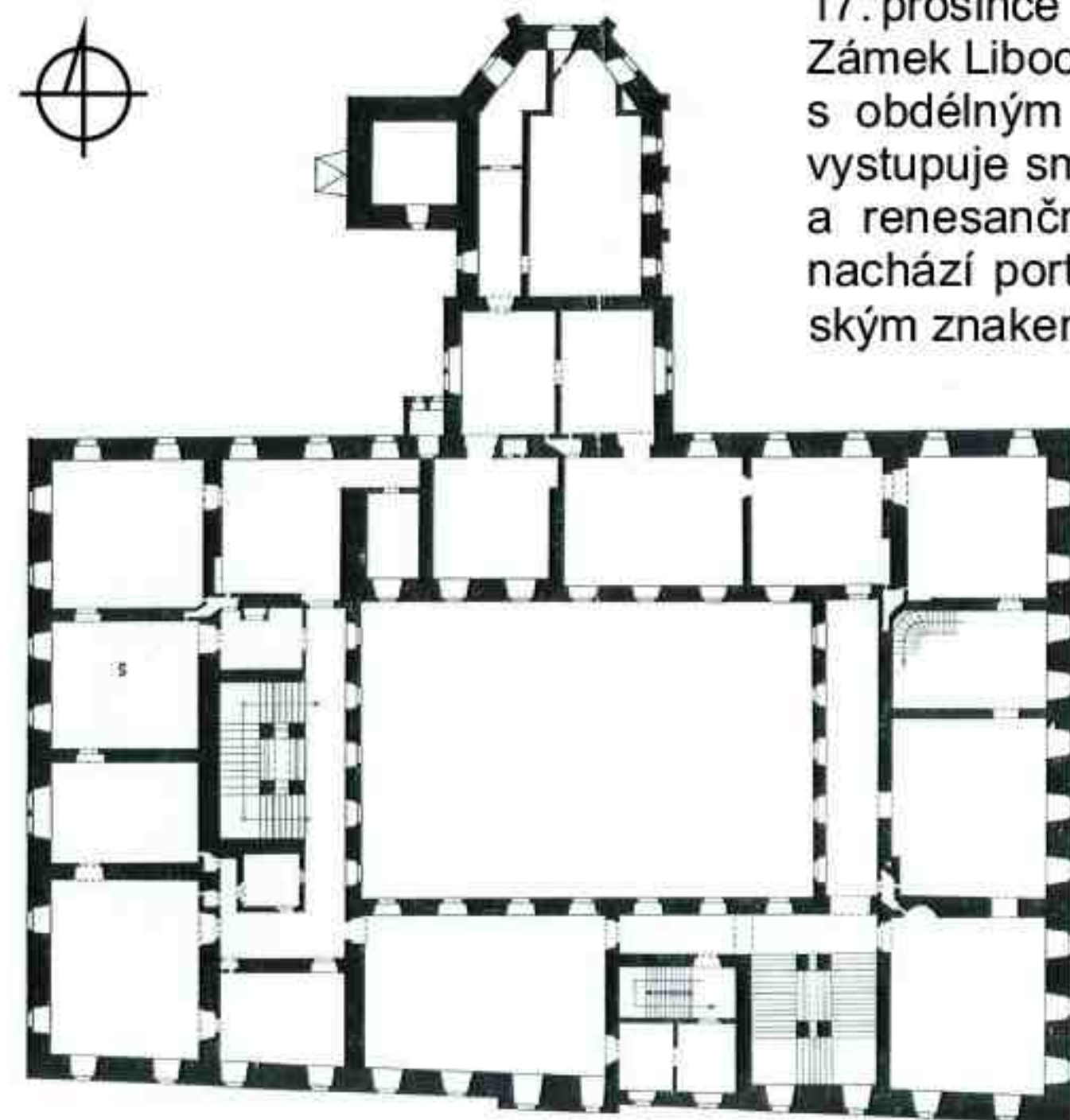
Die Abbildung auf der Karte der ersten militärischen Kartierung aus den Jahren 1764 – 1768 zeigt, dass Blešenský vrch (dt. Plöschner Berg) früher Chlum (dt. Klampenberk) hieß. Die Möglichkeit, dass den älteren Namen des Hügels auch die verfallene Burg trägt, kann nicht ausgeschlossen werden – insbesondere wenn die Benennung Chlum unter böhmischen Burgen nicht mal so selten ist.

schmalen Bergkamms befand. Hauptbauten der Burg waren wohl ein geräumiges Gebäude auf der Nordseite des Burghofs und vielleicht noch ein turmförmiger Bau, der auf einem Felsengipfel auf der gegenüberliegenden Seite emporragte. Auch trotz einer kleinen Anzahl an Holz-Erde-Konstruktionen und einer gewissen Sparsamkeit beim Bau muss das überaus durchdachte Fortifikationssystem der Anlage hervorgehoben werden, durch dessen Ausführung sich die Burg auf dem Plöschner Berg mit einem der hochwertigsten zeitgenössischen Bauten – Žižkas Burg Kalich (dt. Kelch) – vergleichen kann.

Erb Lobkoviců.
Familie Lobkowitz.

Předchůdcem zámku Libochovice byla tvrz, jež se poprvé připomíná r. 1335; onoho léta ji král Jan Lucemburský prodal i s městečkem, panstvím a hradem Klapý a dalším příslušenstvím Zbyňku Zajícovi z Valdeka. Kdo a kdy přesně libochovickou tvrz postavil, nevíme. Roku 1424 Libochovice dobyli a vypálili husité. Zda pak byla tvrz obnovena, není zcela jasné. Při vkladu do zemských desk roku 1550 je nicméně označena jako pustý zámek. Obrat v situaci nastal roku 1558, kdy Kryštof Zajíc z Házmburka prodal házmburské panství Janovi z Lobkovic, který na místě zničené tvrze postavil renesanční zámek. Lobkovicům náleželo házmburské – a posléze libochovické – panství do roku 1594, kdy z důvodu odbojného postoje Jiřího staršího z Lobkovic vůči císaři propadlo konfiskaci. Libochovice pak byly na čas komorním statkem, až je roku 1613 získal Adam ze Šternberka. Roku 1661 poškodil zámek a město požár a protože tehdejší majitel panství Václav Vojtěch ze Šternberka nedisponoval dostatečnými finančními prostředky na jejich obnovu, prodal je roku 1676 i s panstvím Gundakarovi z Ditrichštejna. Ten vzápětí podnikl potřebné stavební akce, při nichž byl libochovický zámek v letech 1683 – 1690 rekonstruován a přestavěn v barokním slohu. Přestavbu projektoval známý italský architekt Antonio della Porta. Po Ditrichštejnech přešly Libochovice roku 1858 na základě příbuzenských svazků na Herbersteiny, kteří je drželi až do zestátnění roku 1945. Libochovický zámek je rodištěm vynikajícího českého vědce Jana Evangelisty Purkyně, který zde přišel na svět dne 17. prosince 1787.

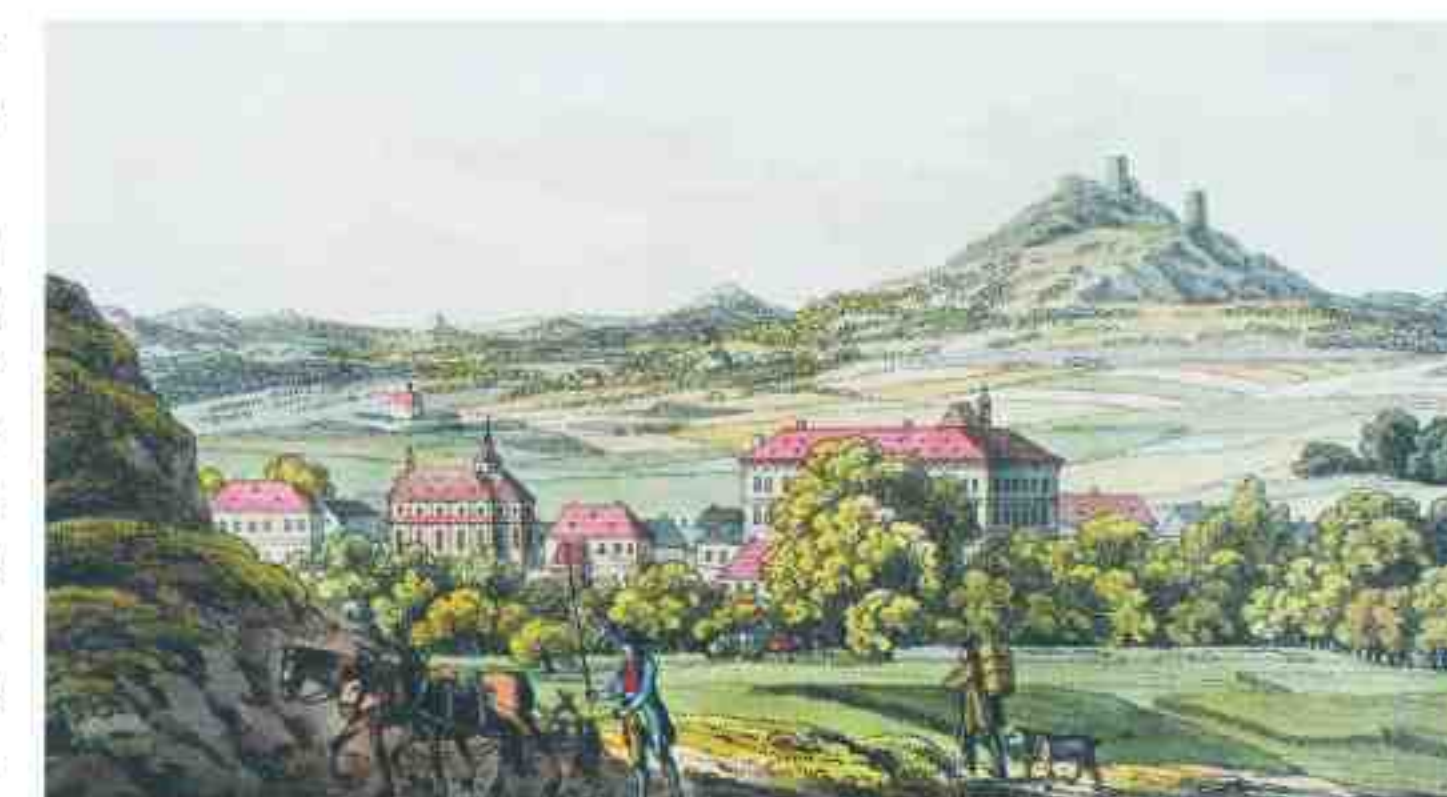
Plán zámku dle J. Weisse.
Plan des Schlosses nach J. Weiss.

Zámek Libochovice je dvoupatrová raně barokní budova s obdélným vnitřním nádvořím. Ze severního průčelí vystupuje směrem do náměstí kaple s hranolovou věží a renesančním kvádrováním. V jejím sousedství se nachází portál vstupu do zámku, zdobený ditrichštejnským znakem. Zámecká křídla jsou do nádvoří otevřena arkádami s výjimkou křídla vstupního, kde jsou arkády slepé. Kratší křídla – západní a východní – mají slepé arkády i v patře. Východní, zahradní průčelí je v úrovni přízemí s nádvořím spojeno sala terrenou, jejíž výzdoba z doby kolem roku 1690 je dílem štukatéru J. Tencally a G. Mattoniho. Na jižní straně přiléhá k budově zámku rozlehlý park.

Nacházíte se v malebné krajině dolního Poohří v destinaci České středohoří a Podřipsko. Za návštěvu stojí nejen státní zámek Libochovice, ale i zřícenina hradu Házmburk, která se tyčí nad městem, nedaleké Muzeum českého granátu v Třebenicích nebo Peruc a okolní vyhlídky. Libochovicemi prochází modrá TZ, ale i červená TZ, po níž lze navštívit Házmburk, Třebenice a opačným směrem Kostelec nad Ohří, Budyně nad Ohří s vodním hradem a Jandovým muzeem. Nachází se zde i zastávka sezónního Podřipského motoráčku a cyklotrasa č. 6, z které lze navázat na Labskou cyklostezku.

Sie befinden sich in der malerischen Landschaft vom niederen Poohří in der Lokalität Nordböhmen und Podřipsko. Besuchenswert ist nicht nur das Staatsschloss Libochovice, sondern auch die Burgruine Házmburk, die über die Stadt hinausragt, das unweit gelegene Museum des böhmischen Granats in der Stadt Třebenice oder Peruc und die Umgebungsaussichten. Durch die Libochovice führen das blaue sowie rote Wanderzeichen, das durch Házmburk, Třebenice und in der anderen Richtung durch Kostelec nad Ohří, Budyně nad Ohří mit Wasserburg und Janda Museum führt. Hier befindet sich auch eine Station des Ausflugszugs Podřipský motoráček und die Radroute Nr. 6, von der aus der Elberadweg erreicht werden kann.

Der Vorgänger des Schlosses Libochovice (dt. Libochowitz) war eine Feste, die erstmals 1335 erwähnt wird; in diesem Jahr verkaufte König Johann von Luxemburg die Feste gemeinsam mit dem Städtchen und der Burg Klapý (Klap) sowie dem weiteren wirtschaftlichen Hinterland an Zbyněk Zajíc von Valdek. Wer die Feste in Libochovice wann erbauen ließ, weiß man nicht. Im Jahre 1424 wurde sie durch die Hussiten erobert und niedergebrannt. Ob die Feste später wiederaufgebaut wurde, ist nicht ganz klar. Im Eintrag in den Landestafeln 1550 wird sie gleichwohl als verfallenes Schloss bezeichnet. Eine Wende in der Situation trat 1558 ein, als Kryštof Zajíc von Házmburk die Herrschaft Házmburk (Hasenburg) an Johann von Lobkowitz verkaufte, der an der Stelle der zerstörten Feste ein Renaissanceschloss erbauen ließ. Der Familie Lobkowitz gehörte die Herrschaft Házmburk – später Libochovice – bis 1594, als sie wegen der rebellischen Haltung Georgs des Älteren von Lobkowitz gegenüber dem Kaiser beschlagnahmt wurde. Libochovice war dann für eine gewisse Zeit ein Kammergut, bis der Ort im Jahre 1613 von Adam von Sternberg erworben wurde. Im Jahre 1661 wurden das Schloss und die Stadt durch einen Brand zerstört. Weil der damalige Besitzer der Herrschaft, Wenzel Adalbert von Sternberg, nicht über genügend Geldmittel für den Wiederaufbau des Schlosses sowie der Stadt verfügte, verkaufte er diese mit der gesamten Herrschaft im Jahre 1676 an Gundakar von Dietrichstein, der unmittelbar darauf nötige Baumaßnahmen durchführen ließ, wobei das Schloss in den Jahren 1683 – 1690 rekonstruiert und im Barockstil umgebaut wurde. Pläne für den Umbau lieferte der berühmte italienische Architekt Antonio della Porta. Von der Familie Dietrichstein gelangte Libochovice durch verwandtschaftliche Bande bis zur Verstaatlichung im Jahre 1945 in den Besitz der Familie Herberstein. Das Schloss Libochovice ist der Geburtsort des namhaften böhmischen Wissenschaftlers Jan Evangelista Purkyně der dort am 17. Dezember 1758 zur Welt kam. Das Schloss Libochovice ist ein zweigeschossiges Barockgebäude mit einem rechteckigen Hof.

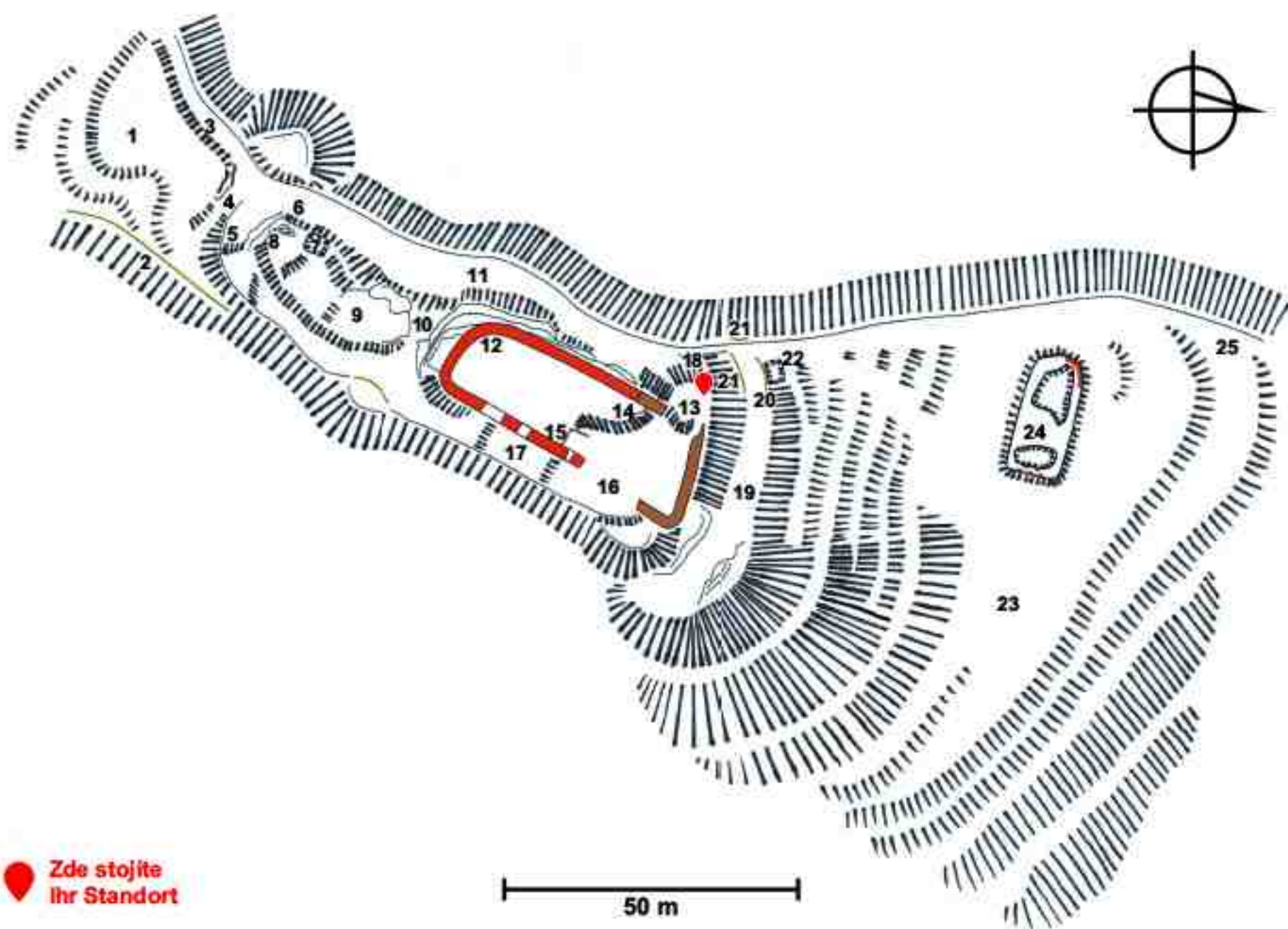
Městečko Libochovice se zámek dle A. Puchery (1807 – 1808).
Städtchen Libochovice mit Schloss nach A. Puchema (1807 – 1808).

Aus der Nordfassade tritt in Richtung Marktplatz eine Kapelle mit prismatischem Turm hervor, der mit renaissancezeitlichen Sgraffiti geschmückt ist. In ihrer Nachbarschaft befindet sich das mit dem Wappen der Familie Dietrichstein verzierte Portal des Schlosseingangs. Die Schlossflügel sind mit Arkaden in den Hof geöffnet, jedoch mit Ausnahme des Eingangsflügels, der mit Blendarkaden versehen ist. Die kürzeren Flügel auf der West- und Ostseite besitzen Blendarkaden auch im Obergeschoss. Die östliche, dem Garten zugewandte Fassade ist auf der Ebene des Erdgeschosses mit dem Schlosshof durch „sala terrena“ verbunden, deren Verzierung ein Werk der Stuckateure J. Tencalla und G. Mattoni aus der Zeit um 1690 ist. Auf der Südseite schließt sich eine ausgedehnte Parkanlage an das Schloss an.

Hrad Oparno pravděpodobně postavili páni z Vchynic (později Kinští) okolo roku 1344. Zpráva z tohoto roku totiž dokládá, že Smil z Vchynic stavěl „pokoje k přebývání“, a o deset let později už na Oparně sídlil. V držení Smilových potomků zůstal hrad až do roku 1472, brzy poté však byl statek rozdělen. Poměrně malý hrad, navíc rozdělený do několika dílů, přestal vyhovovat vrchnosti, která jej na počátku 16. století opustila. Jako pustý je hrad Oparno výslovně uveden roku 1530. V 19. a na počátku 20. století fungovala na hradě dřevěná restaurace.

Tvar úzkého, srázného hřbetu se stal určujícím pro podobu hradu. Cesta vedená po západním úbočí nejprve prochází dnes zcela zaniklým předhradím, za nímž stojí obdélné jádro tvaru obdélníku se zaoblenými nárožními. To bylo členěno příčnou zdí na severní, zřejmě čistě obrannou, a jižní, hlavní část. Jádro je – byť ne úplně typickou – ukázkou hradu s plášťovou

zdi, k jejímž vnitřním lícům se po stranách přimykaly palácové budovy; po východní z nich dosud zůstaly na vnitřním líci plášťové zdi otisky interiérových konstrukcí a zejména částečně zasypaný klenutý suterén. Za jádrem, výškově už ale pod jeho úrovní, bývalo ještě jedno nádvoří s rozměrnou budovou. Jak a zda vůbec byla i tato plocha ohrazena, nelze dnes bezpečně zjistit.

Plán hradu Oparno (s využitím analýzy L. Matoušové doplnil a upravil H. Veselý):

1 – patně nehrázené předpolí, 2 – recentní zeď ve svahu, 3 – původní přístupová cesta, 4 – částečně zavezený první příkop, 5 – recentní úsek cesty v příkopu, 6 – místo první brány, 7 – terénní deprese po budově (vrátnici?), 8 – skalisko nesoucí na temeni objekt neznámé podoby, 9 – skalnatá plocha předhradí, 10 – druhý příkop, 11 – místo druhé brány, 12 – plášťová zeď jádra, 13 – místo brány do jádra, 14 – fragment přepážovací zdi (?), 15 – klenutý sklep východního paláce, 16 – místo brány (nebo branky) do parkánu (?), 17 – parkán (?) na východě, 18 – místo branky, 19 – parkán pod jádrem opevněný fortifikační neznámé konstrukce, 20 – zídka nejasného stáří skládaná z kamenů nasucho, 21 – recentní zídka skládaná z kamenů nasucho, 22 – terénní deprese po budově (?; patně související se vstupem do parkánu), 23 – plocha severně od jádra hradu, 24 – základy rozměrné budovy, 25 – přístupová cesta z Oparenského údolí.

Červeně – zdívo na maltu / Rot – Mörtelmauerwerk

Hnědě – zdívo na nekvalitní maltu nebo hlínu / Braun – Mauerwerk in Mörtelverband schlechter Qualität oder in Lehmverband

Žlutě – novověké zdívo / Gelb – Neuzzeitliches Mauerwerk

Plan der Burg Oparno (anhand einer Analyse von L. Matoušová, ergänzt und korrigiert durch H. Veselý):

1 – wohl nicht befestigtes Vorfeld, 2 – rezente Mauer am Abhang, 3 – ursprünglicher Zugangsweg, 4 – zum Teil zugeschütteter erster Graben, 5 – rezenter Wegabschnitt im Graben, 6 – Standort des ersten Tores, 7 – Terraindepression nach einem Gebäude (einer Pforte?), 8 – Felsen mit einem Bauwerk unbekanntem Aussehens auf dem Gipfel, 9 – felsige Fläche der Vorburg, 10 – zweiter Graben, 11 – Standort des zweiten Tores, 12 – Mantelmauer der Kernburg, 13 – Standort des Tores in die Kernburg, 14 – Fragment einer Absperrwand (?), 15 – gewölbter Keller im östlichen Palas, 16 – Standort eines großen (oder kleinen) Tores in den Zwinger (?), 17 – Zwinger (?) im Osten, 18 – Standort eines kleinen Tores, 19 – Zwinger unter der Kernburg, befestigt mit einer unbekanntenen Konstruktion, 20 – kleine Trockensteinmauer unbekanntem Alters, 21 – rezente Trockensteinmauern, 22 – Terraindepression nach einem Gebäude (?; wohl im Eingangsbereich zum Zwinger), 23 – Fläche nördlich der Kernburg, 24 – Fundamente eines geräumigen Gebäudes, 25 – Zugangsweg vom Oparno – Tal.

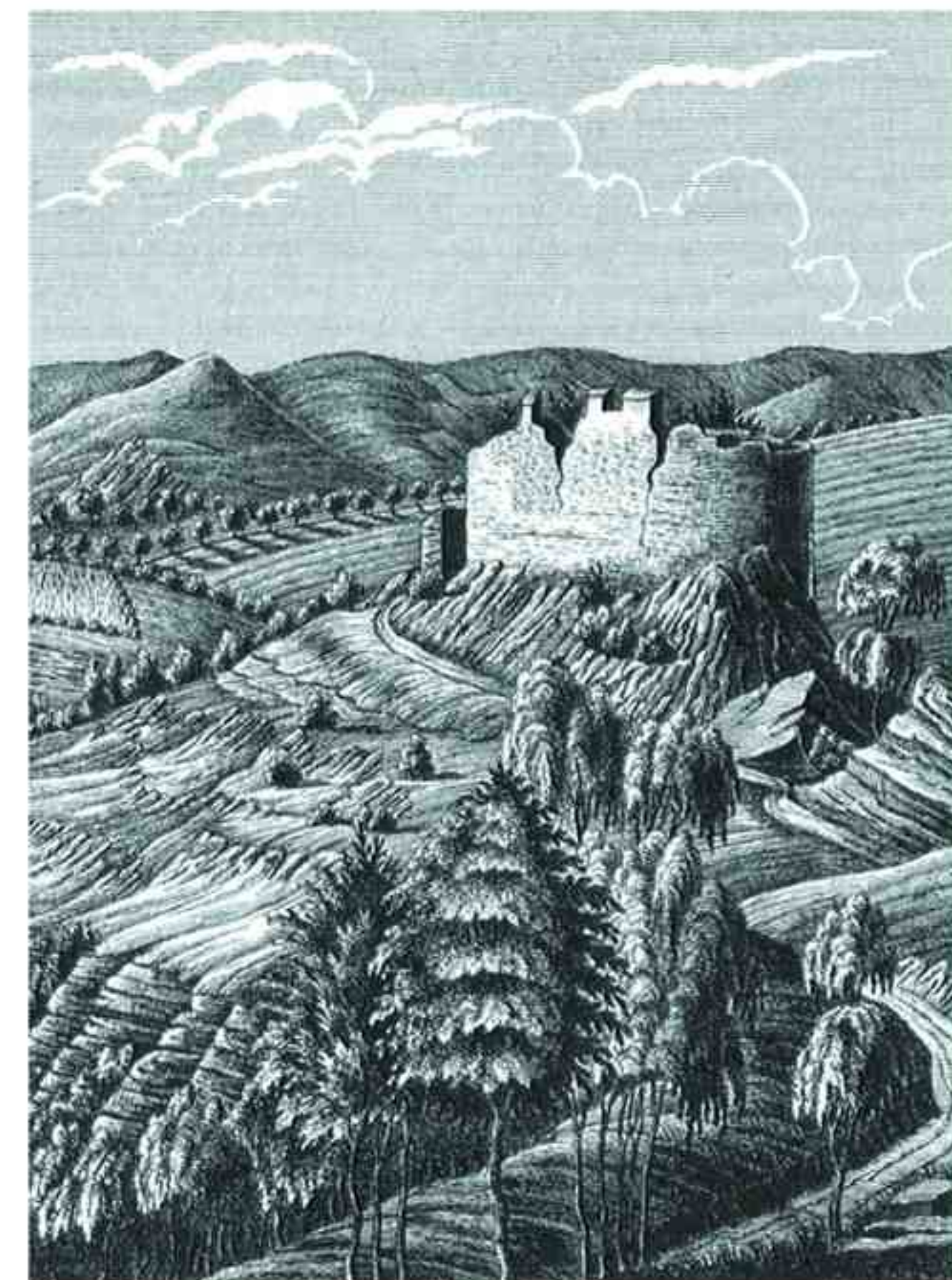

Erb rodu Kinských (kresba J. Louda). Wappen der Familie Kinsky (Zeichnung J. Louda).

Die Burg Oparno (dt. Wopparn) wurde höchstwahrscheinlich um 1344 durch die Herren von Vchynice (später Kinsky) errichtet. Eine Nachricht aus diesem Jahr erwähnt, dass Smil von Vchynice „Räume zum Aufenthalt“ bauen ließ und zehn Jahre später hatte er schon seinen Sitz auf der Burg Oparno. Sie blieb bis zum Jahre 1472 im Besitz der Nachfahren von Smil, kurz danach wurde jedoch das Gut getrennt. Die relativ kleine, in mehrere Teile aufgeteilte Burg hatte damit ihren Höhepunkt überschritten und wurde Anfang des 16. Jahrhunderts aufgelassen. Sie wird im Jahre 1530 ausdrücklich als verlassen erwähnt. Im 19. Jahrhundert und zu Beginn des 20. Jahrhunderts befand sich auf der Burg ein hölzernes Gasthaus.

Die Form des schmalen, schroff abfallenden Berggrates war bestimmend für das Aussehen der Burg. Der am westlichen Abhang verlaufende Zugangsweg führt zu-

erst durch die heute nicht mehr vorhandene Vorburg in die anschließende Kernburg in Form eines Rechtecks mit abgerundeten Ecken. Diese war durch eine Querwand in den nördlichen, wohl rein wehrhaften Bereich, und den südlichen Hauptbereich gegliedert. Die Kernburg ist ein – wenn gleich nicht typisches – Musterbeispiel einer Burg mit einer mächtigen Mantelmauer, an deren dem Hof zugewandten Innenseiten Palasgebäude angebaut waren; vom östlichen Gebäude sind bis heute an der Innenseite der Mantelmauer Abdrücke von inneren Holzkonstruktionen und vor allem ein teilweise zugeschütteter gewölbter Keller-raum erhalten geblieben. Außerhalb

der Kernburg befand sich tieferliegend noch ein Hof mit einem geräumigen Gebäude. Wie und ob überhaupt diese Fläche befestigt war, kann man heute nicht mehr mit Sicherheit feststellen.

Hrad Oparno na rytině W. Donatha ze čtyřicátých let 19. století.

Burg Oparno auf einem Stich von W. Donath aus den 40er Jahren des 19. Jahrhunderts.

Nacházíte se na skalním ostrohu v malebném Oparenském údolí v destinaci České středohoří a Podřipsko. Oparenské údolí dlouhé cca 6 km vedoucí od Velemina k Malým Žernosekám, je jedinečným geologickým útvarem společně s Portou Bohemickou. Nenechte si ujít 9 dochovalých mlýnů z 16. a 17. století, po modré TZ nedaleké Lovoš s turistickou chatou a opačným směrem nejvyšší vrchol Českého středohoří Milešovka. Údolím prochází Naučná stezka Lovoš, která částečně mapuje trasu zelené TZ, nebo cyklotrasa č. 25 vedoucí jedním směrem přes obec Boreč a druhým směrem do Malých Žernosek, kde lze v letních měsících využít přívoz a pokračovat po Labské cyklostezce.

Sie befinden sich auf der felsigen Landzunge in dem malerischen Tal Oparenské údolí im Nordböhmen und Podřipsko. Das Tal Oparenské údolí ist ca. 6 km lang und führt aus Velemin hin bis zu Malé Žernoseky, es geht um eine einzigartige geologische Formation zusammen mit Porta Bohemica. Verpassen Sie nicht 9 erhaltene Mühlen aus dem 16. und 17. Jahrhundert, den auf dem blauen Wanderzeichen unweit gelegenen Berg Lovoš mit einer touristischen Hütte und in der anderen Richtung den höchsten Gipfel des Böhmisches Mittelgebirges Milešovka. Durch das Tal führt ein Lehrpfad Lovoš, der die Trasse des grünen Wanderzeichens teilweise mappiert, oder die Radroute Nr. 25, die in einer Richtung durch die Gemeinde Boreč und in der anderen Richtung nach Malé Žernoseky führt, wo man in den Sommermonaten die Überfahrt und den Elberadweg nutzen kann.

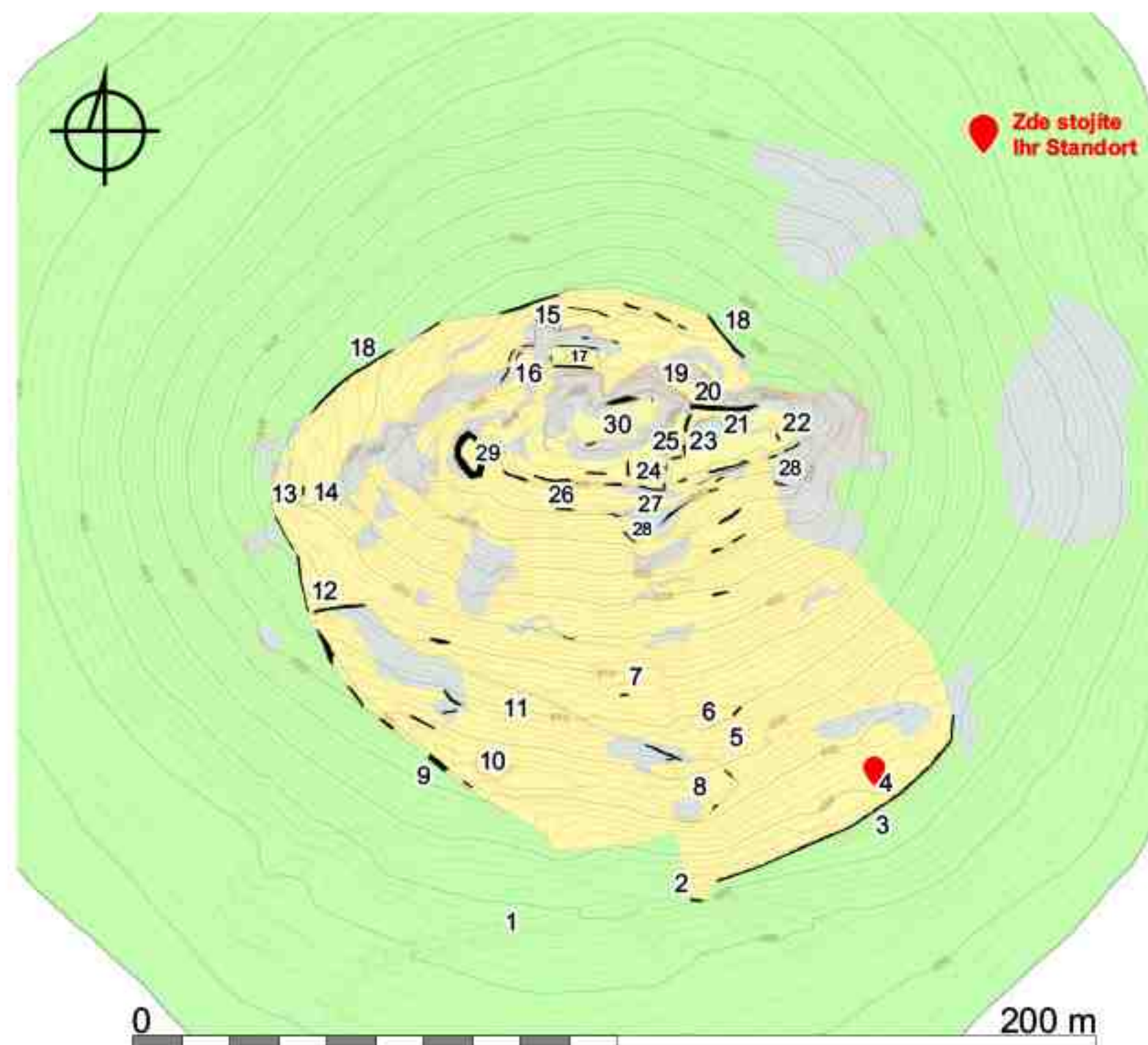
Destinační agentura České středohoří, o.p.s.

Agentura pro ostatní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko
www.ceskestredohoří.info

Hrad Ostrý vystavěl mezi lety 1433 – 1436 Václav Kaplíř ze Sulevic na území, které jeho rod získal roku 1420. Kaplířové vlastnili Ostrý do roku 1505. Od roku 1510 náleželo panství Valdštejnům, kteří dali před Ostrým přednost pohodlnější tvrzí v Bílém Újezdu. Jako stojící je hrad zmiňován naposledy roku 1536, roku 1565 se však už uvádí jako pustý. Roku 1784 zřídil na Ostrém jakýsi zedník, který se zde pokoušel hledat poklady, hostinec; ten však brzy nato zničila vichřice.

Hrad Ostrý byl výborně opevněn. V nejvyšším bodě skalnatého kopce stával palác neznámé podoby, k němuž se na západě, jihu a východě přimykalo výškově členité jádro. Jeho nepravidelně oválnou plochu vymezovala po obvodu na maltu pojená kamenná hradba, z níž na zúžených koncích na západě a východě vystupovaly bašty či bateriové věže. Cesta na vrchol se vine spirálovitě vzhůru, a je lemována zdmi z nasucho kladených kamenů, které byly na koruně doplněny dřevěnými nástavbami. Toto již beztak progresivní opevnění ještě doplňuje několik zemních bašt, z nichž minimálně tři mají trojúhelníkový či víceboký půdorys, což posouvá Ostrý do skupiny hradních památek velmi vysoké hodnoty.

Plán hradu Ostrý (letecká fotogrammetrie P. Hlavenka, geodetické doměření J. Šály – M. Sýkora – H. Veselý, kresba M. Sýkora):

1 – přístupová cesta, 2 – místo hypotetické první brány, 3 – nasucho obehávaná terasa, snad pozůstatek obvodové fortifikace, 4 – hypotetický vstupní oddíl, 5 – místo zaniklé druhé brány, 6, 7 – zaniklé budovy, 8 – relikt objektu s vnitřní prostorou (zemní bašty?), 9 – zídka z nasucho kladených kamenů, 10 – místo zaniklé budovy, 11 – zaniklá obvodová fortifikace přihrádku, 12 – trojúhelníková bašta z nasucho skládaných kamenů (bollwerk), 13 – místo třetí brány, 14 – zbytky budovy při třetí bráně (vrátnice?), 15 – místo čtvrté brány, 16 – čtverhranová bašta, 17 – klenutý sklep, 18 – fragmenty obvodové fortifikace – terasy z nasucho kladených kamenů, 19 – novověké schodiště, 20 – pátá brána, 21 – místo budovy přistavěné k hradbě, 22 – místo zaniklé východní bašty, 23 – fragmenty přepážovací zdi, 24 – stavení šesté brány s pravděpodobnou brankou do parkánu, 25 – zbytky budovy nejasného stáří, 26 – zbytky hradby jádra na jihu, 27 – parkán opevněný fortifikací z nasucho skládaných kamenů, 28 – zbytky bašt z nasucho kladených kamenů, 29 – západní polygonální bašta, 30 – vrcholová plošina (místo paláce).

Plan der Burg Ostrý (Luftphotogrammetrie: P. Hlavenka, zusätzliche geodätische Vermessung: J. Šály, M. Sýkora und H. Veselý, Zeichnung: M. Sýkora):

1 – Zugangsweg, 2 – Standort des hypothetischen ersten Tores, 3 – mit einer Trockenmauer verkleidete Terasse, vielleicht Reste der Ringbefestigung, 4 – hypothetischer Eingangsbereich, 5 – Standort des zerstörten zweiten Tores, 6, 7 – zerstörte Gebäude, 8 – Relikt einer Anlage mit einem Innenraum (Erdbastei?), 9 – kleine Trockenmauer, 10 – Standort eines verfallenen Gebäudes, 11 – zerstörte Ringbefestigung des breiteren Zwingers, 12 – dreieckige Bastei aus trocken aufgeschichteten Steinen (Bollwerk), 13 – Standort des dritten Tores, 14 – Reste des Gebäudes am dritten Tor (Pforte?), 15 – Standort des vierten Tores, 16 – viertelkreisförmige Bastei, 17 – gewölbter Keller, 18 – Fragmente der Ringbefestigung – Terrassen aus trocken aufgeschichteten Steinen, 19 – neuzeitliche Treppe, 20 – fünftes Tor, 21 – Standort des an die Burgmauer angebaute Gebäudes, 22 – Standort der zerstörten östlichen Bastei, 23 – Fragmente der Trennwand, 24 – Bereich des sechsten Tores mit vermutlichem kleinem Tor in den Zwinger, 25 – Reste eines Gebäudes unbekanntes Alters, 26 – Reste der Burgmauer der Kernburg, 27 – Zwinger, befestigt mit einer Trockenmauer, 28 – Reste der Basteien aus trocken aufgeschichteten Steinen, 29 – polygonale westliche Bastei, 30 – Gipfelplateau (Standort des Palas).

Hrad Ostrý byl výborně opevněn. V nejvyšším bodě skalnatého kopce stával palác neznámé podoby, k němuž se na západě, jihu a východě přimykalo výškově členité jádro. Jeho nepravidelně oválnou plochu vymezovala po obvodu na maltu pojená kamenná hradba, z níž na zúžených koncích na západě a východě vystupovaly bašty či bateriové věže. Cesta na vrchol se vine spirálovitě vzhůru, a je lemována zdmi z nasucho kladených kamenů, které byly na koruně doplněny dřevěnými nástavbami. Toto již beztak progresivní opevnění ještě doplňuje několik zemních bašt, z nichž minimálně tři mají trojúhelníkový či víceboký půdorys, což posouvá Ostrý do skupiny hradních památek velmi vysoké hodnoty.

Die Burg Ostrý (dt. Wostrey) wurde zwischen den Jahren 1433 – 1436 durch Václav Kaplíř von Sulevice auf einem Gelände erbaut, das seine Familie im Jahre 1420 erwarb. Die Herren Kaplíř besaßen die Burg bis zum Jahre 1505. Ab dem Jahre 1510 gehörte die Herrschaft der Familie Waldstein, die der Burg Ostrý eine bequemere Feste in Bílý Újezd vorzog. Als intakt wird die Burg letztmals 1536 erwähnt, seit dem Jahre 1565 jedoch als verfallen überliefert. Im Jahre 1784 errichtete auf der Burg Ostrý ein Maurer, der dort auf Schatzsuche war, ein Wirtshaus, das kurz danach durch einen Sturm zerstört wurde.

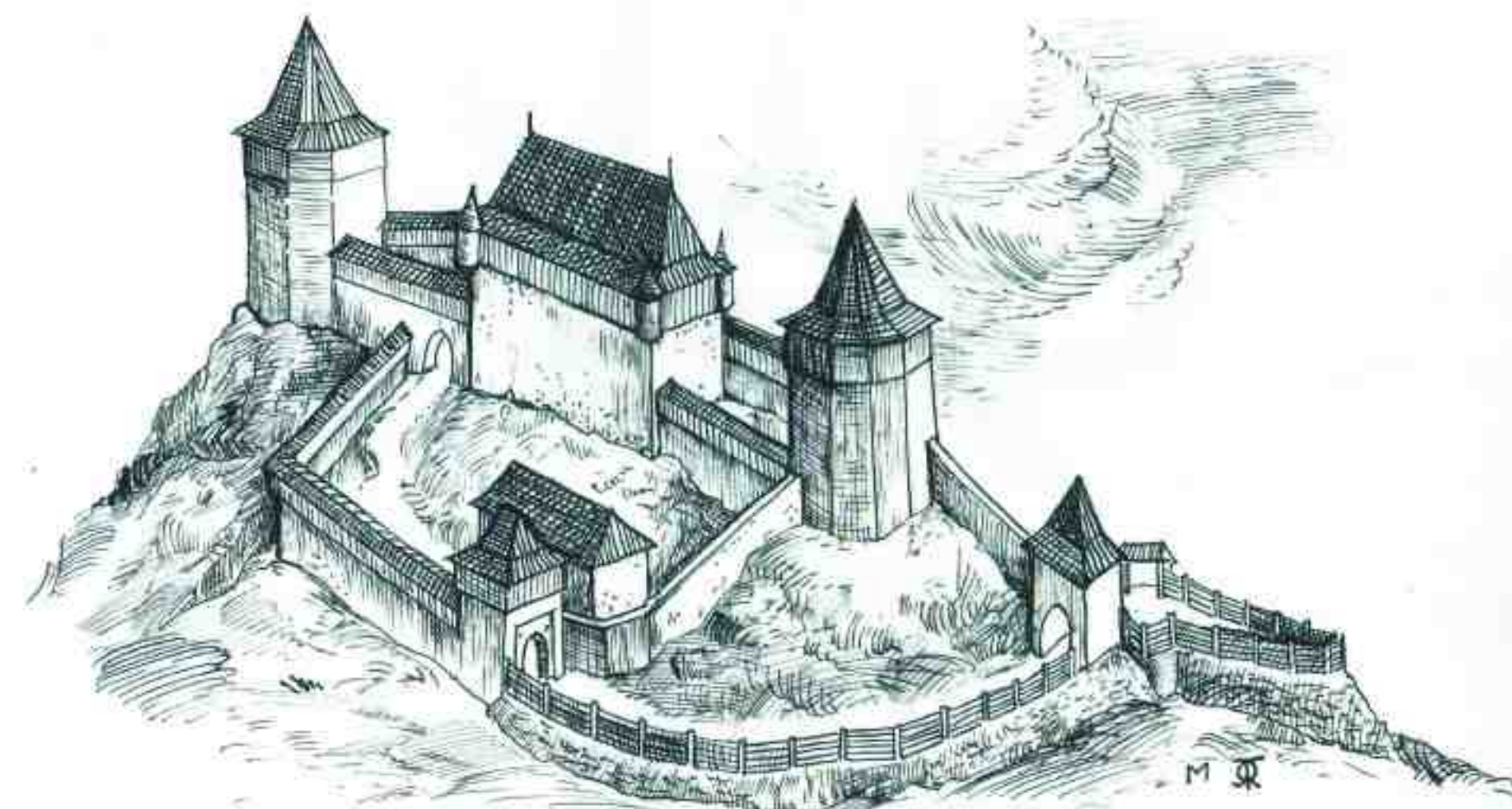
Die Burg Ostrý war perfekt befestigt. An der höchsten Stelle des Felsenhügels stand einst ein Palas unbekanntes Aussehens, dem sich im Westen, im Süden und im Osten eine auf unterschiedlichen Höhenniveaus erbaute zentrale Kernburg anschloss. Die unregelmäßige ovale Fläche der Kernburg wurde durch eine Mörtelmauer abgegrenzt, aus der an den verjüngten Enden im Westen und im Osten Basteien bzw. Batterietürme hervortraten. Der Weg zur Burg windet sich spiralförmig bergaufwärts, gesäumt von Steintrockenmauern, auf deren Krone hölzerne Aufbauten gesetzt wurden. Diese ohnehin schon progressive Befestigung wird dazu noch mit mehreren Erdbasteien vervollständigt, von denen mindestens drei einen dreieckigen oder mehrkantigen Grundriss haben, wodurch die Burg Ostrý zur Gruppe der Burgdenkmäler höchsten Ranges gerechnet wird.

Hrad Ostrý na kresbě K. H. Máchy.
Burg Ostrý auf der Zeichnung von K. H. Mácha.

Erbrodu Kaplířů ze Sulevic (kresba: J. Louda).
Wappen der Familie Kaplíř von Sulevice
(Zeichnung: J. Louda).

Hypotetická rekonstrukce hradu (kresba J. Otradovec podle návrhu M. Sýkory).
Hypothetische Rekonstruktion der Burg (Zeichnung: J. Otradovec nach dem Entwurf von M. Sýkora).

Nacházíte se na skalnatém ostrohu stejnojmenného vrcholu v Kostomlatském středohoří v destinaci České středohoří a Podřipsko. Vrcholem prochází modrá TZ, po které se lze dostat do Lovosic, nebo s navázáním na červenou TZ na horu Milešovku nebo opačným směrem kolem Lipské hory do Lhoty.

Sie befinden sich auf der felsigen Landzunge des gleichnamigen Bergs im Mittelgebirge Kostomlatské středohoří in der Lokalität Nordböhmen und Podřipsko. Durch den Berg führt ein blaues Wanderzeichen, auf dem man nach Lovosice, oder im Anschluß an das rote Wanderzeichen zum Berg Milešovka oder in der anderen Richtung um den Berg Lipská hora nach Lhotka kommen kann.

Destinační agentura České středohoří, o.p.s.
České středohoří
Agentura pro cestovní ruch v destinaci České středohoří a Podřipsko
www.ceskestredohori.info